

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

**METODOLOGIA
DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI
LA DISCIPLINELE**

**Educație muzicală, Educație plastică,
Educație tehnologică și Educație fizică**

Clasa a V-a

Chișinău, 2018

Aprobată prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 1324 din 08 septembrie 2018

COORDONATORI NAȚIONALI:

- **Angela CUTASEVICI**, Secretar de Stat în domeniul educației, MECC
- **Valentin CRUDU**, șef Direcție Învățământ General, MECC
- **Daniela COTOVIȚCAIA**, consultant principal, MECC
- **Vasile ONICA**, consultant principal, MECC

AUTORI:

Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE

Valentina GAICIUC, consultant principal, MECC

Lucia PÎRĂU, grad did. superior, IP Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, mun. Bălți

Marina MORARI, dr., conf. univ. UPS „A. Russo”, mun. Bălți

Viorica CRIȘCIUC, dr., conf. universitar, US „A. Russo” din Bălți

Zinaida URȘU, grad did. superior, IP Liceul Teoretic „Ginta Latină”, mun. Chișinău

Ala VITCOVSCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Valeriu FILIPOV, profesor, Liceul Teoretic „Alec Russo”, Cojușna, Strășeni.

Angela LUPEI, învățătoare, grad did. unu, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Hâncești.

Silvia ȚENU, profesoară, Liceul Teoretic „Davinci”, mun. Chișinău.

Recenzenți:

Marina COSUMOV, dr. în științe pedagogice, conferențiar universitar,

șef, catedra Arte și Educație artistică, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Eleonora BRIGALDA, dr. în studiul artelor, profesor universitar, UPS „Ion Creangă” din Chișinău.

Au contribuit:

Aurelia CHICU, grad did. unu, profesoară de educație plastică, IPLT „Dante Alighieri”, mun. Chișinău.

CUPRINS

CUPRINS	3
ABREVIERI	5
ARGUMENT	6
1. PREZENTARE GENERALĂ A MECD	7
1.1. Scopul și obiectivele	7
1.2. Acțiuni manageriale de implementare a ECD în clasa a V-a	7
2. EVALUAREA CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI: CADRU CONCEPTUAL	9
2.1. Noțiuni de bază ale ECD	9
2.2. Obiectivele și principiile evaluării criteriale prin descriptori.....	11
2.3. Caracteristicile evaluării criteriale prin descriptori	15
3. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI	16
3.1. Baza metodologică ECD	16
3.2. Exigențe etice și deontologice în procesul de evaluare	19
3.3. Cultura evaluativă a cadrului didactic	20
3.4. Drepturile și obligațiile subiecților evaluării	21
4. ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA A V-a	23
4.1. Repere generale privind organizarea procesului de implementare a ECD în clasa a V-a	23
4.2. Etapele procesului de evaluare criterială prin descriptori	24
4.3. Corelarea dintre produse, criterii de evaluare și calificative	28
4.3.1. Educația muzicală.....	28
4.3. 2. Educația plastică	32
4.3.3. Educația tehnologică.....	37
4.3.4. Educația fizică	43
5. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A V-A	47
5.1. Stabilirea calificativelor în clasa a V-a.....	47
5.2. Procedeul de conversie	47
6. TEHNOLOGII SPECIFICE DE EVALUARE LA DISCIPLINELE EDUCAȚIE MUZICALĂ, EDUCAȚIE PLASTICĂ, EDUCAȚIE TEHNOLOGICĂ, EDUCAȚIE FIZICĂ	49
6.1. Educație muzicală.....	49
6.1.1 Evaluarea la disciplina educație muzicală: aspecte specifice.....	49
6.1.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina educație muzicală	52
6.1.3. Proiectarea evaluării la Educația muzicală din perspectiva ECD	55
6.2. Educația plastică.....	56
6.2.1 Evaluarea la disciplina educație plastică: aspecte specifice	56
6.2.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina educație plastică	57

6.2.3. Proiectarea evaluării la educația plastică din perspectiva ECD	60
6.3. Educația tehnologică	61
6.3.1 Evaluarea la disciplina educație tehnologică: aspecte specifice	61
6.3.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina educație tehnologică.....	63
6.3.3 Proiectarea evaluării la educația tehnologică din perspectiva ECD:.....	66
6.4. Educația fizică.....	68
6.4.1 Evaluarea la disciplina Educație fizică: aspecte specifice.....	68
6.4.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina Educație fizică.....	69
6.4.3 Proiectarea evaluării la Educația fizică din perspectiva ECD:.....	71
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	73
ANEXA 1. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA MUZICALĂ	75
<i>Anexa 1. 1. Fișă de autoevaluare a culturii muzicale în cadrul .....</i>	<i>75</i>
<i>Anexa 1.2. Fișă de autoevaluare a culturii muzicale în cadrul activității de audiție .....</i>	<i>75</i>
<i>Anexa 1. 3. Fișă de autoevaluare a elevilor în cadrul activității de cânt .....</i>	<i>76</i>
<i>Anexa 1. 4. Fișă de autoevaluare a elevilor în cadrul activității de creație muzicală elementară</i> <i>.....</i>	<i>76</i>
<i>Anexa 1.5. Criterii de evaluare a unui proiect.....</i>	<i>77</i>
<i>Anexa 1. 6. Fișă de evaluare a rezultatelor școlare pe domenii de activitate (de sinteză)..</i>	<i>78</i>
ANEXA 2. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA PLASTICĂ	79
<i>Anexa 2. 1. Diagramă de înregistrare a rezultatelor elevilor. Proiect (model).....</i>	<i>79</i>
<i>Anexa 2.2. Fișă de autoevaluare (model).....</i>	<i>80</i>
<i>Anexa 2. 3. Diagrama de înregistrare a performanțelor, Educația plastică clasa a V-a sem.I</i> <i>(model 1).....</i>	<i>81</i>
ANEXA 3. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ.....	82
<i>Anexa 3.1. Exemplu de proiectare a evaluărilor pe un semestru.....</i>	<i>82</i>
<i>Anexa 3. 2. Fișă de monitorizare a rezultatelor elevilor (evaluărilor).....</i>	<i>83</i>
ANEXA 4. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA FIZICĂ	86
<i>Anexa 4.1. Model de fișă de autoevaluare .....</i>	<i>86</i>
<i>Anexa 4.2. Model de Diagramă.....</i>	<i>86</i>
<i>Anexa 4.3. Model 1 de Fișă de monitorizare a rezultatelor evaluării sumative).....</i>	<i>87</i>

ABREVIERI

MECC - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

MECD - Metodologia evaluării criteriale prin descriptori

ECD - Evaluare criterială prin descriptori

ES - Evaluare sumativă

EF - Evaluare formativă

FB - Foarte Bine

B - Bine

S - Suficient

OLSDÎ - Organ Local de Specialitate în Domeniul Învățământului

ARGUMENT

Prezenta lucrare aduce în discuție și propune recomandări ce se întemeiază pe reformele Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) și reprezintă un document important, realizat în conformitate cu tendințele de a asigura calitatea învățării, centrarea pe subiectul învățării, elevul precum și pe asigurarea unui climat emoțional tuturor actanților școlii. Metodologia evaluării criteriale prin descriptori constituie un element de noutate și va servi ca reper pentru cadrele didactice care vor asigura o evaluare calitativă.

Evaluarea, fiind o componentă fundamentală a procesului educativ, a constituit și continuă să fie obiectul unei preocupări atente din partea multor pedagogi teoreticieni și practicieni, care vizează nu numai activitate evaluativă propriu-zisă, ci și alte componente ale practicii pedagogice cu care se află în strânsă legătură.

Studiile întreprinse evidențiază necesitatea adecvării acțiunilor de evaluare la schimbările de accent survenite în ultimele decenii în domeniul învățământului, care impun reconceptualizarea și regândirea strategiilor evaluative.

Evaluarea produce efecte asupra elevilor, asupra profesorilor și altor agenți educaționali, asupra factorilor de decizie responsabili de calitatea procesului de învățământ. Schimbarea care se produce nu este întâmplătoare, întrucât tot mai intens și pe bună dreptate, se vorbește despre elemente de discriminare a elevilor, anume prin evaluarea clasică.

Diversitatea funcțiilor evaluării și a valențelor sale formative este asigurată prin diversitatea metodelor și tehnicilor de evaluare.

În contextul prezentei Metodologii, se reliefează trăsăturile noii paradigme numită Evaluare criterială prin descriptori (*în continuare ECD*): *accentul evaluării cade pe evaluarea formativă care evaluează elevii în acțiune, în cadrul procesului de învățare; este contextualizată, bazată pe legătura dintre experiențele concrete de viață și ceea ce se învață; angajează elevii în situații reale de viață; măsoară performanța actuală, oferă date calitative; este interactivă, angajează elevii în înțelegerea evaluării; este holistă, dar acceptă și modelul analitic (întregul este mai important decât partea); îl ajută pe elev să învețe, făcându-l conștient de ceea ce se întâmplă: ce învață? cum învață? de ce reușește să învețe? permite elevului să-și remedieze erorile și lacunele imediat după apariția lor și înainte de declanșarea unui proces cumulativ; oferă un feed-back rapid, reglând din mers procesul; este orientată spre ajutorul pedagogic imediat; oferă posibilitatea tratării diferențiate; dezvoltă capacitatea de autoevaluare la elevi; reduce timpul destinat actelor evaluative ample, sporindu-l pe cel destinat învățării; sesizează punctele critice în învățare; instrumentele evaluării formative permit profesorului să stimuleze sau să dezvolte la elev procesele cognitive.*

Eliminarea notelor nu este înlocuită doar cu introducerea calificativelor. Importantele decizii evaluative se referă la descriptorii de performanță precum și la schimbarea practicilor de evaluare centrate pe calitatea învățării și nu pe cantitatea exprimată numeric.

Diferența majoră care se așteaptă se referă la eliminarea principiului comparativ al evaluării. Recomandarea de bază se referă la anularea comparării rezultatelor între elevi. Anularea notelor, anulează de fapt ierarhizările și pune accent pe dezvoltarea spiritului de echipă, asigură eficiența învățării.

De asemenea în demersul implementării evaluării calitative se solicită respectarea principiului confidențialității. Elevului și părintelui li se vor asigura recomandări cu caracter personal, astfel încât să se producă schimbările calitative într-o comunicare eficientă.

Evaluarea calitativă se va referi la motivarea accentuată a elevului pentru învățare. Nota va fi înlocuită cu descriptorii de performanță, raportați la criteriile de evaluare anunțate anterior învățării.

1. PREZENTARE GENERALĂ A MECD

1.1. Scopul și obiectivele

Prezenta metodologie (MECD) stabilește modul de organizare și realizare a procesului de evaluare criterială prin descriptori în clasa a V-a la disciplinele școlare: educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică și este obligatorie începând cu 3 septembrie 2018. MECD are **scopul** de a reglementa acțiunile manageriale și didactice asigurând continuitatea procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori la nivelul claselor I-V.

Valoarea practică a cercetării constă în elaborarea și implementarea metodologiei realizării evaluării criteriale prin descriptori în procesul educațional la disciplinele școlare: **educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică** la clasa a V-a.

În consens cu argumentele enumerate, lucrarea de față își propune următoarele **obiective**:

- Confirmarea noțiunilor aferente ECD în contextul continuității în clasele I-V, prin accentuarea rolului autoevaluării elevului;
- Valorificarea reperelor conceptuale de evaluare criterială prin descriptori existente în sistemul educațional din anul 2015;
- Explicitarea psihopedagogică a impactului evaluării pentru autonomia elevului de vârstă gimnazială;
- Motivarea elevilor în vederea dezvoltării abilităților personale/individuale conform domeniilor vocaționale vizate;
- Elaborarea descriptorilor generali de evaluare criterială raportați la calificativele *foarte bine, bine și suficient*; corelarea dintre curriculumul școlar la clasa a V-a la disciplinele școlare: **educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică** și procesul de evaluare criterială prin descriptori;
- Identificarea tehnologiilor de evaluare criterială prin descriptori la disciplinele școlare: **educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică**;
- Utilizarea coerentă a produselor școlare, criteriilor și descriptorilor în cadrul strategiilor de evaluare: formelor, metodelor, tehnicilor, instrumentelor de evaluare;
- Administrarea eficientă a instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor prin optimizarea procesării datelor evaluării în documentele școlare și instrumente specifice;
- Interpretarea rezultatelor obținute în activitatea de evaluare formativă și sumativă;
- Elaborarea recomandărilor practice din perspectiva realizării eficiente a evaluării criteriale prin descriptori la disciplinele școlare: **educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică** și a deontologiei profesionale în procesul evaluativ.
- Asigurarea unui management de recuperare ameliorativă bazat pe principiul succesului;
- Asigurarea unei culturi evaluative din perspectiva învățământului centrat pe competențe și a tendințelor de modernizare a evaluării.

1.2. Acțiuni manageriale de implementare a ECD în clasa a V-a

Specialiștii responsabili de învățământul gimnazial din cadrul OLSDÎ:

1. **vor informa** managerii instituțiilor de învățământ despre MECD, în primele zile ale publicării prezentului document;
2. **vor organiza** activități de tip seminare instructive, mese rotunde, consilieri metodice privind implementarea MECD;

3. **vor asigura** formarea managerilor și a cadrelor didactice din raion/municipiu în vederea implementării MECD, la nivelul instituțiilor de formare continuă și la nivel local;
4. **vor elabora** planul de monitorizare a implementării ECD în învățământul gimnazial;
5. **vor monitoriza** activitățile de pedagogizare și consiliere a părinților privind implementarea ECD.

Managerii școlari responsabili de învățământul gimnazial (director, director-adjunct, șef comisie metodică):

1. **vor informa** cadrele didactice din instituții despre MECD, în primele zile ale publicării prezentului document;
2. **vor asigura** formarea tuturor cadrelor didactice care predau disciplinele: educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică, privind implementarea ECD în clasa a V-a la nivelul instituțiilor de formare continuă și la nivel local;
3. **vor organiza** ședințe, mese rotunde, consilieri metodice privind implementarea MECD;
4. **vor întocmi** planuri de acțiuni de formare a cadrelor didactice privind implementarea ECD;
5. **vor elabora** planul de monitorizare a implementării ECD;
6. **vor organiza** activități de pedagogizare și consiliere a părinților privind implementarea ECD.

Cadrele didactice care predau disciplinele educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică la clasa a V-a:

1. **vor studia** cu atenție MECD și **vor iniția** implementarea la nivelul proiectărilor didactice, în procesarea și interpretarea datelor evaluării, precum și la nivelul demersului didactic propriu-zis;
2. **vor participa** la activități de dezvoltare profesională în cadrul instituțiilor de formare continuă și seminarelor raionale și instituționale, în vederea implementării MECD;
3. **vor informa** părinții, în cadrul ședințelor începând cu 2018-2019, despre MECD și despre dosarul personal al elevului în care se vor sintetiza rezultatele pe parcursul clasei a V-a la disciplinele școlare: educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică.

2. EVALUAREA CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI: CADRU CONCEPTUAL

2.1. Noțiuni de bază ale ECD

În evoluția conceptului de *evaluare* identificăm trei categorii de definiții: ¹

- **Definițiile „vechi” ale evaluării** puneau semnul egalității între evaluare și măsurare a rezultatelor elevilor. (Evaluare = măsurare; E = M);
- **Definițiile PPO (Pedagogiei prin obiective)**, interpretează evaluarea în raport de obiectivele educaționale (evaluare = congruența cu obiectivele educaționale);
- **Definițiile „noi”, actuale, moderne, care concep evaluarea ca apreciere**, ca emitere de **judecăți de valoare** despre ceea ce a învățat și cum a învățat elevul, pe baza unor criterii precise, bine stabilite anterior (Evaluare = emitere de judecăți de valoare).

Evaluarea criterială prin descriptori trebuie concepută ca apreciere, ca emitere de **judecăți de valoare** despre ceea ce a învățat și cum a învățat elevul, pe baza unor criterii precise, bine stabilite anterior și raportate la descriptorii de performanță individuali.

ECD reprezintă lista de comentarii descriptive a performanțelor bazată pe *analiză, sinteză, propuneri, încurajări, feed-back-uri*.

În vederea asigurării continuității la nivelul conceptelor de bază a ECD se preconizează a utiliza următoarea terminologie specifică: *produsul școlar, criteriile de evaluare/criterii de succes, descriptori de performanță*.

Produsul școlar reprezintă un rezultat proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții [2].

În opinia cercetătoarei G. Meyer, produsul este de mai multe feluri²:

- *de ordin intelectual* (se formulează o idee, o definiție, o explicare, se oferă o argumentare, se elaborează o schemă, un desen, un model ideal, un soft etc.),
- *de ordin moral* (se însușesc și se interiorizează unele valori etice - spre exemplu normele de conviețuire socială, se formează conștiința morală, conduita morală),
- *de ordin material* (se construiește un dispozitiv, un aparat, o instalație, un model material etc.).

Produsele recomandate de MECD determină situații semnificative care permit observarea manifestării unităților de competențe (sub-competențelor) supuse evaluării. Astfel, produsele selectate pentru evaluarea unor unități de competențe/ sub-competențe reperează proiectarea itemilor (sarcinilor) din care se constituie instrumentele de evaluare (probe scrise, orale, practice; teste etc.)

¹ Ch. Hadji., pag. 30; Stefflebeam, 1980, pag. 17; C. Cucuș., pag. 365, apud Potolea D., Manolescu M. Teoria și practica evaluării educaționale. București, 2005, pag.5

² Geneviève Meyer De ce și cum evaluăm? Iași, Polirom, 2000.

Criteriile de evaluare/ criteriile de succes sunt seturi de calități importante care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem.

Relația dintre produsele școlare și unitățile de competențe/ sub-competențe nu este neapărat univocă. Există situații în care aceeași unitate de competență/ sub-competență poate fi evaluată prin valorificarea câtorva produse, iar același produs poate permite evaluarea câtorva unități de competențe/ sub-competențe. Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea de a selecta produsele cele mai relevante în fiecare caz, manifestând cultura evaluativă, competențele aferente didacticii disciplinei, creativitatea pedagogică [3],

Criteriile de evaluare se anunță anticipat elevilor în formă de **criterii de succes**, formulate în limbaj accesibil, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular [4]. În cadrul lecțiilor de *educație muzicală*, *educație plastică*, *educație tehnologică*, *educație fizică* se vor utiliza criteriile de evaluare specifice produselor și elaborate în conformitate cu prezenta metodologie.

Tabelul 1. Exemple de criterii de succes la disciplinele școlare: *educație muzicală*, *educație plastică*, *educație tehnologică*, *educație fizică* la clasa a V-a

Educație muzicală	Educație plastică
<p>Criterii de succes (Ghid de învățare) pentru produsul <i>cultura auditivă</i>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Păstrez tăcerea triplă (înainte, în timpul și imediat după sunarea muzicii). 2. Urmăresc muzica de la început până la sfârșit. 3. Trăiesc intens ceea ce ascult. 4. Cercetez expresivitatea limbajului muzical, imaginea muzicii. 5. Argumentez propriile idei. 	<p>Criterii de succes (Ghid de învățare) pentru produsul <i>expoziție de lucrări</i>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez lucrările plastice proprii/ ale colegilor; 2. Stabilesc locul desfășurării expoziției de lucrări; 3. Anunț genericul expoziției; 4. Aranjez lucrările plastice ghidat de profesor; 5. Prezint expoziția.
Educație tehnologică	Educație fizică
<p>Criterii de succes (Ghid de învățare) pentru produsul <i>obiect decorativ</i>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema și subiectul propus; 2. Utilizez adecvat materialele; 3. Creez forme plane și volumetrice din hârtie/carton/materiale de reciclaj; 4. Execut lucrarea cu acuratețe; 5. Realizez lucrarea într-un mod individual și creativ; 6. Comentez aspectul estetic al lucrării. 7. Prezint aspecte de valorificare utilitară a obiectului. 	<p>Criterii de succes (Ghid de învățare) pentru produsul <i>combinație de elemente acrobatice</i>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția inițială și finală a corpului. 2. Execut succesiv elementele. 3. Respect tehnica de îndeplinire a elementelor. 4. Păstrez ritmul de executare a exercițiilor..

Criteriile de succes vor servi drept repere pentru o activitate conștientă. Cadrul didactic va valorifica criteriile de succes și descriptorii de performanță în contextul unor metode și tehnici de învățare-evaluare centrate pe interactivitate, pe judecări de valoare și pe autoreglarea învățării. Astfel, criteriile de succes pot repera anumite suporturi oferite elevilor, de exemplu: fișe sau grile de autoevaluare/evaluare reciprocă, fișe de învățare etc. Cadrul didactic va valorifica criteriile de succes și în realizarea unor tehnici de feed-back pentru reglarea imediată/ permanentă a învățării, de exemplu: reușit s-a dovedi a fi...; ți-aș recomanda...; te felicit pentru... etc. [2].

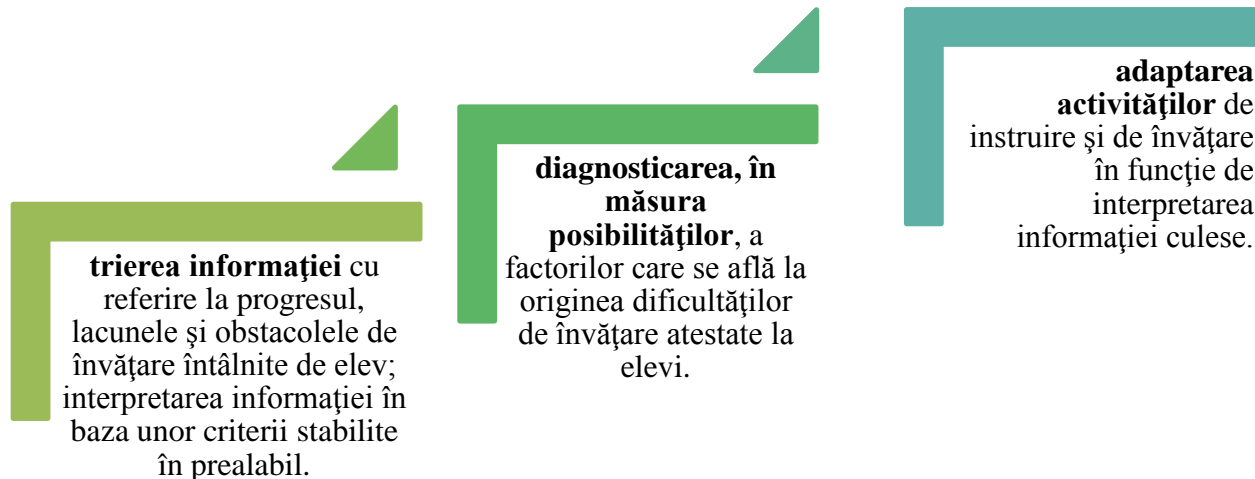
Descriptorii de performanță reprezintă criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim); constituie indicatori operaționali direct observabili în comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora; descriu și apreciază calitatea produsului evaluat. În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative: suficient; bine; foarte bine [4].

Descriptorii generali descriu modul de manifestare a competențelor elevului în procesul realizării finalităților curriculare pe două dimensiuni interconținute:

- **dimensiunea cumulativă** (decizională) vizează nemijlocit performanțele elevului la disciplinele școlare și permite atribuirea calificativelor: foarte bine, bine, suficient;
- **dimensiunea formativă** (formatoare, dinamică) vizează comportamentul performanțial al elevului și permite stabilirea nivelului de performanță: independent, ghidat de cadru didactic, cu mai mult sprijin. [2].

2.2. Obiectivele și principiile evaluării criteriale prin descriptorii

- Obiectul evaluării îl constituie procesul de achiziție a competențelor raportat la rezultatele individuale constatate prin performanța elevului subscrise descriptorilor.
- **Obiectul evaluării** (*Ce evaluăm?*), în contextul autenticității, integralității și incluziunii, este *competența*, finalitate a procesului educațional, care ia locul obiectivelor, fiind palpabilă prin evaluarea *procesului/produsului*. Nu evaluăm competența, dar „urme” vizibile ale acestora [Meyer], adică produsele prin care se ajunge la rezultatele elevilor.
- În procesul de evaluare criterială prin descriptorii se realizează următoarele **obiective**:

- În acord cu deontologia profesională, principiul de bază al căreia este respectarea drepturilor și demnității oricărei persoane, cadrele didactice care realizează evaluarea se vor asigura de respectarea următoarelor principii subordonate interesului superior al copilului:

Principii psiho-pedagogice:

- principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă;
- principiul motivării pentru învățare;
- principiul confidențialității;
- principiul succesului;
- principiul transparenței și participării la procesul evaluării (elevul/părinte/reprezentant legal al copilului).

Principii didactice:

- principiul relevanței și eficienței;
- principiul integranței procesului educațional de predare-învățare-evaluare;
- principiul priorității autoevaluării;
- principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare;
- principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă.

Prezentăm mai jos reperele ce detaliază fiecare principiu separat.

Principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă:

- Învățarea este activitatea comună a cadrului didactic și a elevului direcționată spre autorealizarea elevului și dezvoltarea calităților lui personale în procesul studierii oricărei discipline de studiu.
- Oferă elevilor mai multă autonomie și control asupra alegerii subiectelor de studiu, a metodelor și a ritmului de învățare.
- Elevul urmează a fi implicat în luarea deciziei vizavi de ce, cum și când va învăța.
- Asigurarea și susținerea proceselor de autocunoaștere, autoedificare și autorealizare și autoevaluare a personalității copilului, dezvoltând individualitatea lui irepetabilă.
- Se ia considerare dezvoltarea psihosomatică a copilului, se ține cont de temperamentul, caracterul lui și se implică în activitatea de evaluare prin acțiuni de autoevaluare.
- Cadrul didactic nu se limitează la înregistrarea succesului/ insuccesului elevului, ci îi acordă ajutor pedagogic imediat, dacă e cazul individualizat și diferențiat, iar elevul se implică efectiv în reglarea pedagogică a propriei instruirii.
- Pune accentul pe capacități și atitudini.
- Obiectivele, conținuturile, strategiile și metodologiile de evaluare vor fi flexibile, în funcție de caracteristicile subiecților evaluați și a situațiilor de evaluare, dar nu vor contrazice obiectivele și conținuturile educaționale. Informația despre obiectul evaluării va fi pertinentă, putând a fi căpătată prin utilizarea diverselor baze de evaluare, prin depășirea stereotipurilor, eliminarea clișeelelor la formularea rezultatelor evaluării.
- Evaluatorii adaptează procesul de evaluare la varietatea contextelor în care se desfășoară.
- Evaluarea trebuie să fie accesibilă tuturor participanților.

Principiul motivării pentru învățare:

- Elevii nu învață ca să fie evaluați, dar sunt evaluați ca să învețe.
- Evaluarea nu este stresantă pentru elevi, dar oferă prilejul unei bucurii de a demonstra că învățarea a fost calitativă.
- Evaluarea solicită o activitate creativă.
- Prin evaluare nu se solicită criterii de apreciere rigidă.

- Pentru o motivare eficientă, evaluarea nu necesită restricții regulamentare dure.

Principiul confidențialității:

- Rezultatele evaluării sunt comunicate elevului și părintelui fără a discuta public succesul copilului.
- Măsurile de ameliorare și îmbunătățire vor constitui obiectul discuțiilor de tip tete a tete fără a clasa elevul în fața colectivului.
- Nu se fac comparații și nu se discută cu alți părinți ai altor copii rezultatele clasei în general și nici în particular.

Principiul succesului:

- Eșecul nu este prevăzut.
- Cadrul didactic asigură condițiile pentru ameliorare, recuperare și îmbunătățire până la înregistrarea succesului.
- Orientarea evaluării rezultatelor școlare la schimbarea în pozitiv a educatului/ evaluatului, la formarea/ dezvoltarea lui în ritm propriu;
- Centrarea acțiunilor de evaluare pe rezultatele pozitive și nesancționarea celor negative;
- Nu solicită criterii de apreciere rigidă;
- Nu este stresantă pentru elevi;
- Face ca persoana să aibă încredere în forțele proprii;
- Actul evaluativ nu se reduce la colectarea unor informații și formularea unor judecăți, ci la luarea unor decizii privind adaptarea strategiilor educative la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor și la demersurile educative sociale etc.

Principiul transparenței și participării la procesul evaluării (elevul/ părinte/ reprezentant legal al copilului):

- Acțiunile evaluative se vor face cu știrea sau chiar la cererea celor evaluați sau a reprezentanților (tutorilor) acestora, rezultatele evaluărilor aducându-se la cunoștința celor interesați, operativ și în forma corespunzătoare.
- Evaluarea reprezintă un demers interactiv.
- Elevii cunosc criteriile urmărite în demersul de evaluare sau chiar contribuie la stabilirea lor, reușind astfel să le interiorizeze foarte bine.

Principiul relevanței și eficienței:

- Evaluarea include obligativ aspectul practic, contextualizat.
- Dovezile de evaluare sunt colectate ca rezultat succesiv al unor sarcini relevante.
- Dezvoltăm convingerea elevilor asupra modalității în care subiectul predat concordă cu scopurile personale ale elevilor.
- Oferim elevilor oportunitatea de a-și valorifica experiențele anterioare.
- Accentuăm familiaritatea subiectului prin relaționarea acestuia cu experiențele anterioare ale elevilor.
- Aplicabilitate practică și socială.
- Sinonimele relevanței sunt: aplicabilitate, conexiune, relevanță, materialitate;
- Antonime: inaplicabil, irelevant, departe de problema în cauză etc.

Principiul integrității procesului educațional de predare-învățare-evaluare:

- Modelul interactiv al procesului educațional accentuează corelația și interacțiunea reciprocă dintre predare – învățare - evaluare, pentru a evita centrarea exagerată numai pe predare.
- La finele procesului de instruire responsabil de succes este deopotrivă cadrul didactic, elevul și părintele.
- Evaluarea nu este un element aparte al procesului educațional. Ea nu se situează la sfârșitul procesului.
- Evaluarea condiționează predarea, rezultatele pe proces condiționând imediat alegerea corectă a metodelor de predare.
- Evaluarea contribuie la învățare prin procedee de autoevaluare, ea este componentă a predării.
- Se folosesc metode de evaluare pentru învățare.

Principiul priorității autoevaluării:

- În procesul evaluării criteriale cadrul didactic va crea sarcini de autoevaluare și va oferi posibilitatea elevilor de a aprecia produsul muncii lor în raport cu criteriile de evaluare.
- Înaintea evaluării de către profesor, se stimulează elevul pentru autoevaluare.
- Autoevaluarea este prioritară evaluării de către profesor sau colegi.
- Se încurajează autonomia în învățare și evaluare.

Principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare;

- Profesorul va alege instrumentele de evaluare la dorință, însă acestea vor fi cât mai potrivite contextului evaluat.

Principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă:

- Pe parcursul unității de învățare profesorul va opera cu evaluări formative curente în timpul lecțiilor, dar și pe etape, de tip cumulativ care vor fi corelate cu evaluarea sumativă. Corelarea se realizează prin stabilirea aceluiași obiective, sarcini, itemi.
- În procesul evaluării formative se vor asigura condiții de îmbunătățire, ameliorare și recuperare.
- În acest mod se va asigura succesul evaluării sumative.
- În urma evaluării sumative la fel se vor opera cu acțiuni de corecție.

2.3. Caracteristicile evaluării criteriale prin descriptori

Stimulatoare

- Centrată pe interesul superior al copilului. Oferă posibilitatea tratării diferențiate.

Centrată pe judecăți de evaluare

- Îl ajută pe elev să învețe, făcându-l conștient de ceea ce se întâmplă: ce învață? cum învață? de ce reușește să învețe? Dezvoltă capacitatea de autoevaluare la elevi; sesizează punctele critice în învățare; permite elevului să-și remedieze erorile și lacunele imediat după apariția lor și înainte de declanșarea unui proces cumulativ.

Feed-back formativ

- Oferă un feed-back rapid, reglând din mers procesul. Evaluarea îl ajută pe elev să învețe și pe profesor să predea. Evaluarea este ipostaza procesului educațional, care oferă conexiunea inversă (răspunsul) internă și externă pentru activitatea de predare, realizată de către învățător și activitatea de învățare, realizată de elev și face posibilă interacțiunea eforturilor ambilor actanți. Evaluarea este un mecanism de autoreglare a activității didactice. Evaluarea este o sursă de informare pentru profesor și elev și un temei de a lua decizii pentru îmbunătățirea procesului educațional. Evaluarea are rol de gestionare didactică a învățării, de ameliorare a predării – învățării. Evaluarea este un proces ce susține activitatea realizată de către profesor și elev, prin oferirea de feedback, cu referire la calitatea efortului întreprins.

Autentică

- Angajează elevii în situații reale de viață; evaluează elevii în acțiuni, în cadrul procesului de învățare; este contextualizată, bazată pe legătura dintre experiențele concrete de viață și ceea ce se învață.

Colaborativă

- Este holistă, dar acceptă și modelul analitic (întregul este mai important decât partea); este interactivă, angajează elevii în înțelegerea evaluării; este orientată spre ajutorul pedagogic imediat.

Dezvoltativă

- Prezența evaluării în toate etapele procesului educațional este asigurată prin realizarea tuturor tipurilor: inițială, continuă/ permanentă, finală. Buna funcționare și eficiența procesului educațional este susținută de evaluarea diagnostică, formativă și sumativă. Măsoară performanța actuală, oferă date calitative; reduce timpul destinat actelor evaluative ample, sporindu-l pe cel destinat învățării; instrumentele evaluării formative permit învățătorului să stimuleze sau să dezvolte la elev procesele cognitive.

Transparentă

- Criteriile de evaluare trebuie să fie anunțate anterior și constituie un model de învățare autoreglată. Descriptorii de performanță stabiliți de cadrul didactic în urma fiecărei evaluări trebuie să fie comunicat elevului și părinților pe proces.

Unitară

- Evaluarea trebuie să urmărească și să opereze cu aceleași obiective, criterii, metodologii pentru toți copiii.

3. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI

3.1. Baza metodologică ECD

Prezenta metodologie are **scopul** de a reglementa acțiunile manageriale și didactice privind continuarea procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori și este elaborată în temeiul Codului Educației al Republicii Moldova [1]³.

MECD are ca bază următoarele documente elaborate:

1. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 3-a. Ghid metodologic.
2. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 2-a. Ghid metodologic. Ediție revăzută și actualizată.
3. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 1. Ghid metodologic. Ediție revăzută și actualizată.
4. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 3-a.
5. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 2-a. Institutul de Științe ale Educației.
6. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 1

Evaluarea criterială prin descriptori reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, **fără acordarea notelor**.

Baza metodologică a evaluării criteriale este *evaluarea pentru învățare*. **Obiectivul principal** rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității elevului. Din acest punct de vedere, MECD susține în continuare ideea că fiecare copil este unic, diferit de ceilalți, valoros. ECD nu urmărește doar constatarea/fixarea stării lucrurilor, dar vine să contribuie la individualizarea traseului de dezvoltare continuă a copilului, prin stabilirea permanentă de sarcini individuale[4].

Obiectul evaluării îl constituie rezultatele școlare individuale ale elevului. Spectrul rezultatelor vizate este determinat de curriculumul școlar centrat pe formarea de competențe. De fapt, nu evaluăm competențe, dar „urme” vizibile ale acestora, adică produsele prin care se ajunge la rezultatele elevilor [2].

3

Articolul 3. Noțiuni principale. În sensul prezentului cod, următoarele noțiuni principale semnifică: *descriptori* – criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine).

Tabelul 2. Descriptorii generali recomandați pentru învățământul gimnazial raportați la calificative

Indicatori de performanță <i>Competența:</i>	Descriptori de performanță <i>Elevul realizează produsul școlar:</i>	Calificative	Exemple			
			Educație muzicală	Educație plastică	Educație tehnologică	Educație fizică
este constituită stabil, capabilă de autodezvoltare	<ul style="list-style-type: none"> ■ corect; complet; coerent; fără ezitări 	FOARTE BINE	<ul style="list-style-type: none"> ■ Interpretează complet 3-5 cântece, expresiv, de la început până la sfârșit, pasionat, cu atitudine creativă, tonic. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizează lucrarea plastică cu maximă eficiență, cu elemente de originalitate. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Manifestă spirit creator, apreciază, interpretează, proiectează și realizează un proces tehnologic, creează modele, scheme, obiecte utilitare, inventează și efectuează lucrări creative, lucrări preferate create de el însuși. ■ Nivel înalt dezvoltat a aptitudinilor și priceperilor în domeniul educației tehnologice. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizează exercițiile fizice cu maximă eficiență, independent, corect și fără ezitări.
necesită antrenament pentru consolidare	<ul style="list-style-type: none"> ■ cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de cadru 	BINE	<ul style="list-style-type: none"> ■ Interpretează 2-3 cântece, în mare măsură de la început până la sfârșit, cu entuziasm, creativ, deseori tonic. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizează lucrarea plastică îngrijit, după un criteriu dat de profesor. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Demonstrează un ritm individual de activitate tehnologică cu anumite succese, lucrează îngrijit și moderat, dispune de capacități și au anumite interese, manifestă înțelegere și pricepere de aplicare a materialelor și ustensilelor specifice, studiază mai profund unitățile de conținut, execută lucrări 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizează exercițiile fizice incoerent sau cu mici ezitări.

	didactic				prevăzute de conținuturile curriculare.	
se află în curs de formare	<ul style="list-style-type: none"> ■ cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultat al sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de cadru didactic. 	SUFICIENT	<ul style="list-style-type: none"> ■ Interpretează cu ezitări 1-2 cântece, participativ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizează partea practică lucrarea plastică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nivel de cunoștințe în curs de formare, un ritm lent de activitate intelectuală, cu posibilități limitate, îndeplinește sarcini reproductive și de recunoaștere, realizând obiectivele curriculare la nivel minim. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Realizează exercițiile fizice cu sprijinul colegului sau a profesorului.

3.2. Exigențe etice și deontologice în procesul de evaluare

Evaluarea cu referire la rezultatele elevilor, în contextul sistemului educațional de azi, constituie o activitate deosebit de complexă care exercită un impact profund la nivelul beneficiarilor atât din punct de vedere pedagogic, cât și din perspectiva psihologică și socio-morală.

Profesorii implicați în procesul de evaluare a rezultatelor școlare sunt obligați să respecte anumite norme specifice etice și de comportament, care vizează obligații și responsabilități profesionale și morale privind satisfacerea necesităților și intereselor elevilor, fără ca prin activitatea lor să le aducă prejudicii de natură fizică, psihică sau morală și fără să le lezeze demnitatea.

Specialiștii în atribuțiile cărora intră evaluarea elevului sunt obligați să manifeste un grad înalt de integritate morală și profesională în relațiile cu beneficiarii direcți și indirecti, cu colegii de serviciu, cu alți parteneri. În promovarea acestui principiu se vor respecta următoarele reguli:

- neadmiterea distorsiunilor, omisiunilor și informațiilor false în activitatea de evaluare și interpretare a rezultatelor evaluării;
- evitarea implicării persoanelor care pot prezenta un conflict de interese sau care pot reduce capacitatea de a fi obiectivi sau imparțiali;
- abținerea de la exercitarea unor atribuții profesionale atunci când, din motive de ordin personal sau de alt ordin, poate fi afectată obiectivitatea sau eficiența acțiunii profesionale;
- promovarea obiectivității și onestității în activitatea profesională și în relațiile cu beneficiarii, colegii și alți parteneri în domeniul de activitate profesională, inclusiv în evaluare;
- predispunerea pozitivă, stimularea capacităților de inițiativă, autonomie și responsabilitate a beneficiarilor direcți și indirecti;
- evitarea/excluderea poziției autoritare în activitatea de evaluare;
- promovarea respectului reciproc, axarea relațiilor profesionale pe comunicare adecvată și constructivă.

În conformitate cu principiul responsabilității profesionale și sociale, specialiștii implicați în evaluarea elevilor contribuie la asigurarea bunăstării beneficiarilor direcți și indirecti și sunt obligați să consolideze domeniul de activitate prin:

- exercitarea calificată și calitativă a atribuțiilor de funcție, onorarea integrală a angajamentelor stipulate în fișa postului;
- utilizarea celor mai adecvate tehnologii în domeniul de competență profesională, inclusiv în evaluare;
- preocuparea permanentă pentru formare profesională continuă, inclusiv în domeniul evaluării.

Specialiștii responsabili de evaluarea elevilor se vor asigura de confidențialitatea informațiilor personale utilizate în procesul evaluării în conformitate cu legislația în vigoare.

Deontologia evaluării cere din partea cadrului didactic o responsabilitate maximă și o atitudine corectă și echidistantă în raport cu fiecare elev.

Cunoașterea factorilor de distorsiune în evaluare este o premisă importantă în înlăturarea lor.

Principalii factori care generează subiectivitate în evaluare sunt:

- Factorul/efectul contrast - aprecierea unui elev în raport cu răspunsul sau prestația altui elev evaluat anterior;
- Factorul/efectul ordine - locul/ordinea lucrării sau a elevului în timpul evaluării poate
- influența pozitiv sau negativ acest proces; de regulă exigența descrește spre sfârșit;

- Efectul halo/efectul blând - aprecierile generale (bune sau rele) despre o persoană sunt extinse și asupra prestației la o anumită disciplină de învățământ;
- Factorul de anticipație/factorul Pigmalion - prestația sistematică a unui elev, succesele și insuccesele repetate ale acestuia influențează modalitatea de evaluare;
- Factorul ecuația personală/factorul de eroare individual constantă - din diferite motive unii evaluatori sunt fie foarte exigenți, fie foarte indulgenți;
- Eroarea de tendință centrală - evitarea calificativelor mici sau mari;
- Efectul de contaminare - influența calificativelor de la alte discipline;
- Efectul proiecției - utilizarea unor metode de evaluare folosite de foștii profesori (sau proiecția inversă: fostul elev mediocru devine un profesor exigent);
- Eroarea logică - atenție acordată amănuntelor sau detaliilor și nu esenței faptelor, obiectivelor;
- Alte situații care conduc la deformări ale evaluării: notarea invariabilă, indiferent de rezultat, afirmarea capriciilor de moment, stare psihică neconfortabilă, favoritismul, autoritarismul, dezinteresul evaluatorului, utilizarea notei/calificativului pentru intimidare sau pentru alte manifestări ale elevului decât cele referitoare la prestația sa, prejudecăți asupra gradului de dificultate (sau superioritate) al unei discipline etc.

Este important ca **fiecare manager școlar, cadru didactic, elev și părinte/reprezentant al elevului** să conștientizeze că evaluarea în orice circumstanțe trebuie să fie la maximum **obiectivă**, deoarece evaluarea rezultatelor școlare furnizează datele necesare în vederea **adoptării celor mai bune decizii educaționale și situaționale**, apreciază măsura în care rezultatele învățării sunt în concordanță cu obiectivele educaționale propuse, vizează totalitatea proceselor și a produselor care măsoară natura și nivelul performanțelor atinse de elevi.

Evaluăm succesul sau eșecul? Deci, evaluăm ca să fim pentru copil sau împotriva lui? În exprimarea cercetătorului francez Gérard De Vecchi⁴, evaluarea pro ar fi o demagogie, pentru că, subliniem noi ea nu oferă profesorului arma cu care să se apere de elev. Evaluarea trebuie să fie transparentă, progresivă (treptată, graduală) și mai dinamică.

Consecința unei evaluări centrate pe eșec ar fi **elevul depreciat**, cu următorul profil: simte presiune evaluativă; are mereu un sentiment de dificultate; se deosebește prin nesiguranța sporită; este descurajat; nu are stimă de sine etc.

Evaluarea centrată pe succes prezintă un profil al **elevului apreciat corect**. De obicei, elevul proiectează propria activitate în baza criteriilor de evaluare cunoscute; este liber în acțiuni; învață cu ușurință; este încurajat și încrezător; se respectă și evaluează acțiunile proprii, rezultatele obținute, identifică cauzele succesului/eșecului și formulează noi scopuri pentru valorificarea și dezvoltarea potențialului propriu.

3.3. Cultura evaluativă a cadrului didactic

Este nevoie de o atitudine corectă pentru a transforma evaluarea într-o adevărată artă. Succesul descoperit în urma evaluării generează trăiri afective pozitive. Însă chiar și atunci când cineva ne amendează greșelile ori ne critică, ne avântăm în învățare sau încercăm s-o reluăm altfel.

Cu toate acestea, formarea unei culturi evaluative este unul dintre obiectivele mai puțin vizate sau realizate ale școlii.

Cultura evaluativă nu este un act administrativ ce constă doar în a pune calificative. Accentul evaluării criteriale prin descriptorii va cădea pe formularea judecăților de valoare privind învățarea.

⁴De VECCHI, G. (2011). Evaluer sans dévaluer et évaluer les compétences. Paris: Hachette Education

Calificativul are valoare de **premiu** sau **pedeapsă**, **aprobare** sau **dezaprobare**. Adevăratul scop al evaluării constă în formularea descriptorilor în raport cu anumite criterii de evaluare raportate la un produs.

Contează foarte mult **atitudinea** învățătorilor față de evaluare. Un eșec ar fi **învățătorii** ce utilizează calificativul ca o armă pentru a controla disciplina.

Fazele construirii unei noi culturi evaluative constituie un proces complex, lent și trebuie introduse noi tendințe cu privire la practicile bune, atitudinile adecvate.

Trebuie distruse miturile, fricile, să se introducă noi modalități de lucru, să se utilizeze procedee, să învățăm din greșelile anterioare.

Este necesar ca elevii să afle care este adevăratul sens al evaluării.

3.4. Drepturile și obligațiile subiecților evaluării

Parteneriatul caracterizează relația dintre cadre didactice, elevi și reprezentanții legali ai acestora. Pentru asigurarea unui succes în evaluarea criterială prin descriptori este necesar de a stabili un parteneriat echidistant.

Drepturile și obligațiile elevilor:

Elevii au dreptul:

- să participe la elaborarea criteriilor pentru evaluarea capacităților/activității lor;
- să fie evaluat de către cadrul didactic;
- la autoevaluarea și autoaprecierea propriilor succese și dificultăți;
- să-i fie apreciată creativitatea și inițiativa manifestată în toate domeniile vieții școlare;
- la greșeli, precum și crearea condițiilor pentru lichidarea acestora;
- de a alege, în mod independent, nivelul de dificultate a sarcinilor evaluate.

Elevii sunt obligați:

- să exploreze modalități/strategii de formare și autoformare, precum și pentru monitorizarea propriei evaluări;
- să manifeste independență în monitorizarea și evaluarea activităților de formare;
- să folosească caietele de lucru, caiete de teste pentru a face dovada activităților de evaluare și de control.

Drepturile și obligațiile cadrelor didactice:

Profesorul are dreptul:

- să emită propriile judecăți de valoare cu privire la activitatea elevilor;
- să aleagă singur strategiile de lucru cu elevii, în vederea asigurării unui succes scontat;
- să primească de la administrația școlii ajutorul metodologic necesar pentru o evaluare corectă prin descriptori.

Profesorul este obligat:

- să respecte principiile de bază ale concepției evaluării criteriale prin descriptori;
- să respecte codul etic și deontologic în evaluarea performanțelor elevilor;
- să formeze la elevi capacități de autoevaluare și autoformare;
- să evalueze nu doar cunoștințe, abilitățile și deprinderi la disciplinele de studiu, dar, de asemenea, nivelul de dezvoltare al elevilor și gradul de manifestare a creativității și inițiativei;
- să înregistreze/noteze dinamica formării și dezvoltării elevului raportat la potențialul său și la propriile realizări;

- să informeze părinții despre rezultatele elevilor în timp util, pentru a evita apariția dificultăților de învățare.

Drepturile și obligațiile reprezentanților legali ai elevilor

Reprezentanții legali ai elevilor au dreptul:

- să cunoască principiile și metodele de evaluare a rezultatelor activității educaționale a elevilor;
- să obțină informații exacte, veridice cu privire la succesele și realizările copiilor lor;
- să beneficieze de consiliere individuală pentru a depăși problemele și dificultățile cu care se confruntă copiii în procesul de învățare.

Reprezentanții legali ai elevilor sunt obligați:

- să manifeste tact și toleranță față de copil și față de cadrele didactice;
- să informeze învățătorul/profesorul despre problemele de învățare sau dificultățile cu care se confruntă copilul și care se manifestă înafara școlii;
- să participe la ședințele cu părinții.

4. ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA A V-a

4.1. Repere generale privind organizarea procesului de implementare a ECD în clasa a V-a

Evaluarea rezultatelor școlare la disciplinele *educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică* este o componentă funcțională importantă a procesului educațional. Strategiile de evaluare se concep astfel încât să solicite elevilor eforturi intelectuale, practic acționale și să îi ajute să se dezvolte și să se modeleze în plan cognitiv, spiritual, psihomotor și afectiv-motivațional.

În practică, structura actului evaluativ cuprinde următoarele trei etape: (1) verificarea (controlul), (2) măsurarea, (3) notarea.

La treapta de învățământ gimnazial, conform modificărilor Curriculumului național (2018), la disciplinele *educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică* notele sunt anulate. **Lipsa notării elevilor nu diminuează valoarea evaluării în procesul de învățământ.** Astfel, evaluarea se va axa pe măsurarea-aprecierea competențelor școlare, care sunt concepute ca finalități de bază ale procesului de învățământ și ca rezultate autentice ale învățării necesare elevului în viața de adult.

Cadrul didactic va planifica evaluarea rezultatelor școlare la disciplinele *educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică* având în vedere următoarele considerente:

- **Scopul evaluării** constituie stimularea evoluției experiențelor muzicale, plastice, tehnologice și fizice și a gradului de formare a competențelor specifice disciplinelor date;
- **Probele de evaluare** vor reprezenta domeniile specifice fiecărei discipline;
- **Formele de evaluare** pot fi individuale și de grup;
- **Calificativele** vor fi acordate pe baza produselor realizate de către elevi raportate criteriilor de evaluare stabilite de MECD și a descriptorilor de performanță, pe care elevii îi demonstrează la fiecare din cele 2 evaluări formative pe etape și evaluare sumativă precum și la sfârșitul semestrului/ anului de studii.

Pentru a proiecta procesul evaluării și a elabora instrumente de evaluare la disciplinele *educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică*, cadrul didactic trebuie să selecteze produsul/produsele relevante din lista celor recomandate în corespundere cu unitățile de competență(e) supusă evaluării, prin corelare cu conținutul de învățare și activitățile de învățare și evaluare recomandate.

Tradițional, în funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting: evaluarea inițială – predictivă; evaluarea formativă – continuă; evaluarea sumativă – finală.

La toate evaluările menționate, la disciplinele *educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică, educație fizică*, produsele vor fi evaluate în bază de criterii și descriptori, fără note.

4.2. Etapele procesului de evaluare criterială prin descriptori

Evaluarea criterială prin descriptori în cadrul lecțiilor

- se raportează la obiectivele lecției;
- se realizează fără instrumente de evaluare ⁵
- este o activitate de tip feed-back:
  - ✓ emoțional (de ex.: zâmbet; gesturi de aprobare; mimică de încurajare);
  - ✓ de conținut (de ex.: ai interpretat corect cântecul, ai respectat tema și tehnica propusă la realizarea lucrării plastice, ai executat corect tehnica acțiunii motrice, ai redus puțin din amplitudinea mișcării, ai respectat tema și tehnica propusă, ai ezitat la efectuarea exercițiilor fizice etc.);
  - ✓ de activitate (de ex.: te-ai implicat; ai fost activ; ai apreciat obiectiv colegul; ai susținut atmosfera de lucru în grup; am încredere că poți să te implici; ai nevoie de un pic de curaj);
- mizează și pe autoevaluare, evaluare reciprocă;
- este ghidată de către învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare, cu oferirea de descriptori, fără calificative.

Prioritatea autoevaluării

- Autoevaluarea este prioritară evaluării de către cadrul didactic sau colegi.
- Înaintea evaluării de către cadrul didactic și de către colegi, se stimulează elevul pentru autoevaluare.
- Se încurajează colaborarea în echipă, precum și autonomia în învățare și evaluare.
- Cadrul didactic va crea sarcini de autoevaluare și va oferi posibilitatea elevilor de a aprecia produsul muncii lor în raport cu criteriile de evaluare.
- Cadrul didactic asigură și susține procesul de autoevaluare a personalității copilului, dezvoltând individualitatea lui irepetabilă.
- Se ia în considerare particularitățile de vârstă ale elevilor, se ține cont de temperamentul, caracterul lui și se implică în activitatea de evaluare prin acțiuni de autoevaluare.

Evaluarea de către colegi și/sau cadrul didactic a produselor școlare

- Cadrul didactic selectează din lista recomandată de MECD pentru clasa a V-a, produsul/ produsele însoțite de criterii de evaluare.
- Criteriile de succes sunt comunicate într-un limbaj accesibil și explicate elevilor înainte de realizarea produsului sau a probei practice.
- Produsele școlare sunt evaluate în bază de criterii de evaluare.
- Criterii de evaluare sunt valide și pentru evaluarea de proces (la fiecare lecție).
- În cadrul lecțiilor, cadrul didactic valorifică produsele școlare în contextul instrumentelor de evaluare.

Produsele școlare:

- Produsele școlare reprezintă rezultatele activităților de învățare care vor reprezenta domeniile de competență raportate la disciplinele *educație muzicală*, *educație plastică*, *educație tehnologică*, *educație fizică*
- Se stabilesc pentru probele de evaluare produsele școlare, la alegerea cadrului didactic. (a se vedea lista de produse recomandate și criterii de succes pentru fiecare disciplină)

---

⁵ teste, fișe cu criterii

- Formele de evaluare pot fi individuale și de grup.

Cum utilizează cadrul didactic produsele școlare?

- Studiază listele de produse școlare recomandate pentru clasa a V-a, însoțite de criterii de succes (a se vedea lista de produse recomandate și criteriile de succes pentru fiecare disciplină).
- Cadrul didactic selectează din lista recomandată pentru clasa a V-a, produsul/ produsele însoțite de criterii de succes pentru evaluare.
- Atașează lista produselor recomandate și a criteriilor de succes pentru disciplina respectivă la proiectarea de lungă durată și la diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor (fișe de evaluare)
- Criteriile de succes sunt comunicate într-un limbaj accesibil și explicate elevilor înainte de realizarea produsului sau a probei practice.
- Produsele școlare sunt evaluate în bază de criterii de evaluare.
- În cadrul lecțiilor, cadrul didactic valorifică produsele școlare în contextul instrumentelor de evaluare.

Utilizarea produselor școlare de către cadrul didactic

- Pentru a elabora un instrument de evaluare (probă orală, scrisă sau practică, test etc.), alege produsul(ele) în funcție de: sub-competența/sub-competențele vizate în lecție; obiectivele lecției; varietatea de situații de învățare determinate de didactica disciplinei; experiența de cunoaștere a elevilor. Produsul/produsele alese orientează cadrul didactic în alcătuirea sarcinilor propuse elevilor în activitatea de evaluare. [4]

Probele de evaluare

- Pe perioada unui semestru cadrul didactic va planifica 3 probe de evaluare (2 probe de evaluare formativă și 1 probă de evaluare sumativă) pe parcursul semestrului. (conform tabelelor /exemple la fiecare disciplină.
  - Tabelul 6. Proiectarea evaluărilor la educația muzicală, clasa a V-a
  - Tabelele 7, 8. Proiectarea evaluărilor la educația plastică, clasa a V-a
  - Tabelul 9 . Proiectarea evaluărilor la educația tehnologică, clasa a V-a
  - Tabelul 10. Proiectarea evaluărilor la educația fizică, clasa a V-a
- Probă de evaluare inițială se va planifica în cadrul fiecărui modul însă (rezultatele acestei probe nu se cuantifică prin calificativ);
- Precizăm că:
  - *Probele de evaluare sunt prin funcția sa, formative.*
  - *O probă de evaluare poate fi desfășurată pe parcursul a câtorva lecții.*
  - *O probă de evaluare poate conține 1-2 produse.*
  - *Probele de evaluare pot fi scrise, practice și orale.*
  - *Se planifică și se realizează câte o evaluare formativă la fiecare modul, plus 1 evaluare sumativă, la finele semestrului*
- Probele de evaluare sumativă pot fi realizate prin diverse metode și forme de organizare: individuale și de grup, pe baza de instrumente diferite (teste docimologice, probe scrise/practice, proiecte de grup etc.). în funcție de specificul disciplinei, al clasei de elevi.
- Astfel, într-un semestru media rezultatelor școlare va fi calculată din minim 3 probe (2 probe de evaluare de la sfârșitul fiecărui modul (EF ori ES) și 1 probă de ES, la sfârșitul semestrului).

Catalogul școlar

- Cadrele didactice sunt obligate să înregistreze semestrial calificativele la 2-3 *evaluări formative și una sumativă (pe foaia din partea stângă)* înafara de notițele privind prezența/ absența la lecție, în catalogul clasei și în agendele elevilor.
- Pentru înregistrarea calificativelor se vor folosi abrevierile de mai jos scrise **CU LITERE DE TIPAR ȘI MAJUSCULE**.

FB	calificativul <i>Foarte Bine</i>
B	calificativul <i>Bine</i>
S	calificativul <i>Suficient</i>

- Catalogul clasei este un document de stat, completarea căruia constituie o responsabilitate a profesorului-diriginte și a cadrelor didactice responsabile de anumite discipline.
- Completarea se realizează în conformitate cu actele normative în vigoare și instrucțiunii de completare.
- La sfârșitul anului școlar, calificativele finale pentru fiecare disciplină se înregistrează în catalogul clasei și în agendele elevilor. Calificativele finale se trec în dosarul personal în dreptul disciplinelor de studiu.
- Nu se va exclude completarea catalogului, conform prevederilor instrucțiunii la următoarele compartimente: evidența frecvenței și evidența unităților de conținut predate.

Descriptorii de performanță

- Rezultatele evaluării produselor și a probelor de evaluare se apreciază cu ajutorul descriptorilor de performanță.
- Cadrul didactic alege descriptorii (din lista propusă la fiecare produs școlar) potriviți pentru a explica și argumenta elevului de ce este evaluat cu unul din calificative: foarte bine, bine, suficient.

Instrumente de monitorizare a performanțelor

- Pot fi considerate: registre de înregistrare a performanțelor; fișe de observare; fișe de evaluare; scale de evaluare; diagrame de monitorizare a performanțelor; fișe de monitorizare a progresului; agende; seturi de întrebări; interviul; chestionarul; ghidul de conversație/planul de dezbateri; protocolul de observare; liste/inventare de control/raportare; portofoliul; studiul de caz; grila de observare; lista de control/de verificare; scara/scale de clasificare a performanțelor individuale ale elevului.
- Se vor distinge, în sensul prezentei Metodologiei, două tipuri de instrumente:
  - Instrumente de monitorizare ale cadrului didactic
  - Instrumente de monitorizare ale elevului
- MECD accentuează principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor.
- Se recomandă abordarea personalizată a instrumentelor de monitorizare, corespunzător stilului de predare, temperamentului, modalităților de lucru cu diverse dispozitive precum și cu respectarea propriului ritm de lucru.

Instrumente de monitorizare ale cadrului didactic

- Cadrul didactic va completa diagrame de monitorizare a performanțelor școlare (fișe sinteză de evaluare), în care se prezintă înregistrarea de calificative la evaluări pe bază de descriptori progresul fiecărui elev, în raport cu anumite produse școlare, în conformitate cu criteriile respective.
- Pentru monitorizarea evaluării rezultatelor școlare ale fiecărui elev profesorul va utiliza o *Diagramă de monitorizare a performanțelor școlare*.

- Diagrama de monitorizare a performanțelor școlare reprezintă un tabel cu notițe fixate la discreția cadrului didactic, acumulate pe parcursul unui semestru (vezi Anexa nr. 6).
- Diagrama reprezintă un instrument util pentru a putea urmări progresul elevului.
- Modul de lucru cu diagrama, profesorul îl stabilește de sine stătător: electronic, pe foi, pe caiet.

ATENȚIE! Diagrama nu este obligatorie și va fi folosită la discreția cadrului didactic

Managerii nu vor impune utilizarea diagramelor,
dar vor promova bunele practici.

Instrumente de monitorizare ale elevului

- Elevul își înregistrează rezultatele probelor de evaluare în caietul de clasă prin descrierea succintă a propriului progres.
- Se recomandă cadrului didactic să utilizeze de cele mai multe ori tehnici de reflecție noninstrumentale în care îl va încuraja pe elev să-și aprecieze efortul sau produsul.
- După fiecare apreciere/ autoapreciere, elevul își va trasa arii de ameliorare sau de dezvoltare.
- Fiecare elev va avea un portofoliu de performanță școlară, în care se vor cumula lucrările practice, fișele de evaluare, autoevaluare, testele, probele etc., drept dovezi de înregistrare a performanțelor. Profesorul poate propune elevilor diverse fișe de autoevaluare (vezi Anexele nr. 1-4). Pe parcursul unui semestru poate fi evaluată activitatea de grup a elevilor în realizarea unor proiecte, care se efectuează pe o perioadă de 4-5 săptămâni (vezi criteriile de evaluare a proiectelor individuale/ de grup în Anexa nr. 5).

Comunicarea cu părinții

- În agendă, cadrul didactic va trece calificativele elevului atribuite în conformitate cu cerințele MECD la **2 probe de evaluare formativă și la cea sumativă per semestru**.
- În agendă se va indica tipul evaluării (formativă, sumativă).
- Părintele poate vedea rezultatele elevilor în caietul de lucru.
- Părinții trebuie să aibă acces la criteriile de evaluare aprobate de MECD.
- La solicitarea părinților/a cadrelor didactice pot fi organizate ședințe tete-a-tete în care se prezintă punctual, în primul rând succesele elevilor, și în al doilea rând ariile de dezvoltare.
- Părinții pot fi informați despre predispozițiile individuale native, procesele cognitive, stilul de lucru al elevului, trăsăturile de personalitate, conduita manifestată la lecție sau în grup, condițiile care determină apariția și dezvoltarea diferitelor comportamente.
- Cadrele didactice pot folosi și alte modalități de comunicare:
  - scrisori părinților, cu tentă constructivă, bazată pe evidențierea succeselor elevului și cu recomandări concrete;
  - carnete de dialog;
  - afișierul pentru părinți (fără a da rezultate publice ale elevilor);
- Nu se recomandă înscrierile în agendă a recomandărilor sau a dificultăților întâlnite de elevi.

4.3. Corelarea dintre produse, criteriile de evaluare și calificative

4.3.1. Educația muzicală

Sub-competențe	Nr. d/o	Produse recomandate	Criterii de evaluare	Descriptori de performanță <i>Elevul realizează produsul școlar:</i>
Compararea posibilităților expresive și descriptive limbajul altor arte.	P1.	Partitura ascultătorului	<p>C1. Stabilește structura generală a creației (început, parte, repetiție, culminație, sfârșit).</p> <p>C2. Reprezintă grafic conturul melodiei.</p> <p>C3. Caracterizează pe scurt (1-2 trăsături) limbajul muzicii.</p> <p>C4. Comentează pe scurt (în 1-2 enunțuri) imaginea muzicii.</p>	<p>Foarte bine: cu elemente reprezentate corect, cu atitudine creativă, expresie plastică, limbaj relevant</p> <p>Bine: reprezentare inspirată, completă, limbaj adecvat, cu mici abateri</p> <p>Suficient: cu ghidaj, pe alocuri inițiat, unele elemente prezentate</p>
	P2.	Răspuns oral	<p>C1. Formulează clar răspunsurile.</p> <p>C2. Explică expresivitatea limbajului muzical.</p> <p>C3. Utilizează în răspuns terminologia muzicală.</p> <p>C4. Compară unele elemente de limbaj muzical cu limbajul altor arte.</p> <p>C5. *Argumentează opinia/ atitudinea față de muzică.</p>	<p>Foarte bine: complet, cu argumente convingătoare, idei creative</p> <p>Bine: logic structurat, motivant, cu incoerențe mici</p> <p>Suficient: incomplet, cu unele idei expuse clar</p>
Interpretarea expresivă a repertoriului de cântece în funcție de caracteristicile lor muzicale și poetice.	P3.	Cultura cântului	<p>C1. Respectă poziția la cânt.</p> <p>C2. Începe și termină cântul împreună cu colegii.</p> <p>C3. Respectă locul respirației.</p> <p>C4. Intonează just melodia.</p> <p>C5. Pronunță clar și ritmic textul.</p> <p>C6. Exprimă prin cânt stare emoțională.</p>	<p>Foarte bine: independent, cu interes și pasiune, încrezut, expresie originală</p> <p>Bine: participativ, expresiv, pe alocuri ghidat de profesor</p> <p>Suficient: cu mult sprijin, pe alocuri expresiv</p>

			C7. *Cântă la unison/ solist-cor/ pe grupe/ alternativ/ în lanț/ în dialog/ cu sau fără acompaniament.	
	P4.	Planul de interpretare (a cântecului)	<p>C1. Analizează titlul și textul poetic.</p> <p>C2. Potrivește tipul melodiei pentru interpretare (cantabil/ dansant/ de marș/ mixt).</p> <p>C3. Alege tempo și nuanțele dinamice potrivite.</p> <p>C4. Notează pe caiet planul de interpretare a cântecului (introducere, strofă, refren, ritornelă).</p> <p>C5. *Execută cântecul în baza planului elaborat.</p>	<p>Foarte bine: convingător, sensibil, cu valorificare creativă a legăturii dintre text poetic și muzică</p> <p>Bine: structurat, cu inițiativă, pe alocuri argumentat, cu incoerențe mici</p> <p>Suficient: cu unele idei corecte, incomplet</p>
	P5.	Repertoriul de cântece	<p>C1. Ține în memorie un repertoriu de (3-5) cântece din lista celor învățate.</p> <p>C2. Cântă expresiv cântecele de la început până la sfârșit, cu și fără acompaniament.</p> <p>C3. Participă cu dorință la activitatea de cânt.</p>	<p>Foarte bine: complet (3-5 cântece), pasionat, cu atitudine creativă, tonic</p> <p>Bine: în mare măsură (2-3 cântece), cu entuziasm, creativ, deseori tonic</p> <p>Suficient: cu ezitări (1-2 cântece), participativ</p>
Ținerea în memorie a temelor muzicale din creații generate de simbioza muzicii cu alte arte.	P6.	Fredonatul temelor muzicale	<p>C1. Intonează melodia (muto).</p> <p>C2. Exprimă prin fredonare caracterului general al temei muzicale.</p> <p>C3. Recunoaște denumirea și autorul creației muzicale audiate.</p>	<p>Foarte bine: just, expresiv, sensibil, tonic</p> <p>Bine: expresiv, cu interes, cu mici greșeli de intonație</p> <p>Suficient: cu suport, pe alocuri expresiv</p>
Explicarea rolului părților componente ale unui spectacol de operă, operetă,	P7.	Lucrare scrisă (individual/ în grup)	<p>C1. Definește mijloacele de expresie muzicală.</p> <p>C2. Analizează organizarea formei muzicale (structura creației).</p> <p>C3. Descrie pe scurt (în 1-2 enunțuri)</p>	<p>Foarte bine: corect, detaliat, argumentat, limbaj relevant</p> <p>Bine: structurat logic, cu greșeli mici, pe alocuri convingător, limbaj corect</p>

musical, balet.			<p>imaginea muzicii/ genul muzical/ informații despre autor.</p> <p>C4. Compară limbajul muzical cu limbajul altor arte.</p>	<p>Suficient: parțial, cu unele idei corect formulate, cu greșeli</p>
Caracterizarea și deosebirea auditivă a muzicii diferitor genuri/ tipuri de dans.	P8.	Caracterizarea muzicii	<p>C1. Numește autorul și titlul creației muzicale.</p> <p>C2. Relatează pe scurt informații (1-2 enunțuri) despre compozitor/ istoria creației muzicale.</p> <p>C3. Descrie pe scurt dispoziția generală a creației.</p> <p>C4. Caracterizează succint imaginea muzicii, limbajul muzical.</p> <p>C5. Utilizează termeni muzicali.</p> <p>C6. Formulează concluzii/ apreciere.</p>	<p>Foarte bine: complet, argumentat, inspirat, cu limbaj relevant</p> <p>Bine: desfășurat, cu limbaj adecvat, cu mici incoerențe</p> <p>Suficient: incomplet, cu unele idei expuse clar, cu sprijin</p>
	P9.	Cultura auditivă	<p>C1. Păstrează tăcerea triplă (înainte, în timpul și imediat după sunarea muzicii).</p> <p>C2. Urmărește muzica de la început până la sfârșit.</p> <p>C3. Trăiește intens ceea ce ascultă.</p> <p>C4. Cercetează expresivitatea limbajului muzical, imaginea muzicii.</p> <p>C5. Argumentează propriile idei.</p>	<p>Foarte bine: independent, sensibil, motivant</p> <p>Bine: receptiv, implicat, comportament ghidat pe alocuri de profesor</p> <p>Suficient: atent, cu mult sprijin</p>
	P10.	Proiect (individual/ de grup)	<p>C1. Prezintă titlul, activitățile realizate.</p> <p>C2. Descrie consecutiv unele informații, relatări culese independent, imagini create/ selectate.</p> <p>C3. Explică unele idei/ fenomene cercetate.</p> <p>C4. Exprimă aprecieri și propria atitudine.</p> <p>C5. Formulează concluzii.</p> <p>C6. *Cooperează cu membrii grupului.</p>	<p>Foarte bine: clar, complet, argumentat, inspirat, original, cu limbaj relevant</p> <p>Bine: structurat, desfășurat, cu efort, limbaj adecvat, cu mici incoerențe</p> <p>Suficient: incomplet, cu unele idei expuse clar, cu sprijin</p>

Explorarea elementelor de limbaj în acompanierea melodiilor din creațiile interpretate/ audiate.	P11. Improvizația muzicală	<p>C1. Îmbină durate de note și pauze (pătrime și optimi) în formule simple.</p> <p>C2. Creează formule ritmice/melodice la măsura de doi și trei timpi.</p> <p>C3. Execută improvizația ritmică/ melodică cu voce/ la instrumente muzicale pentru copii.</p> <p>C4. *Utilizează procedee de dezvoltare muzicală (imitația, repetarea, contrastul, variațiunea etc.).</p>	<p>Foarte bine: fără ezitări, spontan, original</p> <p>Bine: inspirat, inițiat, cu ezitări mici</p> <p>Suficient: cu ezitări depășite , pe alocuri expresiv</p>
	P12. Melogestica	<p>C1. Determină tipul melodiei în creația audiată (cantabilă/ dansantă/ de marș).</p> <p>C2. Urmărește sensul mișcării melodiei.</p> <p>C3. Identifică tempo și nuanțele dinamice dominante în expresia melodiei.</p> <p>C4. Reprezintă în spațiu, cu gestul „melodios” al mâinii mersul/ evoluția melodiei în timpul audiției.</p> <p>C5. *Reprezintă conturul melodiei pe caiet/ tablă.</p>	<p>Foarte bine: complet, expresiv, cu atitudine creativă</p> <p>Bine: pasionat, atent, pe alocuri expresiv, cu incompletitudini mici</p> <p>Suficient: incomplet, cu unele elemente de limbaj exprimate</p>
	P13. Acompaniamentul muzical	<p>C1. Alege instrumente potrivite pentru acompaniament.</p> <p>C2. Elaborează acompaniament.</p> <p>C3. Citește desenul ritmic pentru acompaniament.</p> <p>C4. Acompaniază o melodie la instrumente muzicale pentru copii.</p>	<p>Foarte bine: independent, inspirat, cu inițiativă</p> <p>Bine: organizat, după planul propus, pe alocuri cu ghidaj</p> <p>Suficient: participativ, uneori receptiv, cu mult sprijin</p>

4.3. 2. Educația plastică

Sub-competențe	Nr. d/o	Produse recomandate	Criterii de evaluare	Tipul de evaluare	Descriptori de performanță <i>Elevul realizează produsul școlar:</i>
5.1 Identificarea ramurilor și genurilor artelor plastice.	P1.	Discuția/ dialogul	C1. Răspunde la întrebări despre ramuri și genuri ale artei plastice; C2. Utilizează terminologia specifică corectă; C3. Identifică puncte, linii, culori, forme din mediul înconjurător și în imagini plastice (grafică, pictură, sculptură, artă decorativă); C4. Respectă părerea colegilor	Inițială	Foarte bine: cunoaște/identifică ramurile și genurile artei plastice; dă exemple opere de artă/autori din diverse ramuri, genuri; răspunde la întrebări singur, adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări; Bine: cunoaște ramurile și genurile de artă plastică, îndeplinește sarcina dirijată parțial, cu mici ezitări; Suficient: identifică ramurile și genurile artei plastice cu oarecare dificultate, cu unele erori, dovedește că înțelege parțial;
1.2 Exprimarea propriilor idei și sentimente în materiale și tehnici specifice graficii, picturii și sculpturii. 3.1 Reprezentarea structurilor din natură prin evidențierea unor particularități de formă și textură.	P2.	Lucrare plastică: desen, pictură, aplicații, colaje, instalații, machete, forme volumetrice.	C1. Recunoaște specificul lucrării plastice propuse; C2. Cunoșc și utilizează diverse materiale și instrumente de artă; C3. Posedă elementele de limbaj plastic C4. Realizează o lucrare plastică specifică unui gen de artă C5. Aplică subiectul lucrării într-un mod individual și creativ.	Formativă	Foarte bine: recunoaște și aplică creativ tehnica de lucru specifică genului de artă, utilizează adecvat materialele și instrumentele specifice, aplică individual și creativ subiectul lucrării plastice cu elemente de originalitate, adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări; Bine recunoaște și aplică tehnica de lucru specifică genului de artă, îndeplinește sarcina dirijată parțial, cu mici ezitări; Suficient: recunoaște tehnica de lucru specifică genului de artă; realizează partea practică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit.

<p>2.2 Obținerea expresivităților plastice utilizând creativ elementele de limbaj plastic:punctul, linia, pata, forma și culoarea.</p> <p>2.3 utilizarea culorilor ca mijloc de redare a stărilor sufletești, emoțiilor și atitudinilor.</p> <p>3.2 Utilizarea creativă a elementelor de limbaj plastic în redarea diverselor stări ale naturii.</p>	<p>P3.</p>	<p>Lucrare plastică utilizând elementele de limbaj plastic</p>	<p>C1. Recunoaște elementele de limbaj plastic propuse;</p> <p>C2. Selectează adecvat materialele și instrumentele de artă specifice elementelor de limbaj plastic propus;</p> <p>C3. Utilizează corect/creativ suportul pe care îndeplinește lucrarea;</p> <p>C4. Realizează o lucrare practică simplă cu linii, puncte, forme(abstracte sau realiste) sau culori;</p> <p>C5. Aplică subiectul lucrării într-un mod individual și creativ.</p>	<p>Formativă</p>	<p>Foarte bine: recunoaște și aplică elementele de limbaj plastic; utilizează adecvat materialele și instrumentele de artă specifice; realizează partea practică cu maximă eficiență, cu elemente de originalitate</p> <p>Bine: recunoaște și aplică elementele de limbaj plastic; realizează partea practică îngrijit, după un criteriu dat de profesor.</p> <p>Suficient: recunoaște unele elemente de limbaj plastic; Realizează partea practică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit.</p>
<p>4.1Realizarea compozițiilor plastice racordate la cerințele artei realiste și abstracte.</p> <p>4.3 manifestarea atitudinii individual-creativă în tratarea subiectelor compozițiilor plastic.</p> <p>4.4 aplicarea ritmului plastic în organizarea suprafețelor plastic.</p>	<p>P4.</p>	<p>Compoziție plastică/ decorativă</p>	<p>C1. Cunoșc ce reprezintă noțiunea de compoziție plastică;</p> <p>C2. Cunoșc modalitățile de compunere elementară a elementelor de limbaj plastic</p> <p>C3. Îndeplinește creativ compoziția respectând tema/subiectul propus;</p> <p>C4. Aplică materiale, instrumente și tehnica de artă potrivită;</p> <p>C5. Comentează aspectul estetic al compoziției;</p> <p>C6. Intitulează compoziția și descrie mesajul plastic.</p>	<p>Formativă</p>	<p>Foarte bine: Cunoaște noțiunea de compoziție plastică și modalitățile de compunere a elementelor de limbaj plastic; realizează partea practică cu maximă eficiență, cu elemente de originalitate.</p> <p>Bine: Cunoaște noțiunea de compoziție plastică; realizează partea practică îngrijit, după un criteriu dat de profesor.</p> <p>Suficient: Realizează partea practică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit.</p>

<p>4.2 aplicarea procedeelelor artistice în realizarea propriilor idei.</p> <p>3.3 Manifestarea atitudinii individual creativă în reprezentarea plastic subiectelor din alte domenii /lumea animal și vegetală/ muzică/literatură.</p>	<p>P5.</p>	<p>Proiect</p>	<p>C1. Stabilesc scopul, tematica proiectului, repartizează sarcini concrete;</p> <p>C2. Stabilesc suportul, materialele și instrumentele adecvate proiectului;</p> <p>C3. Apelează la diverse surse informaționale, foto pentru realizarea scopului propus;</p> <p>C4. Realizează proiectul în termenii stabiliți;</p> <p>C5. Prezintă proiectul cu descrierea etapelor de cercetare;</p>	<p>Sumativă</p>	<p>Foarte bine: Stabilește scopul, tematica proiectului, repartizează sarcini concrete; îndeplinește sarcina adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări; realizează partea practică cu maximă eficiență, cu elemente de originalitate.</p> <p>Bine: Îndeplinește sarcina dirijat parțial, cu mici ezitări; realizează partea practică îngrijit, după un criteriu dat de profesor.</p> <p>Suficient: Îndeplinește sarcina cu oarecare dificultate, cu unele erori, dovedește că înțelege parțial; Realizează partea practică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit.</p>
<p>5.4 Manifestarea atitudinilor și emoții în procesul perceperii operelor de artă plastică;</p> <p>1.2 Exprimarea plastică a propriile idei și sentimente în materiale specifice graficii, picturii.</p>	<p>P6.</p>	<p>Poster</p>	<p>C1. Scrie corect denumirile și noțiunile;</p> <p>C2. Stabilește concordanța între scop și conținut;</p> <p>C3. Descrie etapele de realizare a posterului;</p> <p>C4. Găsește relația compozițională între imagine și text;</p> <p>C5. Prezintă subiectul clar și vizibil;</p> <p>C6. Argumentează selectarea și aplicarea materialelor;</p> <p>C7. Comentează conținutul;</p>	<p>Formativă</p>	<p>Foarte bine: Îndeplinește sarcina adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări; gândește un aspect estetic al posterului; Realizează partea practică cu maximă eficiență, cu elemente de originalitate.</p> <p>Bine: Îndeplinește sarcina dirijat parțial, cu mici ezitări; realizează partea practică îngrijit, după un criteriu dat de profesor</p> <p>Suficient: Îndeplinește sarcina cu oarecare dificultate, cu unele erori, fără inițiativă, dovedește că înțelege parțial; realizează partea practică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit.</p>

<p>5.3 Să utilizeze în comunicare termeni specifici artelor plastice;</p> <p>3.4 Demonstrarea interesului pentru studierea artei plastice/fenomenelor naturii în artă.</p>	<p>P7.</p>	<p>Portofoliu</p>	<p>C1. Alcătuiește, completează un portofoliu specific artei plastice;</p> <p>C2. Portofoliu conține foaia de titlu;</p> <p>C3. Respectă ordinea ideilor;</p> <p>C4. Completează portofoliu cu conținuturi variate;</p> <p>C5. Utilizează terminologia specifică artei plastice;</p> <p>C6. Comentează și prezintă aspectul transferului de achiziții spre alte domenii.</p>	<p>Sumativă</p>	<p>Foarte bine: Îndeplinește sarcina singur, adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări; Realizează partea practică cu maximă eficiență, cu elemente de originalitate.</p> <p>Bine: Îndeplinește sarcina dirijat parțial, cu mici ezitări; Realizează partea practică îngrijit, după un criteriu dat de profesor</p> <p>Suficient: Îndeplinește sarcina cu oarecare dificultate, cu unele erori, fără inițiativă, dovedește că înțelege parțial; realizează partea practică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit.</p>
<p>1.1 Utilizarea materialelor, tehnicilor și instrumentelor de lucru adecvate contextului plastic</p>	<p>P8.</p>	<p>Colaborarea în echipă</p>	<p>C1. Respectă tema și subiectul propus;</p> <p>C2. Se implică, utilizează adecvat materialele;</p> <p>C3. Receptiv la ideile colegiilor</p> <p>C4. Realizează partea lui din lucrare/proiect într-un mod creativ;</p> <p>C5. Argumentează propriile idei.</p>	<p>Formativă</p>	<p>Foarte bine: Îndeplinește sarcina împreună cu colegii, adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări;</p> <p>Bine: Îndeplinește sarcina dirijat parțial, cu mici ezitări;</p> <p>Suficient: Îndeplinește sarcina cu oarecare dificultate, cu unele erori, fără inițiativă,</p>

<p>5.3. Utilizarea în comunicare a termenilor specifici artelor plastice.</p> <p>5.4. Manifestarea atitudinilor și emoțiilor în procesul perceperii operelor de artă plastică, lucrărilor colegilor/propriilor lucrări.</p>	<p>P9.</p>	<p>Expoziție personală/ de grup</p>	<p>C1. Identifică, selectează lucrări plastice/propii/ale colegilor; C2. Stabilește locul unde se va desfășura expoziția; C3. Anunță un generic al expoziției; C4. Gândește un aspect estetic al expoziției; C5. Prezintă expoziția.</p>	<p>Sumativă</p>	<p>Foarte bine: Îndeplinește sarcina singur/grup, adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări; gândește un aspect estetic al expoziției; Realizează partea practică cu maximă eficiență, cu elemente de originalitate. Bine: Îndeplinește sarcina dirijat parțial, cu mici ezitări; Realizează partea practică îngrijit, după un criteriu dat de profesor Suficient: Îndeplinește sarcina cu oarecare dificultate, cu unele erori, fără inițiativă, dovedește că înțelege parțial; realizează partea practică cu unele ezitări/ greșeli/ neîngrijit.</p>
<p>5.2 Explicarea deosebirea dintre muzeu, galerie de artă și atelier de creație.</p>	<p>P10.</p>	<p>Referat</p>	<p>C1. Selectează materiale informaționale pentru tema propusă; C2. Redactează foaia de titlu, conținutul; C3. Specifică cantitatea și calitatea materiei; C4. Completează cu informații vizuale C5. Corectitudinea exprimării/prezentării;</p>	<p>Formativă</p>	<p>Foarte bine: se documentează, Îndeplinește sarcina singur, adecvat, corect, fără greșeli, fără ezitări; Bine: Îndeplinește sarcina dirijat parțial, cu mici ezitări; Realizează partea practică îngrijit, după un criteriu dat de profesor Suficient: Îndeplinește sarcina cu oarecare dificultate, cu unele erori, fără inițiativă, dovedește că înțelege parțial;</p>

<p>3.1.Realizarea unui proiect de pregătire a unor bucate sănătoase conform meniului elaborat pentru dejun.</p>	<p>P3.</p>	<p>Proiect tehnologic de preparare a bucatelor</p>	<p>C1. Realizează un proiect tehnologic de preparare a bucatelor simple; C2. Descrie ingredientele și cantitatea acestora pentru prepararea unor bucate simple; C3. Descrie prelucrarea primară a produselor alimentare; C4. Realizează descrierea prelucrării termice a alimentelor; C5. Recunoaște procedee de tratare termică ce asigură menținerea calităților nutritive ale alimentelor; C6. Respectă normele de igienă și protecție a muncii în timpul preparării și consumului produselor culinare.</p>	<p>Curentă/ formativă</p>	<p>Practică Mixtă</p>
<p>3.2. Realizarea activităților necesare la aranjarea mesei cu veselă și tacâmuri. 4.1.Evaluarea întregului proces de preparare a produselor și a mesei servite pentru dejun.</p>	<p>P4.</p>	<p>Proiect de grup „Servirea mesei”</p>	<p>C1. Cunoaște modalitățile de servire a mesei; C2. Selectează adecvat tacâmurile, vesela și paharele în funcție de un anumit meniu; C3. Respectă regulile de servire a mesei; C4. Realizează servirea mesei valorificând aspectele estetice. C5. Alcătuieste un enunț coerent și clar respectând ordinea ideilor. C6. Folosește terminologia adecvată subiectului/ disciplinei.</p>	<p>Sumativă</p>	<p>Mixtă</p>

Modulul 2. Meșteșuguri populare și moderne					
3.2. Realizarea unui obiect utilitar specific unui meșteșug, respectând succesiunea operațiilor tehnologice.	P5.	Lucrare practică Confecționarea obiectului utilitar specific unui meșteșug, respectând succesiunea operațiilor tehnologice	C1. Recunoaște specificul meșteșugului; C2. Selectează adecvat materialele și ustensilele de realizare a unui obiect utilitar specific meșteșugului; C3. Posedă elementele de limbaj elementare specifice tehnologiei de realizare a unei lucrări specifice meșteșugului selectat; C4. Realizează o lucrare practică simplă specific unui meșteșug conform regulamentului tehnologic; C5. Execută lucrarea cu acuratețe; C6. Respectă normele de igienă și protecție a muncii în timpul realizării lucrării practice. C7. Realizează subiectul într-un mod individual și creativ.	Curentă/ Formativă	Practică
3.1. Elaborarea proiectului de realizare a unui obiect utilitar specific unui meșteșug.	P6.	Elaborarea unui proiect tehnologic de confecționare a unui obiect utilitar specific unui meșteșug	C1. Prezintă schița grafică a obiectului proiectat specific unui meșteșug; C1. Comentează proporția părților componente ale obiectului; C2. Descrie tehnica realizării și etapele tehnologice de confecționare a obiectului specific unui meșteșug C3. Argumentează necesitatea păstrării și valoarea obiectului. C4. Prezintă în mod individual și creativ proiectul.	Curentă/ Formativă	Probă scrisă Mixtă (scrisă, orală)
1.1. Recunoașterea specificului meșteșugului. 1.2. Identificarea materialelor și ustensilelor specifice meșteșugului	P7.	Mesaj argumentativ	C1. Expune clar și coerent fiecare gând; C2. Respectă ordinea ideilor; C3. Folosește terminologia specifică subiectului în discuție; C4. Argumentează importanța promovării meșteșugului tradițional	Curentă/ Formativă	Orală

<p>4.1. Aprecierea calității lucrărilor proprii și ale colegilor din perspectiva reînvestirii beneficiilor obținute.</p>	<p>P8.</p>	<p>Portofoliul</p>	<p>C1. Diversitatea materialelor: selectarea materialelor adecvate conținutului modulului dat; C2. Gradul de completare: conținuturi teoretice, lucrări practice cu descrierea tehnicii sau a procedurii de realizare, scheme grafice, fotografii etc. C3. Structurarea și organizarea eficientă a materialelor portofoliului; C4. Aspectul portofoliului: estetica generală, acuratețea prezentării materialelor în parte; C5. Reflecțiile personale.</p>	<p>Sumativă</p>	<p>Mixtă</p>
<p>Modulul 3. Colaje și decorațiuni</p>					
<p>1.1. Recunoașterea specificului lucrărilor colaj și decorațiunilor. 2.1. Realizarea colajelor și decorațiunilor respectând normele sanitar-igienice și de protecție a muncii.</p>	<p>P9.</p>	<p>Lucrare practică colaj</p>	<p>C1. Prezintă subiectul reprezentat; C2. Argumentează selectarea și combinarea materialelor; C3. Descrie etapele tehnologice de realizare a colajului; C4. Respectă regulile de securitate; C5. Comentează aspectul estetic al lucrării; C6. Realizează subiectul într-un mod individual și creativ</p>	<p>Curentă/ formativă</p>	<p>Probă practică</p>
<p>3.1. Proiectarea unui obiect, respectând aspectul estetic și utilitar din variate materiale.</p>	<p>P10.</p>	<p>Obiect decorativ</p>	<p>C1. Respectă tema și subiectul propus; C2. Utilizează adecvat materialele; C3. Creează forme plane și volumetrice din hârtie/carton/materiale de reciclaj; C4. Execută lucrarea cu acuratețe; C5. Realizează lucrarea într-un mod individual și creativ; C6. Comentează aspectul estetic al lucrării. C7. Prezintă aspecte de valorificare utilitară a obiectului.</p>	<p>Curentă/ Formativă/</p>	<p>Probă practică Mixtă</p>

Modulul 4. Activități agricole					
<p>1.1. Identificarea condițiilor de creștere a culturilor legumicole.</p> <p>1.2. Recunoașterea instrumentelor și utilajelor specifice prelucrării solului.</p>	P11.	Caracterizarea activității de creștere și îngrijire a culturilor legumicole	<p>C1. Cunoaște varietatea plantelor cultivate de om;</p> <p>C2. Recunoaște condițiile de creștere a culturilor legumicole și plantelor decorative;</p> <p>C3. Descrie lucrările realizate pe sol;</p> <p>C4. Recunoaște instrumentele și utilajele specifice prelucrării solului;</p> <p>C5. Numește factorii ce contribuie la obținerea unei roade bogate.</p>	Curentă/ Formativă	<p>Probă orală</p> <p>Test</p>
<p>3.1. Realizarea lucrărilor simple de cultivare a plantelor legumicole/ decorative, respectând regulile de igienă și protecție a muncii.</p>	P12.	Activitate practică de sădire/ creștere a plantelor	<p>C1. Prelucrează solul pentru creșterea și îngrijirea plantelor legumicole</p> <p>C2. Seamănă/ plantează o plantă;</p> <p>C3. Realizează activități de creștere și îngrijire a plantelor sădite;</p> <p>C4. Respectă normele de igienă și securitate a muncii.</p> <p>C5. Apreciază cantitatea și calitatea recoltei obținute (legume, flori decorative).</p>	Curentă/ Sau Finală/ Sumativă	<p>Probă practică</p> <p>Mixtă</p>
Modulul 5. Robotica					
<p>1.3. Identificarea domeniilor de utilizare a roboților.</p> <p>2.4. Asamblarea și dezamblarea componentelor fizice a robotului.</p>	P13.	Asamblarea și dezamblarea modelelor de roboți	<p>C1. Identifică tipurile de roboți;</p> <p>C2. Înțelege legăturile roboticii;</p> <p>C3. Recunoaște unitățile funcționale ale robotului;</p> <p>C4. Asamblează și dezamblază modele de roboți;</p> <p>C5. Realizează controlul manual, automat și manumatic al modelelor de roboți asamblați.</p>	Curentă/ Formativă	<p>Probă practică</p>
<p>3.1. Crearea sub îndrumare a mediilor simulate de lucru ale roboților.</p>	P14.	Crearea mediilor simulate de lucru	<p>C1. Identifică particularitățile distinctive ale roboților;</p> <p>C2. Recunoaște situațiile în care pot fi utilizați roboții în funcție de tipul lor;</p> <p>C3. Creează sub îndrumare medii simulate de lucru.</p>	Curentă Formativă	<p>Probă practică</p>

<p>3.2. Identificarea repertoriului de comenzi ale roboților.</p> <p>3.3. Utilizarea metodelor de control ale roboților.</p>	<p>P15.</p>	<p>Colaborarea în echipă</p>	<p>C1. Se implică;</p> <p>C2. Este receptiv(ă) la ideile colegilor;</p> <p>C3. Argumentează cu calmitate propriile idei.</p>	<p>Curentă/ Formativă</p>	<p>Mixtă</p>
--	--------------------	-------------------------------------	--	--------------------------------------	--------------

4.3.4. Educația fizică

Sub-competențe	Nr. d/o	Produse recomandate	Criterii de evaluare	Tipul de evaluare	Descriptori de performanță <i>Elevul realizează produsul școlar:</i>
2.1. Să-și determine nivelulul pregătirii fizice și funcționale. 2.2.Să-și formeze priceperi de dezvoltare proporțională a indicatorilor motrici, morfologici și funcționali.	P1.	Teste motrice	C1.Argumentează necesității testării motrice. C2.Execută corect exercițiile din testele motrice. C3.Apreciază nivelul de pregătire fizică. C4.Identifică soluțiile de dezvoltare a calităților motrice.	Curentă / Formativă	Foarte bine: independent, complet, cu argumente convingătoare, idei creative Bine: structurat logic, cu greșeli mici, pe alocuri convingător, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu unele idei expuse clar, cu mai mult sprijin.
2.6.Să-și formeze capacități de coordonare, orientare în spațiu și în timp.	P2.	Exerciții de front și formații	C1.Identifică modelul de mișcare pentru fiecare segment al corpului. C2.Execută exerciții de front și formații. C3.Respectă ritmul mișcărilor. C4.Sincronizează mișcărilor individuale cu ale colegilor.	Curentă / Formativă	Foarte bine: independent, complet, clar, corect. Bine: cu greșeli mici, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu mai mult sprijin, nesigur.
2.3.Să înțeleagă necesitatea exercițiilor cu caracter utilitar-aplicativ în dezvoltarea armonioasă a organismului.	P3.	Exerciții cu caracter utilitar-aplicativ – cățărarea pe odgon	C1.Demonstrează înțelegerea terminologiei exercițiilor cu caracter aplicativ. C2.Descrie tehnica de îndeplinire a exercițiului. C3.Execută acțiuni motrice. C4.Respectă reguli de securitate. C5.Manifestă insistență, curaj, răbdare.	Curentă / Formativă	Foarte bine: independent, complet, clar, corect. Bine: cu greșeli mici, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu mai mult sprijin, nesigur.

<p>2.3.Să înțeleagă necesitatea exercițiilor cu caracter utilitar-aplicativ în dezvoltarea armonioasă a organismului.</p>	<p>P4.</p>	<p>Complex de exerciții de dezvoltare fizică generală</p>	<p>C1.Cunoaște ordinea executării exercițiilor. C2.Respectă poziția inițială. C3.Execută exerciții de DFG. C4.Respectă tehnica securității.</p>	<p>Curentă / Formativă/ Sumativă</p>	<p>Foarte bine: independent, complet, convingător, clar, corect. Bine: cu greșeli mici, pe alocuri convingător, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu mai mult sprijin, nesigur.</p>
<p>2.4.Să-și formeze priceperi de executare corectă a acțiunilor motrice din atletism.</p> <p>2.5.Să-și dezvolte rezistența aerobă și calitățile motrice de forță-explozivă.</p> <p>3.3 Să respecte regulile securității în procesul muncii și practicării exercițiilor fizice.</p>	<p>P5.</p>	<p>Alergare de viteză – săritura în lungime cu elan. Aruncarea mingii. Alergare de rezistență (probe practice)</p>	<p>C1.Respectă poziția corpului în timpul executării. C2.Manifestă rezistență în regim aerob. C3.Respectă cerințele față de tehnica de îndeplinire. C4.Depune efort pentru atingerea standardului de pregătire fizică.</p>	<p>Curentă / Formativă</p>	<p>Foarte bine: independent, complet, clar, corect. Bine: cu greșeli mici, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu mai mult sprijin, nesigur.</p>
<p>2.6.Să-și formeze capacități de coordonare, orientare în spațiu și în timp.</p>	<p>P6.</p>	<p>Comparație de elemente acrobatic (probe practice)</p>	<p>C1.Respectă poziția inițială și finală a corpului. C2.Execută succesiv elementele. C3.Respectă tehnica de îndeplinire a elementelor. C4.Păstrează ritmul de executare a exercițiilor.</p>	<p>Curentă / Formativă/ Sumativă</p>	<p>Foarte bine: independent, complet, clar, corect, creativ. Bine: cu greșeli mici, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu mai mult sprijin, nesigur.</p>

<p>2.11.Să cunoască și să aplice deplasările de baschet și să fie în stare să le îndeplinească.</p> <p>2.17.Să acționeze eficient în activitățile dezvoltării motrice, folosind deprinderile și calitățile specifice voleiului.</p> <p>2.19.Să aplice procedeele tehnice și tactice însușite de joc, respectând regulile cunoscute.</p> <p>3.3 Să respecte regulile securității în procesul muncii și practicării exercițiilor fizice.</p>	<p>P7.</p>	<p>Jocuri sportive</p>	<p>C1.Cunoaște poziția de bază a jucătorului.</p> <p>C2.Îndeplinește elementele de bază din jocurile sportive.</p> <p>C3.Execută mișcări cu precizie (aruncarea la coș, pasarea mingii, serviciul mingii).</p> <p>C4.Manifestă respect față de adversar.</p> <p>C5. Respectă reguli de securitate.</p>	<p>Curentă / Formativă/ Sumativă</p>	<p>Foarte bine: independent, complet, clar, corect, creativ, cu interes și pasiune.</p> <p>Bine: cu greșeli mici, cu mici incoerențe, ghidat.</p> <p>Suficient: incomplet, cu mai mult sprijin, nesigur.</p>
<p>1.1.Să argumenteze în scris rolul și importanța exercițiului fizic pentru dezvoltarea multilaterală a omului.</p> <p>1.3.Să demonstreze rolul modului de viață sănătos în menținerea sănătății.</p> <p>3.2. Să manifeste atitudine critică</p>	<p>P8.</p>	<p>Referat/ mini-eseu</p>	<p>C1.Selectează materiale informaționale pentru tema propusă.</p> <p>C2.Redactează foaia de titlu, conținutul.</p> <p>C3.Specifică cantitatea și calitatea materialelor.</p> <p>C4.Completează cu informații vizuale.</p> <p>C5.Exprimă aprecieri proprii.</p> <p>C6.Formulează concluzii.</p>	<p>Formativă/ Sumativă</p>	<p>Foarte bine: independent, complet, cu argumente convingătoare, idei creative</p> <p>Bine: structurat logic, cu greșeli mici, pe alocuri convingător, cu mici incoerențe.</p> <p>Suficient: incomplet, cu unele idei expuse clar, cu mai mult sprijin,</p>

<p>pentru sănătatea proprie.</p>	<p>P9.</p>	<p>Caracterizare a termenilor sportivi, noțiunilor, definițiilor</p>	<p>C1.Expune fiecărui termen sportiv din curriculum. C2.Explică sensul fiecare noțiune, definiții. C3.Exemplifică definiții însușite. C4.Utilizează schițe, scheme și reprezentări schematice a definițiilor. C5.Aplică termeni sportivi și noțiuni în comunicarea orală/scrisă.</p>	<p>Formativă/ test de cunoștințe</p>	<p>Foarte bine: independent, complet, convingător, clar, corect. Bine: cu greșeli mici, pe alocuri convingător, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu unele idei expuse clar, cu mai mult sprijin, nesigur.</p>
<p>1.4.Să explice importanța îndemânării pentru diverse activități ale omului. 2.3.Să înțeleagă necesitatea exercițiilor cu caracter utilitar-aplicativ în dezvoltarea armonioasă a organismului.</p>	<p>P10.</p>	<p>Caracterizarea calității motrice „îndemânarea”</p>	<p>C1.Describe importanța îndemânării în învățarea motrică, precum și în viața cotidiană a omului. C2. Prezintă mijloace de dezvoltare a îndemânării mișcărilor. C3.Stabilește corelația îndemânării cu alte calități motrice. C4.Efectuează și diagnostică „îndemânarea”. C5.Demonstrează complexul de exerciții fizice (6 exerciții) pentru dezvoltarea îndemânării.</p>	<p>Curentă / formativă/ sumativă</p>	<p>Foarte bine: independent, complet, convingător, clar, corect. Bine: cu greșeli mici, pe alocuri convingător, cu mici incoerențe, ghidat. Suficient: incomplet, cu unele idei expuse clar, cu mai mult sprijin, nesigur.</p>

5. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A V-A

5.1. Stabilirea calificativelor în clasa a V-a

Probele de evaluare pot fi realizate prin diverse metode și forme de organizare: individuale și de grup, pe baza de instrumente diferite (teste docimologice, probe scrise/practice, proiecte de grup etc.) în funcție de specificul disciplinei, al clasei de elevi și de alți factori de impact.

În conformitate cu definiția dată descriptorilor în Codul educației, aceștia permit acordarea de calificative: foarte bine, bine, suficient. În prezenta metodologie se va opera cu abrevierile:

FB	calificativul <i>Foarte Bine</i>
B	calificativul <i>Bine</i>
S	calificativul <i>Suficient</i>

În clasa a V-a, se vor atribui calificative la 2-3 evaluări formative și sumative la sfârșit de modul (sau unități secvențiale de conținut) și la final de an școlar.

Calificativul acordat elevului de către cadrul didactic, ca rezultat al fiecărei evaluări, trebuie să fie comunicat elevului și părintelui.

La evaluarea finală se aplică următoarele calificative: **foarte bine, bine, suficient.**

Pentru stabilirea calificativului la final de semestru/ an școlar se aplică următorul algoritm de contorizare a numărului de competențe formate:

100% - 81% din competențele atinse corespunde calificativului **foarte bine**;

80% - 56% din competențele atinse corespunde calificativului **bine**;

55% - 25% din competențele atinse corespunde calificativului **suficient**.

5.2. Procedeul de conversie

Pentru stabilirea calificativului la finele semestrului I, la finele semestrului al II-lea, la finele anului școlar, cadrul didactic va realiza media calificativelor atribuite elevului la evaluările din semestru, aplicând procedeul de conversie prezentat în tabelele 2, 3 și 4.

Tabelul 2. Procedeul de conversie a calificativelor în punctaj

Foarte bine (FB)	3 puncte
Bine (B)	2 puncte
Suficient (S)	1 punct

Tabelul 3. Exemple de realizare a mediei semestriale sem. 1.

		Pe parcursul sem.1							Media semestrială
Ex. 1	Calificative	B	B	FB	FB	B	FB	FB	FB
	Conversie în punctaj	2	2	3	3	2	3	3	$2 + 2 + 3 + 3 + 2 + 3 + 3 = 18$ $18 : 7 \approx 2,57 \approx 3 \rightarrow$
Ex. 2	Calificative	B	B	S	B	FB	FB	B	B
	Conversie în punctaj	2	2	1	2	3	3	2	$2 + 2 + 1 + 2 + 3 + 3 + 2 = 15$ $15 : 7 \approx 2,14 \approx 2 \rightarrow$ Bine

Tabelul 4. Exemple de stabilire a calificativului final

		Sem. 1	Sem. 2	Media anuală
Ex. 1	Calificative	F	B	FB
	Conversie în punctaj	3	2	$3 + 2 = 5$ $5 : 2 \approx 2,5 \approx 3 \rightarrow$ Foarte bine
Ex. 2	Calificative	B	B	B
	Conversie în punctaj	2	2	$2 + 2 = 4$ $4 : 2 = 2 \rightarrow$ Bine
Ex. 3	Calificative	S	B	B
	Conversie în punctaj	1	2	$1 + 2 = 3$ $3 : 2 \approx 1,5 \approx 2 \rightarrow$ Bine

6. TEHNOLOGII SPECIFICE DE EVALUARE LA DISCIPLINELE EDUCAȚIE MUZICALĂ, EDUCAȚIE PLASTICĂ, EDUCAȚIE TEHNOLOGICĂ, EDUCAȚIE FIZICĂ

6.1. Educație muzicală

6.1.1 Evaluarea la disciplina educație muzicală: aspecte specifice

La lecția de educație muzicală pot fi aplicate evaluări colective și individuale. Academicianul Dm. Kabalevski a lansat modalitățile de **apreciere colectivă**, numindu-le *clasa de elevi - cor*, *clasa de elevi - sala de concert* [11]. Dacă executarea în ansamblu coral a unei creații muzicale impune interpreților manifestarea dicției perfecte, simțul acordajului, participare colectivă în redarea caracterului, imaginii artistice, atunci toți elevii în calitate sa de coriști pot fi apreciați *per ansamblu* – o apreciere este valabilă pentru tot colectivul de elevi.

În cazul activității de audiție, aprecierea poate fi atât colectivă cât și individuală. În cadrul practicii de audiție, **aprecierea individuală** se bazează nu numai pe aspectul comportamental al culturii elevului, dar include și așa zisul cuvânt despre muzică, rostit sau scris. „Despre muzică poți vorbi doar dacă ai pătruns în sensul ei. A explica lucrarea înseamnă a merge pe urmele ei. A vorbi despre ea înseamnă a o parcurge încă o dată cu simțul, cu întreaga conștiință”, insistă I. Gagim [10, p. 167]. Astfel, cuvântul despre muzică, rostit sau scris de elev, vine să completeze cultura comportamentală (mobilizarea, efortul de voință, atenția, concentrarea etc.) prin cultura simțului exteriorizată verbal (oral/ scris). Potrivit exigențelor metodologice pentru desfășurarea activității de audiție, înainte de audierea lucrării în mod obligatoriu se formulează elevilor o problemă, răspunsul la care ei îl vor căuta în timpul audiției. În acest cadru educațional, aprecierea individuală în activitatea de audiție reunește două probe – practică și scrisă, fiind apreciate concomitent două aspecte: procesul trăirii fenomenului muzical manifestat prin comportament; produsul activității de receptare a muzicii exprimat verbal (variantele de răspuns personal la problema lansată).

Nu putem aprecia actul trăirii muzicii decât prin rezultatele acestui act, care la rândul său pot fi exteriorizate. Dacă în cadrul cântului coral toți elevii participă la edificarea unei imagini muzicale, apoi în cadrul audiției toți elevii, prin comportament adecvat, contribuie la crearea condițiilor de receptare a muzicii, însă imaginea muzicală este cucerită de fiecare elev în mod personal (individual). Apreciera individuală demonstrează elevilor și profesorului rezultatele dezvoltării muzicale ale fiecărui elev în parte: cum ascultă elevul muzica; în ce măsură posedă limbajul muzical; cum apreciază muzică; ce atitudini manifestă; cât de artistic interpretează un cântec etc.

Evaluarea individuală permite evidențierea elevilor care necesită o atenție deosebită din partea profesorului în scopul dezvoltării capacităților (aptitudinilor) native ale acestora. În practica școlară se ține cont de faptul că lipsa sau nivelul insuficient de dezvoltare/manifestare a unei sau altei aptitudini muzicale încă nu confirmă lipsa în întregime a muzicalității elevului [10, p.176]. După cum menționează recunoscutul savant B. Teplov, absența unui aspect al muzicalității poate fi compensat prin „activitatea” altora [25]. Deoarece aptitudinile muzicale sunt strict individuale și irepetabile, evoluția și manifestarea lor necesită timp, de aceea se va pune preț pe **capacitatea de progres a copilului**. În condițiile unei instruirii colective este oportună aprecierea nu a aptitudinilor muzicale ci a evoluției muzicale a fiecărui elev, condiționată de instruirea colectivă.

Dezvoltarea spirituală prin muzică are nevoie de timp, uneori foarte îndelungat. Practica școlară demonstrează, că evaluarea experienței muzicale a elevilor, exprimată prin sensibilitate, interes, atitudini, precum și progresul aptitudinilor de interpretare și audiție a muzicii este realmente posibilă doar după o perioadă de timp mai îndelungată a procesului

educațional. Chiar și observațiile sistematice uneori nu ne permit să emitem o apreciere obiectivă reușitei școlare. Deoarece dezvoltarea aptitudinilor muzicale este posibilă doar în activitate muzicală vie și cere o anumită perioadă de timp, profesorul nu trebuie să se grăbească să împartă elevii în mai apti și mai puțin apti, în cântăreți și afoți, susține Ș. Zisulescu și I. Gagim [24, p. 63; 10, p.175]. Aceste concluzii pripite pot fi greșite. În acest context, experiența muzicală a elevilor este foarte semnificativă, deoarece poate deveni numitor comun pentru toate probele de evaluare ulterioare, orientate la rândul lor nu asupra gradului de dezvoltare a aptitudinilor muzicale ci asupra dinamicii și evoluției lor.

Scopul actului de evaluare la lecția de educație muzicală nu presupune doar evidența reușitei/ nereușitei elevilor, ci vizează mai mult stimularea interesului elevilor pentru studiul muzicii, cunoașterea sinelui și lumii prin muzică [17]. Comunicarea publică a nereușitei sau demonstrarea nivelului slab de dezvoltare a capacităților muzicale a unor elevi poate influența negativ asupra întregului proces educațional.

În cadrul educației muzicale, aprecierea didactică poate fi realizată prin intermediul diverselor probe, care nu vor fi percepute de elevi ca probe de evaluare ci ca activități de învățare. Acțiunile de evaluare urmează a fi adecvate la condițiile procesului de educație muzicală. În funcție de acest criteriu, metoda de evaluare se aplică doar în situația când își dovedește eficiența în măsurarea/ aprecierea naturii conținuturilor verificate și este determinată de obiectivele corespunzătoare acestora. Există obiective educaționale – în special aparținând domeniului afectiv – care contribuie decisiv la dezvoltarea personalității elevului și care nu pot fi măsurate prin metode clasice / tradiționale. În contextul imperativelor educației muzicale, renunțarea la aceste obiective nu poate fi o soluție.

Caracterul învățământului artistic impune o tratare specifică a metodelor de evaluare, fapt consemnat în *Curriculum-ul școlar la Educația muzicală* (ediția 2000, 2010). Sunt stabilite **două grupe de metode de evaluare la educația muzicală** – metode directe și intuitiv-indirecte. Astfel, pe lângă modalitățile de evaluare „obiectivă”, directă, care se aplică în mod special la aprecierea aspectului informativ-instructiv al procesului de învățare (cunoștințe, aptitudini muzicale etc.), se folosesc pe larg și metode indirecte, tangențiale, intuitive, care se aplică la determinarea aspectului formativ-educativ (atitudini, interese, cultura artistică etc.) [15].

Problema evaluării culturii muzicale rezidă în disfuncționalitatea educației muzicale, viciate de preluarea principiilor docimologiei școlare în învățământul artistic general, fără a pune în relief specificul cunoașterii și educației muzicale [18]:

- *Cunoașterea muzicii* este un proces complex de conștiință, care provoacă emoții, impresii, sentimente și idei în cadrul practicilor de audiție / interpretare / creație. Accesul la esența muzicii este înlesnit de convergența trăirii și înțelegerii, sensibilului și mentalului, desfătării și cugetului. Trăirea emoțională a muzicii reprezintă punctul de plecare al cunoașterii artistice, care mai apoi accede spre experiența mintală, punând în vibrație rațiunea.
- *Specificul cunoașterii artistice* se manifestă în caracterul ei practic și senzitiv de receptare a fenomenului artistic; prin valoarea actului de trăire, după care urmează raționalizarea muzicii. Astfel, rațiunea împlinește cunoașterea artistică, facilitând înțelegerea lumii sensibile a muzicii.
- *Trăirea emoției* este una din exigențele educației muzicale. Muzica de la sine nu educă. Fluxul de stări apărute în timpul actului muzical (de audiție – interpretare – creație) poate deveni stimul pentru activitatea de educație.
- *Actul de educație muzicală* se efectuează la nivelurile informativ-teoretic și formativ-aplicativ, aflate în raport de reciprocitate. Completându-se, în sensul că instruirea nu o poate înlocui ci doar asigură o mai bună receptare a muzicii, în timp ce contemplarea propriu-zisă valorifică virtuțile instruirii, atingerea acestor niveluri pot asigura și realizarea scopului fundamental al educației – formarea culturii muzicale.
- *Educația muzicală* trebuie să se axeze pe multiplele experiențe de trăire emoțională a imaginii artistice în toate momentele actului muzical: *audiție, interpretare, creație, reflexie* (aspectul formativ-aplicativ al procesului educațional); iar ansamblul cunoștințelor (aspectul

informativ-teoretic) vine să înlesnească contemplarea și înțelegerea valorilor de artă, formând cultura teoretică a elevului.

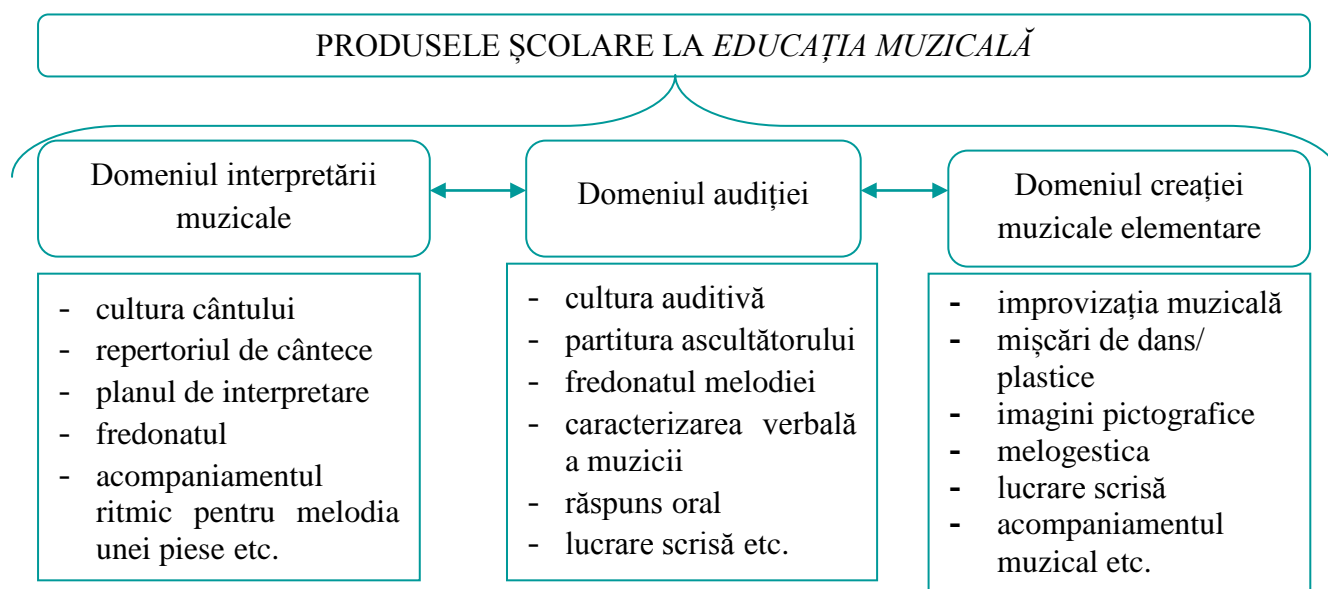
Misiunea profesorului este de a demonstra în procesul de *predare – învățare - evaluare* că legile muzicii se suprapun legilor spiritului uman, care îi dă viață; iar legile acestuia se suprapun legilor vieții universale [10, p.74].

Constituentele cunoașterii și asimilării artei muzicale în instituțiile de învățământ general sunt: **experiența muzicală** (trăirea emotivă, atitudinile) adunată în cadrul audițiilor/ interpretării/ creației muzicale și **competența muzicală** (cunoștințe, aptitudini muzicale). Conținutul educației muzicale este elaborat în baza principiului modular de organizare a unităților de conținut. Acțiunea de evaluare se axează nu pe aprecierea/ măsurarea/ notarea cunoștințelor – capacităților - atitudinilor ci pe **evoluția experienței muzicale și a gradului de formare a competențelor muzicale** a elevilor în raport cu tema modulului.

Pentru a proiecta procesul evaluării și a elabora instrumentele de evaluare, cadrul didactic va selecta produsul(e) relevante din lista celor recomandate în corespundere cu unitățile de competența(e) supuse evaluării, prin corelare cu conținutul de învățare și activitățile de învățare. Pentru *Educația muzicală* sunt prevăzute următoarele produse:

- (a) **în domeniul audiției:** cultura auditivă, partitura ascultătorului, fredonatul melodiei, caracterizarea verbală a muzicii, răspuns oral, lucrare scrisă etc.;
- (b) **în domeniul interpretării muzicale:** cultura cântului, repertoriul de cântece, planul de interpretare, fredonatul, acompaniamentul ritmic pentru melodia unei piese etc.;
- (c) **în domeniul creației muzicale elementare:** improvizația muzicală, mișcări de dans/ plastice, imagini pictografice, melogestica, lucrare scrisă, acompaniamentul muzical, interpretarea la instrumente muzicale pentru copii etc.

Tabelul 5. Produsele școlare la *educația muzicală*

Aceste produse sunt în mare măsură de ordin spiritual, reprezintă totalitatea valorilor achiziționate în domeniul artei muzicale și viziunii elevilor asupra vieții (idealuri, gusturi, necesități, credințe, atitudini, comportamente etc.).

Cunoștințele muzicale și despre muzică nu au nici o valoare fără aplicabilitatea lor în activitățile muzicale propriu-zise. Prin urmare, evaluarea culturii muzicale a elevilor se va realiza preponderent în cadrul formelor practice de interpretare muzicală, de exteriorizare a trăirilor

interioare față de muzică (prin tehnica partitura ascultătorului, reprezentarea conturului melodic cu gestul mâinii în spațiu, reprezentarea grafică pe caiet a formei muzicale etc.).

Testele de cunoștințe muzicale nu vor depăși 10-15 % din volumul probelor de evaluare aplicate la clasă pe parcursul unui an de studii.

Un rol aparte îl joacă autoevaluarea - formă de organizare și apreciere reprezentând expresia unei motivații lăuntrice față de învățare. Ea are efect formativ și se raportează la diferite capacități ale elevului, în funcție de progresul realizat și dificultățile pe care trebuie să le depășească (*anexele 1,2,3,4,5*).

În acest sens, caietele elevilor constituie spațiu de învățare, ameliorare și recuperare. Profesorul își va concentra evaluarea în caiete, pe succesul elevilor. Sarcina cadrului didactic este de a pregăti elevii pentru autoevaluare, de a-i face să înțeleagă criteriile după care își apreciază propria activitate. Implicarea elevilor în aprecierea propriilor eforturi și rezultate are multiple efecte benefice. Cadrele didactice dobândesc confirmarea aprecierilor lor în opinia elevilor cu privire la rezultatele constatate iar elevul exercită rolul de subiect al acțiunii pedagogice, de participant la propria formare. Autoevaluarea stimulează motivația intrinsecă față de învățatură și atitudinea responsabilă față de propria activitate, îi ajută pe elevi să aprecieze rezultatele obținute și să înțeleagă eforturile necesare pentru atingerea obiectivelor stabilite. [20, p. 246].

Acțiunea de evaluare la educația muzicală capătă relevanță prin revendicarea principiilor:

- a) *Principiul integrării teoriei cu practica* preconizează că acțiunea de evaluare trebuie să-i pună pe elevi în situații faptice (interpretare – audiere – creație – reflectare), prin trăirea unor stări raportate la realitate, la aspectele practice ale vieții. Acest principiu pretinde la un dialog permanent între teoretic și practic, la realizarea unei complementarități între cunoașterea intuitivă și cea rațională, ca modalitate sigură de sporire a cunoașterii și experienței.
- b) *Principiul accesibilității* se concentrează pe dimensionarea acțiunii de evaluare în consens cu posibilitățile psihice de vârstă și individuale ale copiilor; prin solicitarea maximală a experienței și a competențelor muzicale ale elevilor, înscrise în limitele posibilului și necesarului.
- c) *Principiul sistematizării și continuității procesului educațional* presupune integrarea acțiunii de evaluare în procesul de predare-învățare; asigurarea eficacității procesului de educație muzicală prin stabilirea relației între logica evaluării și logica formării culturii muzicale.
- d) *Principiul intuiției* cere realizarea demersului evaluativ în cadrul contactului direct al elevului cu fenomenul artistic – muzica; doar pe cale intuitivă putem aprecia prezența/absența, gradul de intensitate, dinamica trăirii mesajului muzical.
- e) *Principiul participării active și conștiente a elevului în activitatea de predare – învățare - evaluare* solicită menținerea elevilor într-o stare de trezie spirituală, în care ei trăiesc sentimentul muzicii, gândesc, meditează, reflectează, merg pe calea edificării culturii muzicale personale (implicat, cointerestat, participativ).
- f) *Principiul corelării educației muzicale cu viața* asigură realizarea condiției fundamentale a existenței artei: legătura ei cu viața.
- g) *Principiul unității educației, instruirii și dezvoltării muzicale* reclamă evaluarea acestora ca pe un rezultat integrat, care întruchiează finalitatea acestui proces - cultura muzicală.

6.1.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina educație muzicală

Partitura ascultătorului – totalitatea notițelor (verbale, pictografice) prin care se reprezintă gradul de înțelegere al muzicii dintr-o creație în temeiul efortului auditiv și lăuntric trăit în timpul audierii (re-audierii). Notițele pot fi organizate într-un tabel sau figură, dispuse astfel încât să poată fi urmărite concomitent (în timpul audierii), cu referire la: elementele de

structură, conturul melodiei, expresivitatea elementelor de limbaj muzical, imagine etc. – diverse aspecte ale unei creații muzicale. În funcție de subiectul lecției, partitura ascultătorului poate fi elaborată după anumite criterii, prin care se formează înțelegerea muzicii, viziunea elevului/ elevilor asupra creației muzicale, se construiește relația elevului-receptor cu creația muzicală. În procesul de elaborare a *partiturii ascultătorului* pot fi utilizate următoarele tehnici: fredonarea motivelor, melogestica, meloritmia, meditația (reflexia) muzicală, caracterizarea, comentariul, discuția dirijată, reprezentarea plastică etc.

Răspuns oral – metodă de comunicare orală bazată pe limbajul oral, pe cuvântul rostit. Conținutul răspunsului oral poate fi organizat sub formă de informare, narațiune, descriere, explicație, comunicare bazată pe limbajul audiovizual (adică al asocierii imaginii, sunetului și cuvântului). În răspunsul oral poate fi utilizată terminologia muzicală, caracterizate/ comparate elementele de limbaj muzical, argumentată opinia/ atitudinea față de muzică. Răspunsul oral al elevului depinde de felul în care cadrul didactic formulează întrebarea/ cerința/ sarcina.

Cultura cântului – manifestare artistică produsă de voce cu toată puterea aptitudinilor, deprinderilor și cunoștințelor mobilizate la executarea unei creații muzicale. Deprinderile de bază pentru interpretare vocală a unei melodii sunt: ținută, respirația, emisia, dicția, audierea, cantul în grup și individual. Cele mai relevante elemente ale culturii cântului: poziția la cânt, emisia sunetului, respirația, intonația justă, pronunția ritmică a textului, exprimarea stării emoționale prin cânt etc. În procesul de evaluare a culturii cântului este bine de anunțat elevii despre elementele culturii cântului supuse aprecierii (2-3).

Planul de interpretare (a cântecului) – un proiect elaborat cu anticipare, cuprinzând unele condiții de interpretare prin raportare la: (1) forma muzicală strofică/ strofică cu refren din cântec (modalitatea de executare a fiecărui element din forma muzicală – introducere, strofa, refren, ritornela), (2) expresivitatea elementelor de limbaj muzical (melodie, tempo, nuanțe dinamice etc.), (3) acompaniament (de pian, fonogramă, la instrumente muzicale pentru copii etc.), (4) integrarea mișcărilor ritmice/ de dans în procesul de interpretare muzicală, (5) dramatizarea mesajului muzical (adaptarea imaginii muzicale condițiilor reprezentării scenice). Cadrul didactic stabilește/ alege care mijloace de expresie se includ în planul de interpretare. Planul de interpretare a unui cântec poate fi un produs de activitate individuală sau în grup.

Repertoriul de cântece – totalitatea de cântece învățate și cunoscute, pe care elevul le păstrează în memorie și le poate interpreta expresiv solo sau în cor, cu sau fără acompaniament, în situații de învățare și cotidiene, manifestând cultură interpretativă și atitudine creativă. Repertoriul de cântece învățat la lecțiile de educație muzicală poate avea o tematică diversă: (a) viața școlară, (b) natură, (c) copilărie, (d) obiceiuri și tradiții populare, (e) patrie și neam etc. Repertoriul de cântece al elevului/ clasei de elevi se formează în activitatea de cânt vocal-coral din cadrul lecției, pe parcursul unui semestru/ an școlar.

Fredonatul temelor muzicale – îngânare (reproducere înceată, fără cuvinte, cu gura închisă, ca pentru sine) a unei melodii. Pot fi fredonate melodii din creațiile audiate și interpretate, melodii din creații muzicale de diferite genuri și stiluri muzicale, melodii instrumentale/ vocale. Fredonatul motivelor, melodiei, temei muzicale în procesul cercetării auditive a unei creații muzicale facilitează înțelegerea mesajului/ imaginii, sporește observarea evoluției în dezvoltarea muzicii etc. Există mai multe tipuri de fredonat: (a) sub formă de murmur – cânt nedeslușit, (b) prin șuvoi de aer, (c) prin fluierat (încet), (d) prin intonarea pe diverse vocale/ silabe. După puterea intensității sonore, fredonatul poate fi: (1) audibil, (2) aproape inaudibil, (3) mut (inaudibil/ mintal). Fredonatul temelor muzicale se utilizează în activitatea de audiere.

Lucrare scrisă (individual/ în grup) – executarea de către elev/ elevi a diferitor sarcini în scopul aplicării cunoștințelor, deprinderilor muzicale la soluționarea unor probleme artistice, de creație, de cercetare/ descoperire etc. Lucrarea scrisă poate fi răspunsul la una sau mai multe întrebări, un eseu, o descriere, o caracterizare (după anumite repere), rezultatele unui proiect de cercetare, o apreciere artistică/ valorică, o descriere a unor experiențe speciale etc. Deseori lucrarea scrisă are o temă și puncte de reper pentru executare.

Caracterizarea muzicii – explicarea muzicii ca formă de pătrundere în arta muzicală în rezultatul contactului direct. Conținutul unei creații muzicale poate fi descoperit/ cercetat/ înțeles cu simțul și cugetul. Pentru a caracteriza muzica este necesar de pus o problemă. În procesul de caracterizare a muzicii se dezvoltă/ manifestă gradul de înțelegere a mesajului sonor-artistic, se formează deprinderea de a utiliza terminologia muzicală. Într-o creație pot fi caracterizate: imaginea, forma (structura), elementele de limbaj, dramaturgia emoțională etc. În cadrul caracterizării pot fi integrate explicația, analiza, aprecierea muzicii. Caracterizarea muzicii poate fi realizată oral și în scris, individual și în grup.

Cultura auditivă – totalitatea deprinderilor manifestate în procesul de receptare a unei creații muzicale raportate la anumite reguli de cunoaștere/ pătrundere în sensurile ei. Cultura auditivă ține de sensibilitatea auzului, dar se exprimă comportamental. Nu mai puțin importantă este urmărirea lucrării în timpul sunării - „activismul” interior al receptorului, care este de natură spirituală. Cultura auditivă poate fi manifestată prin comportament exterior și ca activitate interioară. Elementele culturii auditive: concentrarea atenției, păstrarea liniștii (tăcerii triple: până la sunarea muzicii, pe parcursul sunării, imediat după încetarea sunării), re-trăirea emoțională a evenimentelor sonore, urmărirea evoluției/ dezvoltării mesajului sonor, atribuirea semnificației/ înțelegerea sensului expresiilor sonor-artistice, meditarea/ gândirea muzicii etc. Deoarece activitatea de audiție este un act participativ și creativ, solicită activizarea imaginației și gândirii, fără implicarea acestora nu poate fi formată cultura auditivă.

Improvizația muzicală – rezultatul activității de improvizație muzicală, produsul creativității muzicale spontane. Improvizația muzicală poate fi considerată ca: (a) activitate de creație/ compunere spontană, (b) rezultat al activității de creație muzicală, (c) compoziție muzicală în formă liberă. Pentru a improviza muzical se impun două aptitudini cu caracter creativ: de compunere și de interpretare. În practica educației muzicale sunt valorificate improvizațiile: ritmice, melodice, ritmico-timbrale. La inițial, elevii improvizează îmbinări de silabe ritmice la măsură binară și ternară – formule ritmice, din care se constituie un desen ritmic (cu sau fără text). Improvizațiile melodice se inițiază (după improvizațiile ritmice) în procesul de însușire a raportului de înălțime a sunetelor din scărița muzicală: pe 2 sunete (sol și mi), pe 3 sunete (sol, mi, la), pe 4 sunete (do, mi, sol, la), conform metodologiei de însușire a sunetelor din scărița muzicală. La improvizațiile ritmico-timbrale sunt necesare cunoștințe în domeniul raportului de durată a sunetelor (sau silabelor ritmice) și deprinderi de interpretare la instrumente muzicale pentru copii. Varietatea timbrală a instrumentelor muzicale poate fi înlocuită cu percuția corporală și diverse posibilități de emisie prin ciupire, lovire, pocnire etc. Improvizația muzicală poate fi individuală și colectivă.

Melogestica – reprezentarea spontană (*in actum* – în procesul sunării muzicii pe viu sau în variantă înregistrată) a liniei melodice cu ajutorul mișcărilor plastice a mâinilor în spațiu. Mâna/ mâinile urmează în spațiu „traectoria” dezvoltării motivului/ melodiei. Melogestica poate fi executată cu o mână sau ambele (sub formă de dialog). Fiecare mână poate arăta diferite motive (la diferite instrumente/ voci), cu o configurație variată. Uneori, ambele mâini „proiectează” aceleași mișcări.

Acompaniament muzical – totalitatea elementelor (armonice, ritmice) subordonate uneia sau mai multor linii melodice vocale sau instrumentale; partea muzicală, instrumentală sau orchestrală, care însoțește și susține un solist sau un ansamblu coral. Sunt trei tipuri de acompaniament muzical: (a) instrumental (acompanierea unei lucrări de către un singur instrument), (b) orchestral (acompanierea unui instrument/ voce/ cor de către orchestra), (c) vocal (acompanierea unei linii melodice de către o melodie cântată cu voce). În educația muzicală se practică cel mai des acompaniamentul ritmic a melodiilor din cântece. Elevii acompaniază ritmic o melodie prin executarea repetată a unei formule/ desen ritmic (învățat după auz sau după notație muzicală).

6.1.3. Proiectarea evaluării la Educația muzicală din perspectiva ECD

La lecțiile de educație muzicală pot fi administrate *probe de evaluare inițială* (pentru stabilirea gradului de formare a culturii muzicale a elevilor la început de an școlar sau semestru), *probe de evaluare formativă* pe parcursul unui semestru/ modul (prin care se formează/ dezvoltă elementele culturii muzicale în domeniul audiției, interpretării și creației muzicale elementare), *probe de evaluare sumativă* (prin care se constată nivelul culturii muzicale atins de elevi la sfârșitul unui traseu de învățământ).

Cadrul didactic este liber să aleagă instrumentele de evaluare potrivite, să determine cantitatea probelor și succesiunea în care ele se administrează. Rezultatele evaluărilor curente se notează într-o *Diagramă de monitorizare a performanțelor școlare* pentru fiecare clasă (Vezi Anexa nr. 6). În diagrama de monitorizare sunt incluse toate lunile unui semestru la fiecare domeniu de activitate muzicală pentru: (1) a planifica echilibrat probele de evaluare, (2) a vizualiza și coordona ritmicitatea probelor la diferite domenii de activitate, (3) a nota rezultatele evaluării prin calificative (numai în diagrama de monitorizare).

Nu este obligatorie administrarea probelor de evaluare în fiecare lună. Pot fi realizate probe de evaluare în care se reunesc domeniile de activitate muzicală (audiție și interpretare, interpretare și creație). Din media probelor de evaluare de la sfârșitul fiecărui modul (2-3 probe pe semestru) și proba sumativă la sfârșitul semestrului se stabilește calificativul cu care se evaluează rezultatul atins de fiecare elev.

Tabelul 6. Proiectarea evaluărilor la educația muzicală, clasa a V-a

Nr. de ore/săptămână		Nr. de ore/an		
1		34		
Organizarea procesului de evaluare Educația muzicală, clasa a V-a				
Unitățile de conținut	Nr. ore/ unitate	Evaluări		
		EI	EF	ES
Semestrul 1				
Muzica și literatura	10		1	
Muzica și teatrul	6		1	
Total semestrul 1	16	1	2	1
Semestrul 2				
Muzica și coregrafia	10		1	
Muzica și artele plastice	8		2	
			1	1
Total semestrul 2	18		4	1
Total an	34	1	6	2

6.2. Educația plastică

6.2.1 Evaluarea la disciplina educație plastică: aspecte specifice

Procesul de pedare-învățare-evaluare a disciplinei *educația plastică* la treapta gimnazială de învățământ necesită revizuire în cheia politicilor educaționale actuale promovate de MECC al Republicii Moldova. La nivelul de învățământ gimnazial se implementează **Metodologia evaluării criteriale prin descriptori (ECD)** care este indicată în Codul Educației al Republicii Moldova.

ECD reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, fără acordarea notelor.

Obiectivul principal al ECD rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității elevului.

Din acest punct de vedere, paradigma ECD susține ideea că fiecare ***copil este unic, diferit de ceilalți, valoros***. ECD nu urmărește doar constatarea/ fixarea stării lucrurilor, dar vine să contribuie la individualizarea traseului de dezvoltare continuă a copilului, prin *proiectare, monitorizare și ghidare* competentă.

Astfel, la ora actuală, *obiectul evaluării la educația plastică* în școala îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului. Evaluarea la *educația plastică* nu se va mărgini doar la aprecierea lucrărilor plastice ale elevilor, ci se va extinde și asupra domeniului cognitiv și afectiv. În procesul evaluării se vor stimula încercările elevilor de a-și exprima viziunile proprii și a comunica prin intermediul imaginii plastice.

Astfel, educația plastică contribuie la dezvoltarea atitudinii de deschidere și toleranță, promovează individualitatea, susține încrederea personală, stimulează exprimarea creativă și îmbunătățește performanțele academice ale copiilor.

Evaluarea pedagogică vizează eficiența învățământului prin prisma raportului dintre obiectivele proiectate și rezultatele obținute de către elevi în activitatea de învățare [I. Nicola, p. 395]. Ea se realizează de către profesor prin strategii didactice adecvate și constă în formularea unor judecăți de valoare privitoare la rezultatele obținute de către elevi în procesul de învățământ.

În contextul reformei educației, evaluarea nivelului de formare și dezvoltare a competențelor școlare trebuie să se axeze pe următoarele principii:

- evaluarea este un proces permanent în orice unitate de învățământ;
- evaluarea stimulează învățarea, formarea și dezvoltarea competențelor;
- evaluarea se axează pe necesitatea de a compara pregătirea elevilor cu obiectivele specifice fiecărui domeniu educațional și cu cele operaționale ale activității educaționale;
- evaluarea se fundamentează pe standarde educaționale de stat: ***ce va ști, ce va ști să facă și cum va fi elevul;***
- evaluarea utilizează diverse forme, metode și procedee în aprecierea rezultatelor școlare;
- evaluarea este un proces reglator, care indică calitatea activităților educaționale;
- evaluarea trebuie să-i conducă pe elevi spre autoevaluare și spre îmbunătățirea continuă a performanțelor obținute, pentru o viață de calitate și de succes.

Arta astăzi este privită altfel, pentru că ea generează idei, transmite valori și evocă emoții. Copiii de astăzi vor constitui viitorul public al muzeelor, expozițiilor, spectacolelor, tot ei vor deveni maturii cu gustul artistic format și vor contribui la schimbarea, ameliorarea ambientului vieții. Rolul *educația plastică* în dezvoltarea tinerei generații nu poate fi supraevaluat; doar prin experiențe pozitive de învățare prin artă, elevi își dezvoltă competențele vizuale, care le vor permite să observe și să perceapă lumea înconjurătoare. Astfel, evaluarea școlară trebuie privită ca parte integrantă a curriculumului, care produce efecte asupra elevilor, asupra profesorilor și a altor

agenți educaționali, asupra factorilor de decizie responsabilizați în cadrul procesului de învățământ și nu ca activitatea juxtapusă predării și învățării.

Evaluările rezultatelor elevilor la *educația plastică* vor avea în vizor standardele de eficiență, competențele specifice, competențele-cheie și competențele transdisciplinare.

Funcția de bază a *educației plastice* constă în culturalizarea și educarea simțului artistic. La această disciplină nu se urmărește formarea unui artist profesionist. În contextul dat, este important ca evaluarea să se axeze pe **gradul de participare, efortul depus, motivație, ideea de creație selectată de elev, expresivitatea și originalitatea în prezentare** etc. Pentru evaluarea competențelor artistico-plastice este recomandată aplicarea tuturor tipurilor de evaluare și metodelor de evaluare tradiționale și complementare.⁶

Rolul evaluării constă în asigurarea unui feed-back permanent și corespunzător, necesar reprezentanților procesului educațional și factorilor de decizie. În procesul educațional de predare-învățare-evaluare, componenta evaluare ocupă un loc important în activitatea profesională și socială. Este recomandată cu prioritate abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare. Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevii în mediul nonformal sau informal. Evaluarea rezultatelor școlare la *educația plastică* în treapta gimnazială se va axa pe principiul pozitiv al evaluării:

- Evaluarea identifică și stimulează succesul elevilor;
- Evaluarea nu se axează pe eșecul școlar;

Se recomandă evaluarea lucrărilor pe baza unor criterii specifice, cunoscute de către elevi sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

6.2.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina educație plastică

Dialogul este modul de expunere care redă convorbirea directă dintre profesor elev (mai mulți elevi), schimb de opinii în scopul cercetării amănunțite a unei probleme. Rolul dialogului este de a da dinamism și de a caracteriza personajele în mod indirect.

Discuția este o conversație animată în contradictoriu asupra unui subiect sau asupra unei teme. Avantajele acestui produs școlar constă în interacțiunea directă a elevului cu profesorul, posibilitatea de a alterna întrebările în funcție de calitatea răspunsului și posibilitatea justificării/argumentării răspunsurilor.

Exemplu de întrebări pentru dialogul ce va diagnostica nivelul de cunoștințe la capitolul *Culorile*:

1. Indică instrumentele, materialele, tehnicile de artă specifice picturii.
2. Numește culorile de bază, culorile calde/reci, nonculorile.
3. Cum obținem o gamă de culori?
4. Ce sunt nuanțele de culori?
5. Numește un tablou-peisaj în culori calde/reci și numele pictorului care l-a creat.

Lucrarea plastică, este rezultatul exersărilor din cadrul activităților practice cu aplicarea elementelor de limbaj plastic și mijloacelor de expresie plastică, precum și tehnicilor de artă. O lucrare plastică poate fi creată în rezultatul exercițiilor-joc, aplicarea petelor colorate spontane,

⁶ Hubenco T., Metode de evaluare la educația plastică, Editura Epigraf, Chișinău, 2013

obținerea formelor spontane prin dirijare, suflare, presare, utilizarea diverselor procedee precum monotipiile, îmbinarea liniilor cu punctele, reproducerea formelor spațiale etc.

Compoziția plastică (grafică, decorativă etc.) este organizarea armonioasă a elementelor de limbaj plastic (puncte, linii, forme, culoare) într-un spațiu plastic, construită după anumite principii, care exprimă conținutul lucrării și alcătuiesc integritatea ei și creează o formă unitară. Pentru realizarea compoziției plastice elevul trebuie să cunoască elementele de limbaj plastic, mijloacele de expresie specifice, tehnicile și materialele de artă, legitățile compoziționale: ritm, echilibru, simetrie etc. Compoziția plastică poate fi figurativă sau abstractă.

Proiectul reprezintă „o metodă complexă de evaluare, individuală sau de grup, recomandată profesorilor pentru evaluarea sumativă.”⁷

Elaborarea proiectului necesită o perioadă mai mare de timp (câteva zile sau câteva săptămâni) și poate fi sarcină de lucru individuală sau de grup.

În utilizarea acestei metode se parcurg următoarele *etape*:

1. Stabilirea temelor pentru proiect (pot fi implicați și elevii, dacă le este deja familiar acest tip de activitate).
2. Stabilirea și precizarea perioadei de realizare a proiectului.
3. Familiarizarea elevilor cu exigențele specifice elaborării unui proiect.
4. Planificarea activității (individuale sau de grup)
  - formularea obiectivelor proiectului;
  - constituirea grupelor de elevi (dacă este cazul);
  - distribuirea/alegerea subiectului de către fiecare elev/grup de elevi;
  - distribuirea/asumarea responsabilităților de către fiecare membru al grupului;
  - identificarea surselor de documentare.
5. Desfășurarea cercetării/colectarea datelor.
6. Realizarea produselor/materialelor.
7. Prezentarea rezultatelor obținute/proiectului.
8. Evaluarea proiectului.

Evaluarea proiectului implică atât raportarea la calitatea produsului, cât și la calitatea procesului, a activității elevului. În acest sens, este necesar ca învățătorul să formuleze criterii clare care asigură o evaluare obiectivă, și să le comunice elevilor. Rezultatele se înregistrează în diagramă de monitorizare (Anexa 1).

Etapele proiectului pentru conținutul curricular *Fenomenele naturii în pictură, muzică și literatură* (exemplu).

- *Ce vom face?* 1. Vom realiza trei planșe intitulate: • Ploaia în muzică • Soare și culoare în pictură • Ninge în pasteluri/poezii.
- *Ce vom face?* 2. Vom completa o mapă cu informații despre diverse fenomene ale naturii redată prin procedee artistice specifice artei plastice, muzicii și literaturii.
- *De ce vom realiza proiectul?* Vom folosi materialele realizate în cadrul lecțiilor de limba română, educație plastică, educație muzicală pentru a elucida frumusețea naturii înconjurătoare cu diverse fenomene ale ei.
- *Cum vom lucra?* Stabilim responsabilitățile elevului: selectăm ziare, reviste, alte publicații în care sunt ilustrate fenomene ale naturii; selectăm din lecturile citite fragmente despre

---

⁷ Cucoș C., Teoria și metodologia evaluării, Polirom, 2008.

fenomene ale naturii; pregătim casetofon pentru audierea fragmentelor muzicale; pregătim materialele de lucru: hârtie cretată, foarfecă, lipici, creioane colorate, acuarele, hârtie glasată.

- *Cum vom prezenta produsul realizat?* Elevul va prezenta în fața clasei planșele și mapa cu informații.

Posterul este un mod de prezentare a unei comunicări sub formă de afișe în cadrul unei lecții de educație plastică. Este un afiș decorativ care conține imagini și noțiuni cu un subiect clar și vizibil. Posterul, drept produs școlar, este recomandabil pentru: *Inițiere în istoria artelor plastice*. Astfel se vor evalua postere cu tema: *Ramuri, genuri ale artei plastice, Maeștri și capodopere etc.*

Expoziția (personală/colectivă) este o prezentare organizată, publică a lucrărilor de artă plastică, a unor produse selectate (lucrări plastice, compoziții plastice) pentru a pune în lumină specificul unei activități. Profesorul, împreună cu elevii selectează lucrările plastice ale unui elev (expoziție personală) sau a unui grup de elevi (colectivă). Expoziția poate deveni un eveniment cultural important, care poate fi admirat atât de comunitatea școlară, profesori, părinți, fiind în același timp un produs școlar recomandat pentru evaluarea finală.

Portofoliul reprezintă un instrument de evaluare complet, care include rezultatele relevante obținute prin celelalte metode și tehnici de evaluare. Aceste rezultate sunt probe orale, scrise și practice, precum și sarcini specifice pentru educația plastică. Reprezintă și un mijloc de valorizare a muncii elevului și un factor de dezvoltare a personalității acestuia.

Referatul este darea de seamă, scrisă sau orală asupra unei opere de artă, a unei activități a artiștilor plastici, raport de câteva rânduri scrise în baza unei cercetări din domeniul artelor plastice. Pentru elevii clasei a V-a referatele vor elucida: *creația unor pictori, operele acestora, semnificația culorilor etc.*

Autoevaluarea reprezintă o metodă alternativă/complementară de evaluare care se prestează pe orice tip de evaluare în contextul ECD, dar și o capacitate importantă de format.

Pentru dezvoltarea capacității de autoevaluare la elevi, se recomandă următoarele procedee care necesită ghidare din partea profesorului: autocorectarea; corectarea reciprocă; autoaprecierea; aprecierea reciprocă.

Formarea capacității de autoevaluare la elevi este strâns legată de ideea acceptării elevilor ca parteneri în actul evaluării. Elevii participă astfel la propria formare, se cunosc mai bine, fapt util pentru întreaga lor viață socială. În cadrul *educației plastice*, elevul își evaluează propriile capacități, apreciind rezultatele în activitatea de învățare. Autoevaluarea este importantă pentru formarea la elevi a unor imagini realiste asupra posibilităților și limitelor lor.

Exemplu:

1. Prin amestecul culorilor am învățat: ...
2. Am întâmpinat dificultăți: ...
3. Cred că mi-aș putea îmbunătăți performanța artistică dacă: ...
4. Lucrurile care mi-au plăcut la această activitate au fost: ...
5. Activitatea mea poate fi apreciată cu calificativul ...

Condițiile necesare pentru realizarea eficientă a autoevaluării:

- prezentarea sarcinii de lucru (produsului) și a criteriilor de succes;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoverificare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);

- completarea unui chestionar (fișă de autoevaluare) la finalizarea unei sarcini de lucru relevante (Anexa 2).

Un instrument metodologic utilizat în investigația experimentală fiind un criteriu standardizat de apreciere sau un criteriu științific obiectiv de evaluare este *testul*. Cuvântul *test* în limba engleză are semnificația de „încercare, probă, experiment, control”. Testele diferă unele de altele după mai multe caracteristici. La *educația plastică* se evidențiază teste criteriale și teste de cunoștințe. Testele criteriale determină dacă elevul satisface un criteriu, testele de cunoștință se mai numesc teste docimologice, care la rândul lor, se deosebesc în funcție de criteriu ce stă la bază:

- teste de cunoștință bazate preponderent pe memorie;
- teste de cunoștință bazate preponderent pe gândire (Anexa 5).

6.2.3. Proiectarea evaluării la educația plastică din perspectiva ECD

Tradițional, în funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting:

- evaluarea inițială (EI)
- evaluarea formativă (EF);
- evaluarea sumativă (ES).

Evaluarea inițială se va realiza la început de an școlar/semestru, timp de o lecție, pentru a determina nivelurile achizițiilor elevilor în termeni de cunoștințe, competențe și abilitați. Ea nu are rolul de control, ci este utilizată pentru a cunoaște comportamentul cognitiv al elevului și dacă acesta dispune de pregătirea necesară procesului educațional (cunoștințe, capacități, abilități etc.). Stabilirea nivelurilor de performanță din cadrul **evaluării inițiale** va influența proiectarea de lungă durată realizată de cadrul didactic în scopul eficientizării procesului de predare-învățare-evaluare.

Atenție!

EI se proiectează în cadrul unei lecții la începutul unui parcurs de învățare semnificativ, (an școlar, semestru unitate de învățare) și are un caracter predictiv.

De exemplu la educația plastică:

pentru clasa a V-a, evaluarea inițială va întruni un produs școlar, care va conține atât parte teoretică, cât și practică; de exemplu, discuția/dialogul și realizarea unei sarcini practice, care va elucida însușirea ABC ului vizual inițiat în învățământul primar.

Evaluarea (continuă), formativă presupune verificarea permanentă a rezultatelor, pe tot parcursul procesului de instruire, de regulă operându-se pe secvențe mici. Este tipul de evaluare esențial, pentru care se optează în prezent. Corect integrată în procesul de învățământ, evaluarea formativă este un mod de evaluare și în același timp o strategie de lucru. Are ca obiectiv cunoașterea sistematică și continuă a rezultatelor zilnice și a progresului elevilor. Oferă profesorului posibilitatea intervenției imediate. Evaluarea formativă este aceea care permite aplicarea în timp optim a unor măsuri corective, care să modifice rezultatele elevilor în sensul dorit. Ea se aplică la finele studierii conținuturilor proiectate și poate să se desfășoare cel puțin o dată pe lună. Din lista produselor școlare recomandate, la evaluarea formativă se vor utiliza: Lucrare plastică /utilizând elementele de limbaj plastic, Compoziție plastică, Poster etc.;

Evaluarea sumativă

- se proiectează și se realizează la finele unui parcurs de învățare semnificativ (an școlar, semestru, etapă de instruire, la finele studierii unei unități de învățare, modul).

- se raportează la unitățile de competențe și unitățile de conținut proiectate pentru semestrul dat și se realizează pe bază de produse școlare recomandate, prin conceperea unor subiecte care să acopere întreaga arie tematică abordată.
- ✓ lucrare practică: compoziție plastică, proiect de grup, portofoliu, expoziție de lucrări;
- ✓ mesaj oral.

Evaluarea sumativă (ES) este ghidată de profesor, care își asumă responsabilitatea „pregătirii” elevului prin evaluări formative, astfel, elevul percepe evaluarea sumativă drept un moment așteptat, dar nu unul care poate provoca tensiune și frică.

De asemenea, la *educația plastică* se pot aplica și metodele de *evaluare complementare*: urmărirea progresului personal, autoevaluarea, alcătuirea portofoliilor cumulative.

Tabelul 7. Tipul probelor în cadrul evaluărilor sumative la *educația plastică*, clasa a V-a

Unitățile de învățare	Nr. ore/ unitate	Evaluări sumative (ES)
Semestrul 1		
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă	7	1 probă practică)
2. Mijloace artistico-plastice	8	1 (probă practică)
Evaluare sumativă		1(scris+oral)
Total semestrul I	15	3
Semestrul 2		
3. Structuri și fenomene ale naturii	4	1 (probă practică)
4. Compoziția	8	1 (probă practică)
5. Inițiere în istoria artelor plastice	6	1(scris+oral)
Evaluare sumativă		1 (scris+oral)
Total semestrul II	18	4
Total anual	33	7

Tabelul 8. Proiectarea evaluărilor la *educația plastică*, clasa a V-a

Unitățile de conținut	Nr. ore/ unitate	Evaluări		
		EI	EF	ES
Semestrul 1				
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă	7	1 (la început de an școlar)	1	1
2. Mijloace artistico-plastice	8		1	2
Total semestrul 1	15		2	3
Semestrul 2				
3. Structuri și fenomene ale naturii	4		1	1
4. Compoziția	8		2	1
5. Inițiere în istoria artelor plastice	6		1	1
Total semestrul 2	18	-	4	3
Total anual	33	1	6	6

6.3. Educația tehnologică

6.3.1 Evaluarea la disciplina educație tehnologică: aspecte specifice

Procesul evaluării din cadrul disciplinei *educația tehnologică* este încurajat de demersuri formative, astfel extensia conceptului de evaluare de la *clasic* spre *constructiv* oscilează între următoarele extremități – tipuri de evaluare:

- **Evaluarea dirijată de învățător**, formulată motivat ca anumite sarcini în fața elevilor, cu descriptori clari, criterii de care țin cont elevii și care nu permit interpretări libere, opace.
- **Autoevaluarea** – un instrument veridic de centrare pe elev, pe posibilitatea participării la propriile performanțe. Pentru obținerea rezultatelor formative este necesară prezentarea grilei de evaluare. Școlarul claselor gimnaziale (cl. V-a) este la vârsta disponibilităților psihologice prin care se poate autoregla, apreciindu-se uneori chiar foarte critic. Demersul stimulativ al evaluării este subordonat unor acțiuni didactice motivate, evitându-se ironia și intensificând spiritul de apreciere obiectivă. Compararea rezultatelor de evaluare proprie cu cele realizate de către învățător creează climatul activităților eficiente de recuperare a erorilor și dezvoltare a capacităților.
- **Evaluarea reciprocă** este o condiție optimă a dezvoltării, asigurându-se socializarea grupului de elevi, coparticiparea în formarea semenilor, precum și intensificarea convingerilor proprii.

În cadrul lecțiilor de educație tehnologică se realizează **evaluarea orală**. Este evaluarea dirijată de învățător, fiind cea mai frecventă metodă de evaluare utilizată în activitatea instructiv-educativă. Aceasta constă într-un dialog purtat între profesor și elev, prin care primul urmărește să obțină informații cu privire la cantitatea și calitatea cunoștințelor pe care le posedă elevul precum și capacitatea acestuia de a opera cu ele. Cu prilejul examinării orale, profesorul îi poate cere elevului să-și motiveze răspunsul la o anumită întrebare și să-l argumenteze, după cum tot el îl poate ajuta cu întrebări suplimentare atunci când se află în impas.

Această metodă prezintă următoarele avantaje:

- Oferă un feed-back rapid elevului, acesta putând să își corecteze imediat eventualele neînțelegeri;
- Dezvoltă capacitatea de comunicare a elevului;
- Permite cunoașterea capacității de exprimare a elevului și siguranța cu care acesta operează cu noțiunile asimilate;
- Intensifică interacțiunea dintre profesor și elev.

Evaluarea scrisă este o metodă de evaluare ce le oferă posibilitatea elevilor de a se exprima în scris, fără intervenția profesorului, cunoștințele dobândite. Această metodă se concretizează prin: lucrări de control curente, a lucrărilor de control date la încheierea unei unități de învățare, a unui semestru. În cadrul disciplinei *educația tehnologică* această metodă de evaluare se aplică mai rar, în cazuri când se necesită evaluarea cunoașterii unor conținuturi concrete (ex. clasificări, definiții, elaborarea unui meniu, enumerări, etc.).

Această metodă permite evaluarea unui număr mare de elevi într-un timp relativ mic, iar comparativ cu evaluarea orală prezintă un grad mai mare de obiectivitate, deoarece rezultatele sunt raportate la criterii unice de evaluare. Prin această metodă se asigură uniformitatea evaluării.

Evaluarea prin probe practice, metodă frecvent aplicată în cadrul disciplinei *educația tehnologică*, vizează să identifice capacitatea elevului de a aplica practic cunoștințele teoretice dobândite. Această metodă reprezintă liantul între „a ști” și „a face” și se aplică atunci când se evaluează conținutul practic și experimental al instruirii, oferind informații de asemenea cu privire la însușirea conținutului conceptual, fiind utilizată în special la disciplinele: educație tehnologică, educație plastică, educație muzicală, educație fizică, matematică etc. Evaluarea prin intermediul probelor practice oferă un grad ridicat de obiectivitate deoarece produsele realizate pot fi analizate prin raportare la criterii obiective precise.

Metodele alternative de evaluare ce pot fi folosite la ora de educație tehnologică sunt:

- Observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor în timpul activităților didactice;
- Referatul;
- Portofoliul;
- Proiectul;
- Autoevaluarea.

Observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor în timpul activităților didactice furnizează o serie de informații utile, greu de obținut pe alte căi constând în consemnarea metodică, fidelă și intenționată a diferitelor manifestări de comportament individual așa cum se prezintă ele în fluxul lor natural de manifestare și are la bază motivația de a cunoaște personalitatea elevului, a intereselor și preocupărilor lui vis-a-vis de activitatea școlară, atitudinile sociale și comportamentul lui în public. Datele observate pot fi colectate în jurnalul sau caietul profesorului și pot fi utilizate prin asociere cu alte metode de evaluare.

6.3.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina educație tehnologică

Referatul reprezintă o modalitate de evaluare a gradului în care elevii au însușit un anumit segment al unităților de conținut, cum ar fi o temă sau o problemă mai complexă dintr-o temă. Acesta permite abordarea unor domenii noi și realizarea unor conexiuni intercurriculare și transcurocurriculare, având un caracter integrator. El este întocmit fie pe baza unei bibliografii minimale, recomandate de profesor, fie pe baza unei investigații prealabile efectuată de elev. Referatul trebuie să cuprindă atât opiniile autorilor studiați cât și opinia elevului cu privire la problema analizată.

Portofoliul este metoda de evaluare ce urmărește progresiv, pe durate mari de timp, nivelul performanțelor școlare ale elevilor obținute în urma unor activități la care se folosesc metodele și tehnicile uzuale de evaluare: probele scrise, observația sistematică, proiectul, autoevaluarea, etc. Deoarece aceasta conține rezultatele obținute prin alte metode de evaluare, putem spune ca portofoliul reprezintă cartea de vizită a elevului.

Este o modalitate eficientă de comunicare a rezultatelor școlare și a progreselor înregistrate de elev, ușurând astfel urmărirea evoluției elevului de la un semestru la altul, de la un an la altul sau chiar de la un ciclu de învățământ la altul.

Proiectul reprezintă o metodă complexă de evaluarea, deoarece implică abordarea completă a unei teme și cuprinde de obicei și o parte practică experimentală. Proiectul poate fi realizat atât individual cât și în grup și necesită o perioadă mai mare de timp pentru realizare.

Această formă de evaluare este preferată în ultimii anii de elevi deoarece aceștia au posibilitatea să conceapă un proiect pe un subiect care îi interesează, astfel aceștia sunt foarte motivați să realizeze un proiect bun și nu percep această metodă ca fiind una de evaluare. Proiectul permite astfel evaluarea unor capacități superioare ale elevilor, atitudini, aptitudini, deprinderi:

- capacitatea de a selecta informațiile utile în vederea realizării proiectului;
- capacitatea de a identifica și utiliza metode de lucru adecvate îndeplinirii obiectivelor;

- abilitatea de a utiliza corespunzător echipamentele și instrumentele necesare conceperii proiectului;
- abilitatea de a finaliza un produs;
- lucru în echipă (în cazul proiectelor în echipă);
- capacitatea de a susține proiectul realizat, remarcând aspectele relevante.

Printre avantajele utilizării proiectului ca modalitate de evaluare se numără faptul că stimulează creativitatea, crește încrederea elevului în forțele proprii, dezvoltă abilități de gestionare a timpului, a emoțiilor (prin susținerea repetată a proiectelor în fața clasei), dezvoltă capacitatea de a lucra în echipă. Faptul că necesită mult timp pentru organizare, desfășurare și evaluare, existând astfel riscul ca interesul elevului față de proiect să scadă, reprezintă cel mai mare dezavantaj al acestei metode.

Autoevaluarea reprezintă o metodă de evaluare cu un grad formativ ridicat, prin implicarea elevilor în aprecierea propriilor rezultate, pe baza unor criterii de evaluare stabilite și comunicate anterior de către profesor în colaborare sau nu cu ei. Această metodă îi responsabilizează pe elevii față de activitatea școlară și le dezvoltă capacitatea de autocunoaștere. Autoevaluarea se poate realiza prin: autocorectare, autoapreciere controlată, apreciere reciprocă între elevi, prezentând metoda de apreciere obiectivă a personalității.

Autoevaluarea presupune:

- prezentarea sarcinii de lucru (produsului) și a criteriilor de evaluare;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoevaluare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);
- completarea la sfârșitul unei sarcini de lucru importante a unui chestionar.

Autoevaluarea necesită valorificarea rezultatelor:

- compararea cu alte informații obținute de către profesor prin intermediul altor metode de evaluare;
- inserarea în portofoliul elevului;
- prezentarea periodică părinților, alături de alte informații, pentru a oferi o imagine cât mai completă asupra evoluției elevului.

Exemplu de algoritm de autoevaluare a elevului ce poate fi propus pentru a aprecierea lucrului depus la realizarea portofoliului:

- Am lucrat mai ușor când ...
- Cel mai greu mi-a fost să ...
- Am fost surprins de faptul că ...
- Am folosit metoda ..., deoarece ...
- Rezultatul muncii (individuale/ în echipă) mă satisface (sau nu), pentru că ..
- Am ales pentru portofoliu acele produse care ... (care mă reprezintă, pentru că...)
- Azi, comparativ cu data trecută, am ...
- Pentru a realiza un progres, data viitoare ar trebui să ...

Utilizarea metodelor alternative de evaluare, încurajează crearea unui climat de învățare plăcut, relaxat, elevii fiind evaluați în mediul obișnuit de învățare.

Mesajul argumentativ, metodă de comunicare orală bazată pe limbajul verbal, pe cuvântul rostit. Conținutul mesajului argumentativ poate fi organizat sub formă de informare, descriere, explicație, argumentare etc. În mesajul argumentativ poate fi utilizată terminologia specifică disciplinei/ modulului, caracterizate/ comparate caracteristicile tehnologice (materiale, ustensile, tehnici etc.) specifice modulului, argumentată opinia/ atitudinea față de genul de activitate dată. Mesajul argumentativ al elevului depinde de felul în care cadrul didactic formulează întrebarea/ cerința/ sarcina.

Dialogul bazat pe întrebări și răspunsuri, prin care profesorul urmărește să identifice cantitatea și calitatea cunoștințelor, precum și capacitatea de a opera cu acestea. Conversația poate fi individuală, frontală sau combinată, regăsindu-se pe parcursul lecțiilor sau în ore speciale destinate evaluării. Pot fi folosite întrebările:

- a) reproductiv-mnemotehnice, de tipul: „ce este?”, „ce ați avut?” etc.;
- b) reproductiv-cognitive, de tipul: „care este?”, „care sunt?”, „cine?”, „când?” etc.;
- e) productiv-cognitive, de tipul: „de ce?”, „dacă... atunci?”, „ce s-ar întâmpla dacă...?” etc.

Colaborarea în echipă evoluția cognitivă a copilului nu poate fi disociată de mediul social în care acesta este încadrat, structurile cognitive nu sunt rezultatul doar al maturizării și exercițiului individual, ci al transmisiei sociale și al exercițiului interacțiunii în colectiv.

Colaborarea în echipă dezvoltă capacitatea elevilor de a lucra împreună, o competență importantă pentru viață și activitatea viitorilor cetățeni, cu sarcini și scopuri distribuite, cu funcții și responsabilități individuale între membrii grupului, fiecare subordonându-se eforturilor rezultatului comun în beneficiul tuturor, *învățarea prin colaborare* este întemeiată pe lucrul împreună în care fiecare etalează roluri și funcții diferite.

Colaborarea în echipă promovează învățarea interactivă, care este orientată către intensificarea interacțiunilor și interrelațiilor în cadrul grupului de elevi, ***care conduce într-un mod organizat, fie în grupul-clasă de elevi, în grupuri mici sau în perechi, la construcția interactivității, încurajează interschimbul liber de cunoștințe, de idei, de experiențe, confruntare de opinii și argumente în vederea ajungerii în comun la construcția unor noi cunoștințe, la noi clarificări și soluții la probleme.***

Exemplu de organizare a activității de colaborare în echipă în cadrul realizării unui proiect:

1. Membrii grupului stabilesc împreună tematica, volumul proiectului și timpul în care îl vor realiza.
2. Se înaintează idei și informații relevante.
3. Se pun în discuție ideile tuturor membrilor grupului.
4. Fiecare membru de grup contribuie activ la discuțiile de grup.
5. Se acceptă și se îndeplinesc toate sarcinile.
6. Se urmărește respectarea cerințelor și a timpului propus.
7. Fiecare membru de grup expune clar cu ce a contribuit.

Posterul este un mod de prezentare a unei comunicări sub formă de afișe în cadrul unei lecții de educație tehnologică. Este un afiș decorativ care conține imagini și noțiuni cu un subiect clar și vizibil. Posterul, drept produs școlar, este recomandabil pentru modulele: *Arta culinară și sănătatea, Meșteșuguri populare și moderne, ș.a.* Astfel se vor evalua postere cu tema: *Alimentația sănătoasă, Articole de port popular specifice zonei etc.*

Expoziția (personală/colectivă) este o prezentare organizată, publică a lucrărilor realizate atât în cadrul lecțiilor cât și pentru unele concursuri, a unor produse selectate (lucrări creative, compoziții decorative, obiecte utilitare etc.) pentru a pune în lumină specificul unei activități. Profesorul, împreună cu elevii selectează lucrările ale unui elev (expoziție personală) sau a unui

grup de elevi (colectivă). Expoziția poate deveni un eveniment cultural important, care poate fi admirat atât de comunitatea școlară, profesori, părinți, fiind în același timp un produs școlar recomandat pentru evaluarea finală.

6.3.3 Proiectarea evaluării la educația tehnologică din perspectiva ECD:

Tradițional, la *educația tehnologică*, în cadrul fiecărui modul selectat pentru un semestru se disting:

- evaluarea inițială – predictivă;
- evaluarea formativă – continuă;
- evaluarea sumativă – finală.

Evaluare inițială se realizează la începutul unui nou semestru/ modul în scopul stabilirii nivelului de pregătire a elevilor. Prin intermediul evaluării inițiale se identifică nivelul achizițiilor elevilor în termeni de cunoștințe, competențe și abilitați, în scopul asigurării atingerii obiectivelor propuse pentru etapa de învățământ respectivă. **Această evaluare nu se va aprecia, deoarece are rolul de a cunoaște comportamentul cognitiv al elevului**, dacă acesta dispune de pregătirea necesară procesului educațional (cunoștințe, capacități, abilități, etc.). Acest tip de evaluare are două funcții: de *diagnostic* și *predictivă* arătând condițiile în care elevii vor putea să asimileze conținutul noului program de instruire.

Evaluarea formativă însoțește întregul parcurs didactic, realizându-se prin verificări sistematice ale tuturor elevilor asupra întregii materii. La această etapă învățătorul va selecta din curriculum produsele recomandate, respective unităților de conținut.

Efectele sale ameliorative ale evaluării asupra activității de învățare sunt considerabile, oferind permanent posibilitatea de raportare la obiectivele operaționale. Aceasta are rolul de remediere a lacunelor sau erorilor realizate de elevi. Acest tip de evaluare nu are scopul de a realiza un clasament al elevilor, ci de a compara performanțele elevilor cu anumite criterii stabilite dinainte. **Funcția principală a evaluării formative și formatoare este aceea de a lămuri/ conștientiza elevul asupra a ceea ce trebuie să învețe și a face funcțională reglarea și autoreglarea didactică.**

Astfel, pe parcursul semestrului/ anului de studii se vor realiza evaluări formative după necesitate, reieșind din performanțele individuale ale elevilor, dar, **se vor evidenția două evaluări formative esențiale pentru un semestru în săptămâna a 6-a-7 și a 11-a-12** (ex. de planificare vezi anexa 3.1). Exemplu de probă de evaluare formativă este propusă în anexa 4.

Evaluarea sumativă se realizează, de obicei, la sfârșitul unei perioade mai lungi de instruire, oferind informații utile asupra nivelului de performanțe ale elevului în raport cu obiectivele de instruire propuse [adaptat, 14].

Evaluarea sumativă se recomandă a fi planificată pentru penultimele lecții ale semestrului, rezervând 1-2 lecții de recuperare și de ameliorare după necesitate.

Pentru evaluările sumative la educația tehnologică pot fi selectate produsele: portofoliul, proiectul de grup, expoziție de lucrări, etc. Proba de evaluare sumativă **Portofoliul** este prezentată în anexa 3.

La evaluările formative și sumative, la educația tehnologică se vor evalua produsele recomandate selectate și apreciate după *criteriile propuse*, cu acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine).

Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către elevi și în contexte nonformale sau informale. Evoluția copilului

va fi înregistrată, comunicată și discutată cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil.

Pentru a proiecta procesul evaluării și a elabora instrumente de evaluare la *educația tehnologică*, cadrul didactic trebuie să selecteze produsul relevant din lista celor recomandate (se admite și propunerea unui produs opțional) în corespundere cu unitățile de competență(e) supusă evaluării, prin corelare cu conținutul de învățare și activitățile de învățare și evaluare recomandate.

Cadrul didactic în proiectul de lungă durată proiectează numărul de evaluări inițiale (EI), formative (EF) și sumative (ES) la fiecare modul; precum și evaluarea produselor pe parcursul anului (Anexa 3). Astfel, cadrul didactic va putea să-și clarifice dacă repartizarea orelor pe module îi va permite să deruleze eficient procesul ECD; totodată, se creează o viziune de ansamblu asupra procesului didactic la disciplină.

Proiectarea unităților de învățare

Modulul:...

Nr. de ore alocate:..

Unități de competențe	Detalii de conținut	Nr.de ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații

Rubricile tabelului urmează a fi completate tradițional. În rubrica *Evaluări* se vor menționa tipul de evaluare și produsul evaluat. (Ex Anexa 3.1)

Tabelul 9. Proiectarea evaluărilor la educația tehnologică, clasa a V-a

Nr. de ore/săptămână		Nr. de ore/an		
1		33		
Organizarea procesului de evaluare Educația tehnologică, clasa a V-a⁸				
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/unitate	Evaluări		
		EI	EF	ES
Semestrul 1				
Arta culinară și sănătatea	15	1	2	1
Total semestrul 1	15	1	2	1
Semestrul 2				
Meșteșuguri populare și moderne <i>Arta acului</i>	15	1	2	1
Total semestrul 2	15	1	2	1
Total an	33	2	4	2

⁸ 3 ore la discreția cadrului didactic*

6.4. Educația fizică

6.4.1 Evaluarea la disciplina Educație fizică: aspecte specifice

Evaluarea este o parte componentă indispensabilă a procesului educațional. Evaluarea trebuie să constituie un element important de stimulare a activității de învățare a elevului. Specificul disciplinei educație fizică constă în faptul că elevii sunt implicați în cea mai mare parte a procesului educațional în activități practice, în activități de exersare. Elevii înșiși, dar și profesorii, în multe cazuri, concep cu dificultate îmbinarea în cadrul procesului educațional a activităților de formare a competențelor cognitive cu a celor psihomotrice. Pentru a le îmbina profesorul trebuie să dea dovadă de măiestrie profesională, să depună eforturi pentru a selecta metode și instrumente eficiente în organizarea procesului educațional. Sistemul de evaluare la disciplina educație fizică trebuie să includă mai multe tipuri de evaluare și să fie variat. Profesorul nu trebuie să fie unicul evaluator. Pe lângă evaluarea **dirijată de profesor**, care va formula anumite sarcini față de elev, cu descriptori clari, criterii concrete se vor utiliza și alte forme de evaluare.

În scopul realizării principiului centrării pe elev în procesul educațional se va folosi pe larg **autoevaluarea**. Elevul va fi familiarizat cu criteriile de succes în procesul învățării și va fi orientat spre compararea rezultatelor de evaluare proprie cu cele realizate de către profesor, care va crea o atmosferă de recuperare eficientă a segmentelor slabe în dezvoltarea capacităților individuale.

Se va acorda o atenție deosebită **evaluării reciproce**. Această formă de evaluare poate fi utilizată în testarea pregătirii motrice a elevilor, care asigură socializarea grupului de elevi, coparticiparea în formarea semenilor și constituie o condiție optimă a dezvoltării. Această formă de evaluare poate fi organizată în perechi sau în grup. Elevii trebuie să cunoască cerințele față de îndeplinirea corectă a testului, standardele de pregătire fizică și utilizarea corectă a instrumentelor de măsurare și fixare a rezultatelor obținute.

O formă eficientă și rapidă de evaluare este **evaluarea orală**. Această formă de evaluare este dirijată de cadrul didactic și constă dintr-un dialog între profesor și elev, prin care primul urmărește să obțină informații cu privire la cantitatea și calitatea cunoștințelor pe care le posedă elevul precum și capacitatea acestuia de a opera cu ele. La evaluarea orală profesorul îi poate cere elevului să-și argumenteze răspunsul, iar cu întrebări suplimentare poate ajuta elevul să identifice răspunsul corect. Evaluarea orală dezvoltă capacitatea de comunicare a elevului și permite, totodată, să cunoaștem capacitatea de exprimare a elevului.

Evaluarea scrisă în cadrul disciplinei educație fizică se aplică mai rar și poate fi concretizată prin minieseuri, teste cognitive, realizarea unor sarcini cu ajutorul fișelor. La evaluarea scrisă elevii își demonstrează cunoștințele și capacitatea de aplicare a lor fără intervenția profesorului. Spre deosebire de evaluarea orală această formă permite examinarea frontală a unui mare grup de elevi și este mult mai obiectivă, fiindcă rezultatele sunt bazate pe criterii unificate.

Cea mai răspândită formă de evaluare în cadrul disciplinei *educație fizică* rămâne a fi **evaluarea prin probe practice**. Această formă constă în evaluarea capacității elevului de aplica prin mișcări cunoștințele achiziționate în cadrul procesului educațional. Este atât de frecvent utilizată la lecțiile de educație fizică că deseori elevul nici nu conștientizează că învățarea unei acțiuni motrice începe cu informarea, familiarizarea teoretică despre această mișcare.

Evaluarea prin intermediul probelor practice oferă un grad ridicat de obiectivitate deoarece produsele realizate pot fi analizate prin raportare la criterii obiective, precise, exprimate mai des prin cifre ca unități de măsură: secunde, metri, kilograme, număr de repetări, precizia mișcărilor. Există, totodată, și aprecieri mai subiective precum îndeplinirea elementelor din gimnastică, dans,

executarea tehnică a acțiunilor motrice, utilizarea deprinderilor motrice achiziționate în cadrul jocurilor sportive, jocurilor dinamice.

Ca forme **alternative** de evaluare la disciplina *educație fizică* pot fi folosite următoarele:

1. monitorizarea sistematică a activității elevului în cadrul lecțiilor;
2. progresul elevilor în pregătirea motrică;
3. utilizarea de către elev a caietului de educație fizică;
4. implicarea în activități extrașcolare la disciplina Educație fizică;
5. referatul.

Monitorizarea sistematică a activității elevului în cadrul lecțiilor, care poate fi înregistrată în caietul profesorului va fi utilizată prin asociere cu alte forme de evaluare. Prin comparare se poate de adus argumente convingătoare cu privire la progresele proprii ale elevului.

Progresul elevului în procesul de învățare nu reprezintă altceva decât efortul depus de elev pentru a se depăși pe sine. Profesorul trebuie să stimuleze în permanență activitatea elevului de aceea este necesar ca efortul depus de elev să fie apreciat la justa valoare. Dacă profesorul și colegii nu observă progresul elevului, acesta din urmă pierde din dorința de a-și spori capacitățile sale motrice și de dezvoltare a calităților morale. În context, profesorul va încuraja elevul să ducă evidența rezultatelor obținute și de a-l ajuta să se autoevalueze.

Caietul de educație fizică reprezintă un mijloc important de formare la elevi a competențelor de autoevaluare și de cointeresare în perfecțiunea lor fizică. La fiecare etapă de evaluare elevul va avea posibilitatea să compare rezultatele, să identifice soluții de corectare și modelare a propriului organism. Caietul nu este un instrument obligatoriu, dar este relevant și foarte important în proiectarea dezvoltării personale.

Activitățile extrașcolare la disciplina Educație fizică vin să completeze mijloacele cu ajutorul cărora se formează personalitatea și se obține perfecțiunea fizică a omului. Aceste activități contribuie la formarea competențelor atitudinale ale elevului față de exercițiul fizic și îl ajută să urmărească progresul în pregătirea motrică asigurând, totodată, o ușurință în autoevaluare. În activitățile extrașcolare cu caracter competițional, dar și în cadrul lecțiilor de educație fizică de tip competițional se poate de evaluat aplicarea deprinderilor motrice achiziționate.

Referatul ca formă de evaluare scoate în evidență competențele de analiză, sinteză și de concluzionare a elevilor. El reprezintă o modalitate de a evalua nivelul însușirii de către elev a unei anumite teme, deoarece pe lângă opiniile autorilor studiați trebuie să includă și opinia elevului privind problema analizată.

6.4.2. Descriere succintă a produselor școlare la disciplina Educație fizică

Produsele școlare la evaluarea criterială în bază de descriptori sunt selectate din curriculumul modernizat la disciplina educație fizică din 2010. Produse sunt recomandate și descrise în prezenta Metodologie, dar pot fi selectate și de cadrul didactic.

Dialogul este modul de expunere care redă convorbirea directă dintre profesor și elev sau dintre doi elevi, la solicitarea și sub observația profesorului, cu privire la abordarea mai profundă a unei probleme. Este binevenit ca dialogul să se realizeze la începutul lecției sau în timpul unei pauze după un efort fizic. Profesorul poate să propună dialoguri pe același subiect pentru întreaga clasă, apoi să fie ascultate rezultatele de către toți elevii.

Mini-eseu nestructurat este un tip de compunere. Profesorul indică doar tema care trebuie tratată, dar selectarea aspectelor, organizarea și dispunerea ideilor țin de creativitatea elevului. Evaluarea mini-eseului urmărește atât originalitatea ideilor și exprimării cât și argumentarea punctului de vedere al elevului.

Testul cognitiv reprezintă un produs care ajută să evaluăm competențele cognitive formate pe parcursul unui semestru. Această evaluare sumativă se va desfășura cu 2 lecții înainte de sfârșitul semestrului și va conține subiecte care au fost parcurse în semestrul respectiv. Testul va include atât itemi de cunoaștere cât și itemi ce prevăd aplicarea cunoștințelor achiziționate.

Testul motric este un exercițiu efectuat cu respectarea cerințelor unice față de poziția corpului și amplitudinea mișcării, care urmărește scopul de a determina nivelul de dezvoltare a unei calități motrice în raport cu standardele de eficiență a învățării, conform particularităților de vârstă a elevilor. Testul motric stă la baza evaluării progresului elevului cu privire la pregătirea motrică de aceea indicatorii de evaluare sunt concretizați în cifre.

Testul psihomotric este un exercițiu care permite evaluarea nivelului de însușire a unei acțiuni motrice cu o anumită tehnică de executare și urmărește scopul de fixa precizia, coordonarea mișcărilor, corelația între tehnica de executare și rezultatul exprimat în cifre. Această categorie de produse sunt selectate din modulele din curricula școlară pentru clasa a V-a: atletism, jocuri sportive, gimnastică și compartimentul teoretic.

Testul motric complex este un produs compus din mai multe acțiuni motrice însușite de către elev din cadrul unui modul parcurs în clasa a V-a, care poate fi utilizat la evaluarea formativă sau sumativă. Testul capătă un aspect integru și este evaluat în baza unor criterii clare și indicatori concreți elaborați de către profesor. În baza rezultatelor demonstrate de elev în cadrul evaluării profesorul va da respectiv calificativele „foarte bine”, „bine” și „suficient”.

„**Poliatlonul athletic**” sau „**poliatlonul de gimnastică**” poate fi folosit ca instrument de evaluare sumativă după parcurgerea modulelor Atletism și Gimnastică. Evaluarea se va desfășura sub formă de competiție, iar în baza rezultatelor demonstrate elevul va fi apreciat la cu calificativele „foarte bine”, „bine” și „suficient”.

Portofoliul sau **caietul elevului** reprezintă un instrument de evaluare complet, care include rezultatele relevante obținute de elev și nu este obligatoriu. În portofoliu sunt înregistrate rezultatele la testele practice, participarea la competiții sportive, precum și sarcini specifice pentru educația fizică. El reprezintă un mijloc de valorizare a muncii elevului și un factor de dezvoltare personală a acestuia.

Aprecierea competențelor de **autoevaluare** a elevului reprezintă o formă alternativă de evaluare care este importantă pentru oricare tip de evaluare în contextul ECD. Pentru dezvoltarea capacității de autoevaluare este necesar ca profesorul să-l accepte pe elev ca partener în procesul de evaluare, dar, totodată este necesară și o ghidare permanentă din partea profesorului în procesul de autocorectare și corectare reciprocă, autoapreciere și aprecierea reciprocă.

6.4.3 Proiectarea evaluării la Educația fizică din perspectiva ECD:

La disciplina *educație fizică* se vor utiliza următoarele tipuri de evaluare:

- evaluarea inițială;
- evaluarea formativă;
- evaluarea sumativă.

Pentru disciplina *educație fizică* este caracteristică testarea pregătirii motrice. Este bine cunoscut faptul că nivelul de pregătire fizică a elevilor influențează direct supra rezultatelor cu privire la formarea competențelor psihomotrice. Orice acțiune motrică este însușită mai eficient, dacă nivelul de dezvoltare a calităților fizice este mai înalt. La început de studiere a fiecărui modul din curricula școlară este necesar să se efectueze evaluări **inițiale** cu privire la deprinderile specifice pe care le posedă elevii la modulul ce urmează a fi parcurs. Totodată, la început de an școlar elevii vor susține o testare a nivelului de pregătire fizică numită **evaluarea inițială**, iar în baza rezultatelor demonstrate se va elabora un traseu de dezvoltare personală a calităților motrice ale elevului.

Evaluarea inițială identifică nivelul achizițiilor elevilor în termeni de cunoștințe, competențe și abilitați și **nu se va aprecia**.

Conform produselor recomandate în prezenta metodologie de evaluare, profesorul va proiecta evaluări curente formative. **Evaluarea formativă** însoțește întregul parcurs didactic, realizându-se prin verificări sistematice ale tuturor elevilor. Aceste evaluări au rolul de a remedia lacunele și de a explica elevului ce trebuie să învețe. Rezultatele evaluării se vor înregistra la discreția profesorului în diagrama de înregistrare a performanțelor sau catalogul său (modelul este prezentat în anexe pentru EF). Evaluările formative se vor realiza după necesitate, reieșind din performanțele individuale ale elevilor.

La sfârșitul fiecărui modul se vor desfășura evaluări practice **sumative**, rezultatele cărora vor fi înregistrate în catalogul clasei conform calificativelor „**foarte bine**” – (FB), „**bine**” – (B) și „**suficient**” – (S). Evaluările sumative pot fi realizate conform recomandărilor din punctul 5.4.2 din prezenta metodologie sau sub altă formă la discreția profesorului.

Evaluarea sumativă finală se realizează la sfârșitul semestrului, oferind informații utile asupra nivelului de performanțe ale elevului în raport cu obiectivele de instruire propuse. ESF se va realiza în baza unui test cognitiv, descris la punctul 5.4.2. din prezenta metodologie sau sub altă formă la discreția profesorului. Evaluarea sumativă finală de asemenea va fi apreciată cu calificative, iar rezultatele elevului pentru semestru vor fi media la cele 3 evaluări sumative.

Cadrul didactic în proiectul de lungă durată proiectează numărul de evaluări inițiale (EI), formative (EF) și sumative (ES) la fiecare modul, precum și evaluarea produselor pe parcursul anului.

Tabelul 10. Proiectarea evaluărilor la educația fizică, clasa a V-a

Nr. de ore/săptămână		Nr. de ore/an		
2		68		
Organizarea procesului de evaluare la disciplina Educația fizică, clasa a V-a				
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/ unitate	Evaluări		
		EI	EF	ES
Semestrul 1				
Formarea competențelor cognitive	6			1
Atletism	12	1		1
Baschet (<i>Jocul sportiv 1</i>)	14	1	1	1
Total semestrul 1	32	2	1	3
Semestrul 2				
Formarea competențelor cognitive	4			1
Gimnastica	14	1		1
Volei (<i>Jocul sportiv 2</i>)	10	1	1	1
Atletism	8		1	
Total semestrul 2	36	2	2	3
Total an	68	4	3	6

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

***

1. *Cadrul de referință al Curriculumului Național*. / Autori: Guțu V., Bucun N., Ghicov A. [et. al]; coord.: Pogolșa L., Crudu V; MECC. – Chișinău: Lyceum, 2017.
2. *Codul Educației al Republicii Moldova*, Chișinău 2014, nr.152 din 17.07.2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.319 – 324, art.nr.614 din 23.11.2014.
3. *Concepția educației muzicale în învățământul preuniversitar*. / Autori: Rusnac C., Doga E., Chiriac T., Mamot E., Coroi E., Gagim I. [et al.]; examinată și aprobată la ședința Colegiului Ministerului Învățământului din 20.04.1995. – Chișinău, 1995.
4. *Concepția Evaluării rezultatelor școlare*. Pâslaru VI, Achiri I., coord., IȘE: Chișinău, 2006.
5. *Curriculum pentru învățământul gimnazial la Educația fizică, clasele a V-a - a IX-a*. Autori: T. Grimalschi, I. Boian, P. Sava, L. Hîncu, A. Gîlcă; ME.- Chișinău, 2010.
6. *Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 3-a*. Ghid metodologic. Autori: Marin M., Ursu L. [et. al]; coord.: Pogolșa L., Crudu V., Gaiciuc V. [et. al]; Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p.
7. *Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 2-a*. Ghid metodologic. Autori: Marin M., Ursu L. [et. al]; coord.: Pogolșa L., Crudu V., Gaiciuc V. [et. al]; Ediție revăzută și actualizată. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p.
8. *Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 1*. Ghid metodologic. Autori: Marin M., Ursu L. [et. al]; coord.: Pogolșa L., Crudu V., Gaiciuc V. [et. al]; Ediție revăzută și actualizată. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p.
9. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 3-a*. Autori: Marin M., Ursu L. [et. al]; coord.: Pogolșa L., Crudu V., Gaiciuc V. [et. al]; Institutul de Științe ale Educației, 2017. 61 p.
10. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 2-a*. Autori: Marin M., Ursu L. [et. al]; coord.: Pogolșa L., Crudu V., Gaiciuc V. [et. al]; Institutul de Științe ale Educației, 2017. 61 p.
11. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 1*. Autori: Marin M., Ursu L. [et. al]; coord.: Pogolșa L., Crudu V., Gaiciuc V. [et. al]; Institutul de Științe ale Educației, 2017. 39 p.
12. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor prin disciplinele de studiu*. Autori: Pogolșa, L., Bucun, N. coord.: Chicu, V., [et. al]; Chișinău: IȘE, 2014.

***

13. Boian I. Aspecte praxiologice de formare la elevi a competențelor în cadrul lecțiilor de educație fizică. În lucrarea „Calitatea educației: teorie, principii și realizări” (materialele conferinței internaționale), Chișinău, 2008, pag.110-114.
14. Boian I., Grimalschi T. Standarde de eficiență a învățării disciplinei Educația fizică. În: *Standarde de eficiență a învățării*. Ministerul Educației al RM. – Chișinău: Lyceum, 2012. P.208-218.
15. Cosumov M. Tema pe acasă la educația muzicală ca factor important al formării culturii muzicale a elevilor. In: *Artă și educație artistică*: rev. de cultură, șt. și practică educațională. - 2006. - Nr. 2/3. - p. 147-152.
16. Cosumov M., Gagim I. *Educația muzicală permanentă*. Studiu monografic. Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Chișinău: Pontos, 2016.
17. Crișciuc V., Gagim I. *Teoria și metodologia predării cunoștințelor muzicale*. Studiu monografic. Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Chișinău: Pontos, 2016.
18. Darling-Hammond, L., Ancess, J., Falk, B, *Authentic Assessment in Action. Studies of School and Students at Work*, Teachers College Press, Columbia University, 1995.
19. Gagim I. *Dimensiunea psihologică a muzicii*, Iași: Timpul, 2003.
20. Gagim I. *Știința și arta educației muzicale*, Chișinău: Editura ARC, 2008.
21. Grimalschi T. Didactica modernă a educației fizice. Ghid pentru profesori. Reclama. Chișinău, 2008, 70 pag.
22. (de) Hadji Ch. *L'evaluation, regles du jeu. Des intentions aux outils*. Paris: ESF, 1989

23. Houart M. *Evaluer des compétence... Oui mais comment ?* - 2001 Département Éducation et technologie (UNamur). Versiune electronică. <https://pure.fundp.ac.be/ws/files/1029351/64322.pdf>
24. Hubenco T., Metode de evaluare la Educația plastică, Chișinău, Epigraf 2013.
25. Kabalevskii D. *Cultivarea cugetului și sufletului*, Chișinău: Lumina, 1987.
26. Manolescu M. *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, București, 2002
27. Meyer G. De ce și cum evaluăm? Iași, Polirom, 2000.
28. Mons N., Toczek M.-C., West A., Barkouss S. *L'évaluation des élèves par les enseignants dans la classe et les établissements: réglementation et pratiques. Une comparaison internationale dans les pays de l'OCDE*. Disponibil sur le site du Cnesco : <http://www.cnesco.fr>
29. Morari M. Criterii de evaluare a rezultatelor educației muzicale. În: *Evaluarea în sistemul educațional: deziderate actuale*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale, 9-10 noiembrie 2017, Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, 2017. p. 186-189.
30. Morari M. Evaluarea competențelor în procesul educațional. În: *Probleme actuale ale teoriei și practicii evaluării în învățământ*.//Materialele conf. șt cu participare intern., 15-16 noiembr. 2007. Coord. Raileanu A, Vicol N. – Chișinău: Univers pedagogic, 2007. p. 246-248.
31. Morari M. *Evaluarea culturii muzicale a elevilor în procesul de realizare a curriculumului școlar*. Autoreferat la teza de doctor în științe pedagogice. Chișinău: USM, 2006.
32. Morari M. Problema evaluării rezultatelor școlare la educația muzicală. În: *Artă și Educație artistică*. Revistă de cultură, Știință și Practică educațională. № 1, 2006. Bălți. p. 54-62.
33. Morari M., Cotovițaia D. Standarde de eficiență a învățării disciplinei Educația muzicală. În: *Standarde de eficiență a învățării*. Ministerul Educației al RM. – Chișinău: Lyceum, 2012. p.219-228.
34. Nicola I. *Tratat de pedagogie școlară*. – București: Editura Aramis, 2003.
35. Potolea D., Manolescu M. Teoria și practica evaluării educaționale. București, 2005.
36. Potolea D., Neacșu I., Manolescu, M. *Metodologia evaluării realizărilor școlare ale elevilor. Ghid metodologic general*, București, 2011.
37. Radu I.T. *Evaluarea în procesul didactic*. București: E.D.P., 1998.
38. Sava P., Filipov V., Vîrlan I. Integramă – modalitate de consolidare și evaluare curentă a cunoștințelor speciale ale elevilor la educația fizică. În revista „Teoria și arta educației fizice în școală”, nr. 2, 2008 pag. 58-60.
39. Strungă C. *Evaluarea școlară*, Timișoara, Editura de Vest, 1999.
40. Ungureanu D., *Teroarea creionului roșu. Evaluarea educațională*, Editura Universității de Vest, 2001
41. (de) Vecchi, G. *Evaluer sans dévaluer et évaluer les compétences*. Paris, Editura Hachette Education, 2011.

***

42. Амонашвили, Ш.А. *Воспитательная и образовательная функция оценки учения*. М, 1984
43. Болотов, В.А., Вальдман И.А., Ковалёва Г.С., Пинская М.А. *Российская система оценки качества образования: главные уроки*. (аналитический обзор). Accesat <http://www.rtc-edu.ru/resources/publications/94>
44. Воронцов, А.Б. *Организация контрольно-оценочной деятельности в образовательном процессе основной школы (методические рекомендации)*
http://sch1133.mskobr.ru/files/voroncov_kniga_kod.pdf
45. Логвина, И., Рождественская Л. *Пособие для учителя Инструменты формирующего оценивания в деятельности учителя-предметника*. accesat <http://www.narva.ut.ee/sites/default/files/nc/oppevahend.pdf>
46. Цукерман, Г. А., Елизарова Н. В. *О детской самостоятельности* // Вопр. психол. 1990. № 6. С. 37 – 44.
47. Цукерман, Г.А. *Оценка без отметки* - М., Рига 1999, [tsukerman g.a. otsenka bez otmetki.pdf](http://tsukerman.g.a.otsenka.bez.otmetki.pdf)

ANEXA 1. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA MUZICALĂ

Anexa 1. 1. Fișă de autoevaluare a culturii muzicale în cadrul activității de interpretare a unui cântec

Nr. d/o	Criterii de evaluare	Calificative		
		Foarte bine	Bine	Suficient
1.	Trăiesc intens sentimentul muzicii			
2.	Elaborez/ respect planul de interpretare a imaginii muzicale (introducere, strofă, refren, ritornelă, încheiere)			
3.	Demonstrez/ respect poziția la cânt			
4.	Interpretez expresiv muzica (cu intonație, dicție, frazare și nuanțare adecvate etc.)			
5.	Înțeleg/ respect gestul dirijoral în timpul executării cântecului			
6.	Interpretez cântecul solo/ în ansamblu, cu sau fără acompaniament			
7.	Elaborez/ interpretez acompaniament ritmic pentru melodia cântecului			
8.	Elaborez/ execut mișcări de dans potrivite melodiei cântecului			
9.	Manifest ținuta scenică în interpretare publică			

Anexa 1.2. Fișă de autoevaluare a culturii muzicale în cadrul activității de audiție

Nr. d/o	Criterii de evaluare	Calificative		
		Foarte bine	Bine	Suficient
1.	Manifest comportament motivant: atenție, concentrare la urmărirea evoluției/ dezvoltării discursul muzical			
2.	Trăiesc intens sentimentul muzicii			
3.	Păstrez tăcerea triplă (înainte, în timpul și imediat după sunarea muzicii)			
4.	Cercetez expresivitatea limbajului muzical (melodia, tempo, nuanțe dinamice, timbru, mod)			
5.	Atribui melodia creației tipului de muzică (cantabil/ dansant/ de marș).			
6.	Stabilesc interpretul (solo, ansamblu, cor/ orchestră ș.a.)			
7.	Numesc palierul muzical (folclor/ creație religioasă/ creație academică/ creație de divertisment)			
8.	Creez asociații libere și descopăr imaginea muzicii			
9.	Identific organizarea ideilor muzicale/ formei muzicale			
10.	Elaborez partitura ascultătorului			
11.	Fredonez melodia piesei audiate			
12.	Reprezint pe caiet conturul melodiei			
13.	Reprezint mersul melodic cu gestul melodios al mâinii în spațiu - melogestică			
14.	Caracterizez/ analizez expresivitatea elementelor de limbaj muzical			
15.	Argumentez propriile idei, atitudine față de muzica audiată			

Anexa 1. 3. Fișa de autoevaluare a elevilor în cadrul activității de cânt

Numele, prenumele elevului	
Clasa	
Anul de studii	

Nr. d/o	Data	Denumirea cântecului, autorul	Gradul de manifestare a elementelor de cultură muzicală (prezența +/- absență - sau foarte bine, bine, suficient)				
			Respect regulile, poziția la cânt	Cânt expresiv	Percep/ exprim imaginea	Manifest atitudine pozitivă	Alte
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

Anexa 1. 4. Fișa de autoevaluare a elevilor în cadrul activității de creație muzicală elementară

Numele, prenumele elevului	
Clasa	
Anul de studii	

Nr. d/o	Data	Denumirea activității	Criterii de succes	Calificativ		
				Creativ	Expresiv	Imitativ
1.		Improvizații ritmice	Compun formule/ desene ritmice			
			Aleg modul de executare a desenului ritmic			
			Interpretez desenul ritmic în grup, asociat melodiei			
2.		Mișcări muzical-ritmice	Aleg/ elaborez mișcări potrivite muzicii			
			Execut mișcări corporale în caracterul creației muzicale			
			Sincronizez mișcărilor de dans cu muzica			
3.		Melogestica (gestul mâinii în spațiu)	Percep/ redau sensul mișcării melodiei			
			Exprim evoluția elementele limbajului muzical			
4.		Acompanierea melodiei la instrumente muzicale	Aleg instrumente potrivit			
			Elaborez/ notez acompaniamentul			
			Execut desenul ritmic pentru acompaniament			

Anexa 1.5. Criterii de evaluare a unui proiect

- **Raportarea elevului la tema proiectului**, se referă la modul în care elevul a răspuns prin structurarea și conținutul proiectului său, cadrului tematic ales. Profesorul evaluează în ce măsură elevul a stabilit scopul/obiectivele proiectului și a structurat conținuturile.
- **Performarea sarcinilor** vizează nivelul de performanță la care se plasează elevul, în centrul atenției fiind competențele și abilitățile manifestate în activitatea lui individuală - investigație, experiment, anchetă, etc.
- **Documentarea** presupune identificarea bibliografiei, datelor istorice de referință, prelucrarea/regândirea ideilor, informațiilor și relevanța lor pentru câmpul tematic respectiv.
- **Nivelul de elaborare** determină realizarea analizei de conținut a proiectului, rezultatele, concluziile, observațiile, prin care se apreciază succesul proiectului în termeni de eficiență, validitate, aplicabilitate, etc. Nivelul de elaborare conferă un anumit grad de utilitate proiectului – aplicabilitatea rezultatelor în practică.
- **Prezentarea proiectului** reprezintă nivelul de comunicare pe care îl evidențiază elevul în momentul prezentării proiectului, potrivit planului ales: **empiric, factual** – o simplă enumerare a problemelor vizate de conținutul tematic, **analitic** – explicații argumentate, **evaluativ** – judecăți de valoare și aprecieri personale în susținerea punctelor de vedere și a opiniilor. Prezentarea proiectului determină calitatea comunicării, claritatea, coerența, capacitatea de sinteză a elevului. Forța comunicării este sporită de utilizarea casetelor audio-video, a desenelor, portretelor, tabelelor, etc.
- **Relevanța proiectului** conferă un anumit grad de utilitate proiectului – aplicabilitatea rezultatelor în practică, conexiunile interdisciplinare, confirmarea practică a ideilor și a strategiei în elaborarea sa.

Nr. d/o	Data prezentării	Numele, prenumele elevului	Criterii de evaluare a proiectului individual/ de grup				
			Structura și conținutul proiectului	Documentare	Performanțe atinse	Prezentarea proiectului	Relevanța (conexiuni transdisciplinare)
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
2.							
3.							
4.							
5.							

Anexa 1. 6. Fișă de evaluare a rezultatelor școlare pe domenii de activitate (de sinteză)

Nr. d/o	Numele, prenumele elevului	AUDIȚIA MUZICII				INTERPRETARE MUZICALĂ				CREAȚIE MUZICALĂ				EVALUAREA SUMATIVĂ
		Data evaluării				Data evaluării				Data evaluării				Data evaluării
		Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	(se notează media evaluărilor cu unul din calificative: <i>foarte bine, bine, suficient</i>)
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														

ANEXA 2. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA PLASTICĂ

Anexa 2. 1. Diagramă de înregistrare a rezultatelor elevilor. Proiect (model)

Nr. d/o	Data prezentării	Numele, prenumele elevului	Criterii de evaluare a proiectului individual/ de grup					Calificativ general
			Structura și conținutul proiectului	Suportul, materialele și instrumentele adecvate proiectului	Documentare	Prezentarea proiectului	Relevanța (conexiuni transdisciplinare)	
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								
16.								
17.								
18.								
19.								
20.								
21.								
22.								
23.								
24.								
25.								
26.								
27.								
28.								
29.								
30.								
31.								

data _____ Numele, prenumele elevului _____, clasa _____

Criterii de succes	Calificative		
	FB	B	S
1. Răspund la întrebări specifice artei plastice			
2. Utilizez terminologia specifică			
3. Aplic tehnologii moderne la prezentare			
4. Recunosc specificul lucrării plastice propuse			
5. Îndeplinesc creativ compoziția respectând tema, subiectul propus			
6. Realizez lucrarea practică simplă cu linii, puncte, forme sau culori			
7. Aplic subiectul lucrării într-un mod individual și creativ			
8. Îndeplinesc sarcinile pentru proiectul de grup			
9. Scriu corect noțiunile specifice artei plastice			
10. Mă încadrez în timpul prevăzut pentru realizarea unei lucrări			
11. Recunosc elementele de limbaj plastic			
12. Selectez adecvat materialele și instrumentele de lucru			
13. Utilizez corect și creativ suportul			
14. Realizez o lucrare practică			

Anexa 2. 3. Diagrama de înregistrare a performanțelor, Educația plastică clasa a V-a sem. I
(model 1)

Nr. d/o	Numele, prenumele elevului	EI	EF						ES		
		Data	Data/produs calificative						Data/produs calificative		
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											

Anexa 2. 4. Diagrama de înregistrare a performanțelor la Educația plastică, clasa a V-a
(model 2)

Nr.d/o	Numele, prenumele elevului	Data	Data/calificative						Data/calificative		Semestrul I
			produs						produs		
		EI	EF	EF	ES	EF	ES	EF	ES	Conversie în punctaj	
1.			B	B	FB	FB	FB	B	B	3+3+2=8:3=	FB
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											

* în catalogul clasei se vor scrie doar calificativele evaluărilor evidențiate.

ANEXA 3. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ

Anexa 3.1. Exemplu de proiectare a evaluărilor pe un semestru

Modulul: Arta culinară și sănătatea

Nr. de ore alocate 15

Unități de competențe	Detalii de conținut	Nr. d/ o	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1.1. Recunoașterea varietății produselor alimentare.	Originea alimentelor.	1	6.09.18		EI Proba de evaluare: conversația în bază de chestionar	
1.2 Explicarea preferințelor în alegerea produselor pentru o alimentație sănătoasă.	Alimentația sănătoasă	1	11.10.18		EF P 1 Recunoașterea produselor necesare pentru o alimentație sănătoasă	
3.1 Realizarea unui proiect de pregătire a unor bucate sănătoase conform meniului elaborat pentru dejun.	Alcătuirea meniului pentru dejun. Criterii de întocmire.	1	15.11.18		EF P2 Elaborarea unui meniu	
4.1. Evaluarea întregului proces de preparare a produselor și a mesei servite pentru dejun.	Evaluarea și valorificarea proiectelor.	1	20.12.18		ES P4 Proiect de grup „ <i>Servirea mesei</i> ”	

Anexa 3. 2. Fișă de monitorizare a rezultatelor elevilor (evaluărilor)

Nr. d/o.	Numele, prenumele elevului	EI		EF					ES				Media anuală la ES		
		Data		Data/ calificative					Data/calificative						
		06.09.18		13.09.18	20.09.18	11.10.18	18.10.18	15.11.18	13.12.18	Sem.1	Media	Sem.2		Media	
1.	Armanu Ana			B	B	FB	FB	FB	B	B	≈ 2,43				
2.															

Anexa 3.3 Proba de evaluare la disciplina Educația Tehnologică, Anul de studii 2018-2019, clasa V

Portofoliul va valoriza munca individuală a elevului, preferințele în ceea ce privește un conținut sau o tehnică de lucru studiată în cadrul modului.

Structura și elementele componente ale portofoliului pot fi sugerate de către profesor. Însă elevul are posibilitatea să completeze portofoliul cu materiale pe care el le consideră necesare modului dat.

Responsabili de disciplină:

Evaluarea sumativă.

Metoda de evaluare: Portofoliul

Forma de evaluare: mixtă

STRUCTURA PORTOFOLIULUI

- Pagina de titlu;
- Cuprins;
- Abordarea consecutivă a conținuturilor specifice modului selectat din curriculumul disciplinei educația tehnologică clasa V-a. Conținutul modului reflectat se va baza pe următoarele repere:
  - Conținuturi teoretice cu descrierea tehnicilor clasice și moderne (ex: broderie, tricotare, prelucrare artistică a lemnului, prelucrare artistică a hârtiei, etc.)
  - Proiect individual/ de grup, de confecționare a unui obiect utilitar specific unui meșteșug;
  - Materiale ilustrative (fișe, tabele, imagini, etc.) de valorificare a conținutului modului;
  - Lucrările/ sarcinile realizate de elev pe parcursul semestrului/ anului de studiu;
  - Scheme grafice de realizare a unor lucrări;
  - Conținuturi privind tehnologia de realizare a lucrărilor etc.
- Reflecții personale asupra muncii depuse la realizarea portofoliului;
- Surse bibliografice.

Criteria de evaluare și punctaj acordat la evaluarea portofoliului

Nr. crt.	Criteria de evaluare	Acordarea punctajului			Scor maxim
		<i>FB</i>	<i>B</i>	<i>S</i>	
		3 p.	2 p.	1p	
1	Diversitatea materialelor: <ul style="list-style-type: none"> • selectarea materialelor adecvate conținutului modulului studiat. 	3	2	1	3 p
2	Gradul de completare a portofoliului: <ul style="list-style-type: none"> • conținuturi teoretice; • lucrări practice și descrierea tehnicii sau a procedurii de realizare; • scheme grafice; • fotografii, etc. 	4 × 3p	4×2p	4×1p	12 p
3	Corectitudinea științifică a materialelor, conținuturilor prezentate	3	2	1	3 p
4	Structurarea și organizarea eficientă a materialelor portofoliului	3 p.	2 p.	1 p	3 p.
5	Aspectul portofoliului: <ul style="list-style-type: none"> • Estetica generală; • Acuratețea prezentării materialelor în parte; 	4 × 3p	4×2p	4×1p	12 p
	Prezentarea portofoliului				
6	Completitudinea răspunsului	3 p.	2 p.	1 p	3 p.
7	Corectitudinea limbajului specific	3 p.	2 p.	1 p	3 p.
8	Logica și coerența expunerii orale	3 p.	2 p.	1 p	3 p.
	Total:				42 p

- Punctajul acumulat este convertit în calificativ aplicând procedeul de conversie prezentat în tabelele 4, 5 și 6.
- Punctajul acumulat poate fi convertit în calificativ și după formula: **(Punctaj acumulat : 42) × 3.**
- Ex: (31:42)x 3 ≈ 2,21 → Bine
- În cadrul evaluării fiecare elev va prezenta, obligatoriu, un conținut (opțional) inclus în portofoliu și reflecțiile personale.

Responsabili de disciplină:

Evaluarea formativă/ curentă.

Metoda de evaluare: lucrare practică (P 2.1)

Forma de evaluare: practică

Conținutul evaluat: Modulul „ Meșteșuguri populare și moderne *Arta acului* ”. Realizarea punctelor simple de broderie.

Lucrare practică (P 2.1)	Calificative/ Punctaj			Scor maxi m
	<i>FB</i>	<i>B</i>	<i>S</i>	
„punct înaintea acului”	3	2	1	3
„punct de tighel”	3	2	1	3
„punct de lănțișor”	3	2	1	3
„punct de cruciuliță”	3	2	1	3
Aspectul exterior al lucrării:				
Armonia culorilor	3	2	1	3
Compunerea suprafeței	3	2	1	3
Acuratețea lucrării	3	2	1	3
Total:				21

- Punctajul acumulat este convertit în calificativ aplicând procedeul de conversie prezentat în tabelele 4, 5 și 6.
- Punctajul acumulat poate fi convertit în calificativ și după formula: **(Punctaj acumulat : 21) × 3.**

Ex: $(17:21) \times 3 \approx 2,42 \rightarrow$ Bine

ANEXA 4. INSTRUMENTE DE EVALUARE LA DISCIPLINA EDUCAȚIA FIZICĂ

Anexa 4.1. Model de fișă de autoevaluare

Fișă de autoevaluare a nivelului de pregătire motrică

Nr. d/o	Criterii de evaluare	Calificative		
		Foarte bine	Bine	Suficient
1	Cunosc testele de evaluare a calităților motrice			
2	Cunosc metodica de desfășurare a testării			
3	Demonstrez poziția inițială la fiecare test motric			
4	Cunosc standardele de pregătire motrică pentru vârsta mea			
5	Pot să autoapreciez nivelul de dezvoltare a calităților motrice separat			
6	Pot să apreciez nivelul general de pregătire motrică			
7	Pot să identific calitățile motrice care sunt dezvoltate la un nivel mai jos			
8	Pot să identific exerciții pentru înlăturarea lacunelor în pregătirea mea fizică			

Anexa 4.2. Model de Diagramă

Diagrama de înregistrare a performanțelor elevului

Nr. d/o	Numele, prenumele elevului	EI		EF					ES					Media anuală la ES	
		Data		Data/calificative					Data/calificative						
		06.09.18		13.09.18	20.09.18	11.10.18	18.10.18	15.11.18	13.12.18	20.12.18	ES.1	ES.2	ES.3	Media semestrul I	Media semestrul II
1.	Celac Elena			B	B	FB	FB	FB	B	B	FB	S	B		
2.															

În catalog se vor înregistra doar evaluările sumative

EXEMPLU: ES.1-(B)=2; ES.2-(FB)=3; ES.3-(S)=1   2+3+1=6   6:3=2=B

Anexa 4.3. Model 1 de Fișă de monitorizare a rezultatelor evaluării sumative)
Fișa de evaluare sumativă practică. Modulul Atletism

Nr. d/o	Nume, prenume	produsele				media
		1	2	3	4	
1		FB	B	S	FB	FB
2		S	B	B	S	B
3		FB	S	S		B

1	Tehnica startului de jos
2	Săritura în lungime din elan
3	Aruncarea mingii de oină la distanță
4	Alergare de rezistență

Model 2

Fișa de evaluare sumativă practică. Modulul Gimnastică

Nr. d/o	Nume, prenume	Produsele					Media
		1	2	3	4	5	
1		FB	B	S	FB	S	FB
2		S	B	B	S		B
3		FB	S	S		B	B

1	Combinăție de elemente acrobatice
2	Săritura cu sprijin
3	Cățărarea pe odgon
4	Complex de exerciții de dezvoltare fizică generală
5	Exerciții bara fixă

Notă: Elevul poate alege din 4-5 produse doar 3 pentru a fi evaluate, dar poate să le realizeze pe toate, profesorul luând în calcul cele mai bune 3 rezultate.